

קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2021

קרון החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2021

פרק 1 דוח תיאור עסקי התאגיד

פרק 2 דוח הדירקטוריון

פרק 3 דוחות כספיים

קרון החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

פרק 1

דוח תיאור עסקי התאגיד

תיאור עסקי התאגיד

- חלק זה כולל את תיאור עסקי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2021 ואת השינויים שחלו בעסקי החברה בשנת 2021. הדוח נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, מיום 27 בדצמבר 2018. למעט אם צוין אחרת, המידע הכלול בדוח זה נכון ליום 31 בדצמבר 2021.
- פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.
- פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור החברה, התפתחותה, עסקיה ותחומי פעילותה, כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה / הקבוצה מעריכה"; "החברה/הקבוצה סבורה"; "החברה/הקבוצה צפויה" וכדו', אך ייתכן שמידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב. החברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף או שונה בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.
- להסרת ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי תנאי מוצרי הגמל השונים הינו תיאור תמציתי לצרכי הדוח בלבד, וכי תנאיהם המחייבים הם כנקבע בחוק קופות גמל, בתקנות קופות גמל ובתקנוני קופות הגמל.

תוכן

1.1	חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	6
1.1	פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	6
1.2	תחומי פעילות	7
1.3	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	7
1.4	חלוקת דיבידנדים	7
2.1	חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות	8
2.1	מוצרים ושירותים	8
2.2	מבנה הרווחיות בתחום	8
2.3	תקנון הקופה	8
2.4	מסלולי השקעה	8
2.5	תחליפיות	8
2.6	מגמות ושינויים בתחום הפעילות	8
2.7	שינויים מהותיים צפויים בחלקה של החברה	9
2.8	מוצרים חדשים	9
2.9	מידע מרוכז לפי סוג קופה	10
2.10	תחרות	12
2.11	לקוחות	13
3.1	חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה	14
3.1	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	14
3.2	חסמי כניסה ויציאה	17
3.3	גורמי הצלחה קריטיים	17
3.4	השקעות	18
3.5	הון אנושי	19
3.6	שיווק והפצה	20

20	ספקים ונותני שירותים	3.7
21	רכוש קבוע	3.8
21	עונתיות	3.9
22	נכסים בלתי מוחשיים	3.10
23	גורמי סיכון	3.11
24	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	3.12
24	תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה	3.13
25	חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי4
25	הדירקטורים של החברה המנהלת	4.1
29	נושאי משרה	4.2
34	מדיניות תגמול בחברה מנהלת	4.3
37	מבקר פנים	4.4
38	רואה חשבון מבקר	4.5
38	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	4.6
39	החלטות החברה	4.7

הגדרות

לנוחיות הקורא מובאים להלן המונחים או הקיצורים הבאים, להם בפרק זה המשמעות המובאת לצדם, אלא אם כן נאמר אחרת.

כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח (מבטח או חברה מנהלת).	"גוף מוסדי"
הסכומים שמפקיד עמית (או שמופקדים עבורו) בקופת גמל.	"דמי גמולים"
קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.	"קחצ"ק" או "החברה"
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כמשמעותו בחוק הפיקוח, ובחוק קופות הגמל.	"הממונה"
הראל השקעות והחברות בשליטתה.	"הקבוצה"
הראל חברה לביטוח בע"מ.	"הראל ביטוח"
הראל פנסיה וגמל בע"מ.	"הראל פנסיה וגמל"
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.	"הראל השקעות"
חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל ואשר קיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל.	"חברה מנהלת"
חוק החברות, התשנ"ט-1999.	"חוק החברות"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.	"חוק הפיקוח"
חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.	"חוק ייעוץ השקעות"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.	"חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני"
חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.	"חוק ניירות ערך"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.	"חוק קופות גמל"
לעמיד - חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ.	"לעמיד"
כמשמעותו בחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני (קופות גמל, קרנות פנסיה, קרן השתלמות, פוליסות ביטוח שהינן קופות גמל להון או לקצבה, קופות גמל להשקעה, תכניות ביטוח מפני סיכון מוות או אובדן כושר עבודה הכלולות בתכניות דלעיל או נמכרות אגב אחת מהן).	"מוצר פנסיוני"

<p>כמשמעותו בחוק ייעוץ השקעות (ניירות ערך, מוצרים מובנים ויחידות השתתפות בקרנות נאמנות).</p>	<p>"נכס פיננסי"</p>
<p>נכסים הכוללים את נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה, למעט קרנות ותיקות, נכסים המוחזקים על ידי מבטחים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה בביטוח חיים, נכסים המוחזקים על ידי מבטחים לכיסוי התחייבויותיהם לפי תכניות ביטוח חיים המעניקות למבוטח תשואה מובטחת ושהמבטח אינו זכאי בשל הכספים המופקדים בהם או בשל חלק מהם לאגרות חוב מיועדות.</p>	<p>"נכסי החיסכון לטווח ארוך"</p>
<p>פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].</p>	<p>"פקודת מס הכנסה"</p>
<p>הסכומים שנצברו לזכות העמיתים בקופת הגמל.</p>	<p>"צבירה"</p>
<p>קופת גמל כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קרן פנסיה.</p>	<p>"קופת גמל"</p>
<p>תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.</p>	<p>"תקנות קופות הגמל"</p>
<p>בדוח "תיאור עסקי התאגיד" ובדוח "סקירת ההנהלה" עמית פעיל הינו עמית שבאחד מחשבונותיו הופקדו דמי גמולים ברבעון האחרון שקדם למועד הדוח ושקיימת בו יתרה נכון לאותו מועד (בהתאם להוראות החוזר המאוחד, שער 5, חלק 4, פרק 1 – דין וחשבון לציבור").</p>	<p>"עמית פעיל"</p>
<p>מי שאינו עמית פעיל.</p>	<p>"עמית לא פעיל"</p>

1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1 שנת התאגדות החברה וצורת ההתאגדות

החברה התאגדה ביום 11 ביולי 1984 כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, בשם קרן החיסכון לצבא הקבע בע"מ, אשר פעלה כ"קופת גמל תאגידית". ביום 31 במרס 2008, במסגרת רה ארגון שנדרש בהתאם להוראות הדין, הפכה החברה לחברה מנהלת של קרן ההשתלמות - קרן החיסכון לצבא קבע (להלן: "הקרן" או "הקופה"), ושינתה את שמה לשמה הנוכחי.

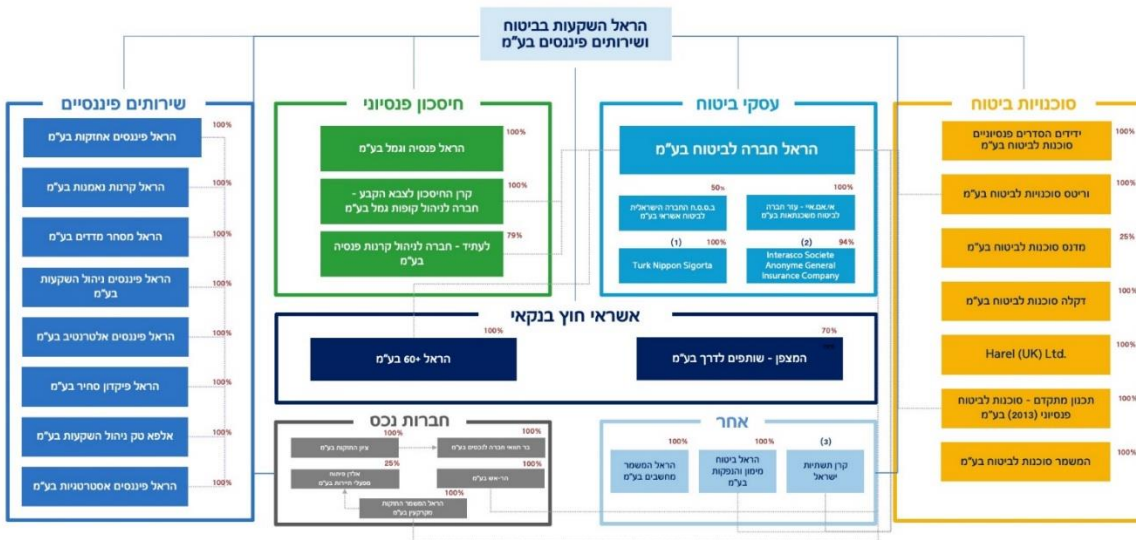
החברה הינה חברה שאושרה כחברה מנהלת של קופות גמל על ידי הממונה. לחברה אין חברות מוחזקות.

החברה הינה בבעלות מלאה של הראל ביטוח אשר הינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, שהינה חברה ציבורית, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

בעלי השליטה בהראל השקעות הינם ה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי השליטה") המחזיקים בכ-46.22% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של הראל השקעות.

ההחזקה של בעלי השליטה בהראל השקעות הינה בעיקר באמצעות ג.י.י. יעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017, שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי השליטה, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.י.") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.י.

1.1.2 תרשים מבנה האחזקות של הקבוצה

1.1.3 אופיו ותוצאותיו של שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים

החברה לא הייתה מעורבת בהליכי שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים אשר להם השפעה על פעילותה של החברה בשנת הדוח.

1.1.4 רכישה, מכירה או העברה של נכסים בהיקף מהותי שלא במהלך העסקים הרגיל

החברה לא הייתה מעורבת בהליכי רכישה, מכירה או העברה של נכסים בהיקף מהותי שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר להם השפעה על פעילותה של החברה בשנת הדוח.

1.1.5 אופיים ותוצאותיהם של הליכי פירוק, כינוס נכסים, הסדר נושים וכיוצא בזה

החברה לא הייתה מעורבת בהליכי פירוק, כינוס נכסים, הסדר נושים וכיוצא בזה, אשר להם השפעה על פעילותה של החברה בשנת הדוח.

1.2 תחומי פעילות

החברה הינה חברה מנהלת של קופת גמל אחת שהינה קרבן השתלמות, שמטרתה חיסכון לשם יציאה להשתלמות המיועדת לשמירת רמתו המקצועית של העובד כאשר סכומי החיסכון ניתנים למשיכה לכל מטרה לאחר צבירת ותק של 6 שנים.

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

לא בוצעו כל השקעות בהון החברה. כמו כן, אין לחברה התחייבויות להשקעות נוספות.

1.4 חלוקת דיבידנדים

לחברה אין מדיניות חלוקת דיבידנד.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1 מוצרים ושירותים

קרנות השתלמות

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת קרן השתלמות אחת, קרן החיסכון לצבא הקבע.

קרנות ההשתלמות מיועדות לשכירים ולעצמאיים.

קרנות ההשתלמות מוגדרות הן כמוצר פנסיוני (בחוק השיווק והייעוץ הפנסיוני) והן ככס פיננסי (בחוק ייעוץ השקעות). הפקדה בקרן ההשתלמות מקנה הטבות מס שונות וניתן למשוך ממנה את היתרה הצבורה לאחר תקופת חיסכון של 6 שנים וליהנות מהטבות מס במשיכה.

הביקוש לקרנות ההשתלמות מושפע מגורמים כמו הטבות המס, הסדרי עבודה במשק, גובה השכר הממוצע במשק וגובה תקרת ההפקדה הזוכה להטבת מס בקרן ההשתלמות.

2.2 מבנה הרווחיות בתחום

רווחיות החברות המנהלות קרנות השתלמות נובעת מהמרווח בין דמי הניהול הנגבים מהעמיתים לבין הוצאות התפעול והשיווק של קרנות ההשתלמות.

2.3 תקנון הקופה

היחסים שבין החברה לעמיתים מעוגנים בתקנון, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לבין העמיתים. כאשר נדרשים שינויים בתקנון, החברה מתאימה את התקנון וכפועל יוצא מכך את זכויות העמיתים, וכל זאת בכפוף לאישור הממונה.

2.4 מסלולי השקעה

בקופה מנוהלים 3 מסלולי השקעה: קחצ"ק כללי (מסלול ברירת מחדל), קחצ"ק מסלול אג"ח ללא מניות וקחצ"ק מניות.

ביום 13 בפברואר 2022, תוקן תקנון הקרן ואושר פתיחת מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500".

2.5 תחליפיות

התחליפיות בין מוצרי תחום הפעילות של קרנות השתלמות למוצרים פיננסיים אחרים, כגון פיקדונות, או מוצרי חיסכון והשקעה לטווח בינוני קיימת אולם ברמה נמוכה, שכן מוצרים אלו אינם כוללים בדרך כלל את הטבות המס שהינו רכיב מהותי שקיים בקרנות ההשתלמות.

2.6 מגמות ושינויים בתחום הפעילות

תחום קרנות ההשתלמות מתאפיין בחוסכים לטווח הבינוני ובמובן זה מושפע רק באופן חלקי מהשינויים המקיפים שהתרחשו בתחום חיסכון ארוך טווח בשנים האחרונות. ההשפעה באה לידי ביטוי בעיקר בהגברת המודעות של הלקוחות והמעורבות שלהם בבחירת המוצרים וכן בהגברת התחרות, לרבות בדרך של ניווד בין קרנות השתלמות וכן צמצום ניוודי העניינים בן המעסיק לעובדים העמיתים בקופות הגמל. בנוסף, בשנים האחרונות תחום הפעילות מתאים את עצמו באופן הדרגתי לביצוע תהליכים באופן דיגיטאלי ומקוון מול החוסכים, המעסיקים והגופים המוסדיים האחרים.

בחודש אוקטובר 2008 נכנסו לתוקף תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, שמטרתן לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החיסכון הפנסיוני שלו בין מוצרי החיסכון הפנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות. במסגרת ההסדרה האמורה התאפשר גם ניווד בין קרנות השתלמות וניווד מקרנות השתלמות לקופות גמל לקצבה בתנאים מסוימים.

ביום 13 במרס 2016 פרסם הממונה חוזר הקובע הוראות לעניין בחירת קופת ברירת מחדל ואת התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל המצרפת עמיתים בהתאם להוראות סעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל. במסגרת החוזר נקבע כי צירוף לקופת גמל ייעשה בבחירה אקטיבית של העובד בקופת הגמל או באמצעות המעסיק לקופת גמל שנבחרה על-ידו. עוד נקבע כי בחירת קרון השתלמות כקופות ברירת מחדל על ידי מעסיק תיעשה לפי הליך תחרותי בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידי הממונה בחוזר, לרבות קריטריון של שיעור דמי ניהול שמשקלו לא יפחת מ- 50% ממשקל הקריטריונים הכולל, אלא בנסיבות שנקבעו בחוזר. הסדרי ברירת המחדל היו בתוקף עד מרס 2019.

בהמשך להקמת המסלוקה הפנסיונית, בהתאם להוראות הממונה וכחלק ממדיניות החברה, בוצעו בשנים האחרונות שורה של שינויים אשר מאפשרים ביצוע פעולות דיגיטליות מול לקוחות החברה, גורמי ההפצה שלה וכן אל מול גופים מוסדיים אחרים. במסגרת זו, מוסדו תהליכי גבייה וניוד אוטומטיים, הוסדרו תהליכי משלוח דיווחים באופן דיגיטלי למבוטחים ולעמיתים והוקמה תשתית לנטילת הלוואות באופן דיגיטלי. בהתאם להערכת החברה, תהליכים אלה צפויים להתעצם בשנים הקרובות ולהתרחב לביצוע פעולות נוספות במסגרת תחום הפעילות, לרבות ביצוע תהליכי הצטרפות ופעולות נוספות באופן דיגיטלי, דבר אשר צפוי להביא לשיפור השירות ללקוח ולהתייעלות תפעולית.

2.7 שינויים מהותיים צפויים בחלקה של החברה

ככלל, מתאפיין תחום הפעילות ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות הממונה. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד החברות המנהלות קרנות השתלמות. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

לפירוט אודות הוראות דין נוספות שעשויה להיות להם השפעה על תחום הפעילות ראו סעיף 3.

2.8 מוצרים חדשים

לא היו מוצרים חדשים במהלך שנת הדוח.

2.9 מידע מרוכז לפי סוג קופה*

קרן השתלמות			
2019	2020	2021	
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):			
2,829,088	2,830,116	3,158,101	פעילים
2,982,837	2,935,999	3,174,481	לא פעילים
5,811,925	5,766,115	6,332,582	סה"כ
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):			
45,523	48,962	36,278	דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים
524,304	548,358	542,917	תקבולים מדמי גמולים
2,182	4,849	7,337	תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים
49,683	27,265	21,046	העברות צבירה לקרן
249,390	446,715	546,220	העברות צבירה מהקרן
תשלומים:			
329,517	359,054	263,525	פדיונות
595,238	184,336	812,249	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):			
16,836	16,262	17,469	פעילים ולא פעילים
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים):			
0.26	0.27	0.26	פעילים
0.34	0.33	0.32	לא פעילים
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):			
0.016	0.017	0.017	עמלת קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	0.001	0.001	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.006	0.005	0.004	בגין השקעות לא סחירות
0.096	0.102	0.147	עמלות ניהול חיצוני
0.002	0.002	0.002	עמלות אחרות
0.104	0.109	0.153	הוצאות מוגבלות**

* המידע על מספר העמיתים בקרן חסוי.

** שיעור הוצאות מוגבלות הינו לידיעה בלבד, כלול בעמלות ניהול חיצוני ובעמלות בגין השקעות לא סחירות.

2.9.1 מידע בדבר עמיתים לא פעילים

להלן מידע לגבי חשבונות מנותקי קשר, כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012. הגדרת מנותק קשר הינה נכון לסוף תקופה.

חשבונות מנותקי קשר			קרן השתלמות
2019	2020	2021	
1,753	1,803	1,522	מספר חשבונות
14,187	27,330	20,337	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
66	111	74	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
0.46	0.44	0.36	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)*

* שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק" (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012).

2.9.2 שיעורי דמי הניהול בהתאם להוראות הדין

להלן שיעורי דמי הניהול שרשאית החברה לגבות בהתאם להוראות הדין החלות עליה:

שנים 2019-2021	קרנות השתלמות
2% מנכסים	פעילים
0.3% מנכסים	לא פעילים:
2% מנכסים	מנותקי קשר
	אחר

2.9.3 ניתוח התפתחויות ושינויים שחלו בקרן

הנכסים המנוהלים עבור העמיתים הסתכמו בסוף שנת הדוח לסך של כ- 6,333 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 5,766 מיליוני ש"ח בשנת 2020 ו-5,812 בשנת 2019. גידול של כ-9.8% בין השנים 2021 ו-2020 לעומת קיטון של כ-0.8% בין השנים 2020 ו-2019.

יחס נכסי העמיתים הפעילים מתוך סך נכסי העמיתים (הפעילים והלא פעילים) הינו כ-50%. בשנים 2020 ו-2019 כ-49%.

דמי הגמולים הסתכמו לסך של כ-543 מיליוני ש"ח בשנת הדוח, קיטון של כ-1% לעומת שנת 2020 (בין השנים 2020 ו-2019 גידול של כ-4.6%).

ניוד נטו לקרן שבניהול החברה בשנת הדוח היה שלילי והסתכם בכ-525 מיליוני ש"ח (בשנת 2020 ו-2019 ניוד נטו שלילי של כ-419 וכ-200 מיליוני ש"ח בהתאמה).

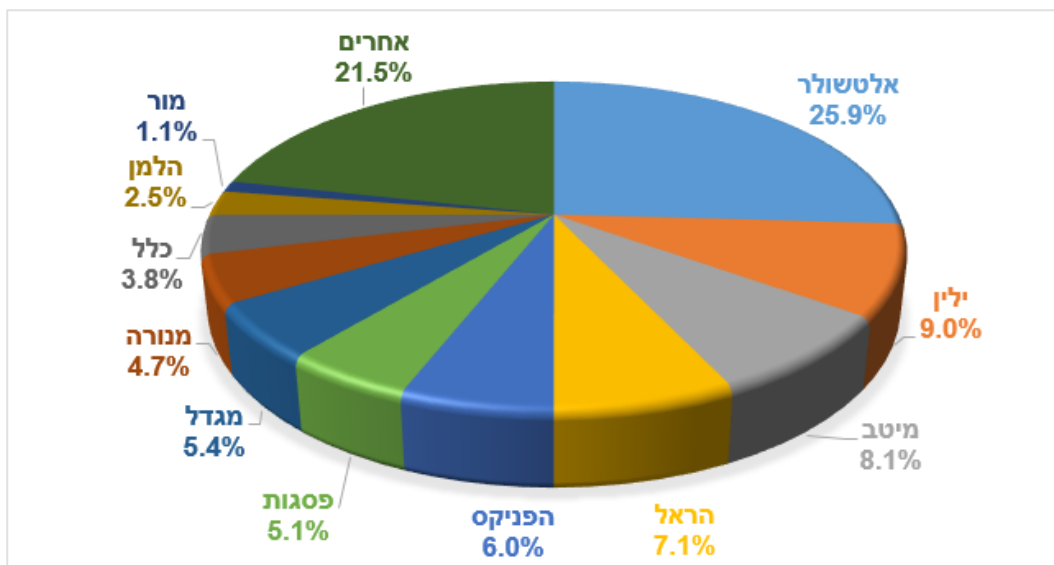
פדיונות בקרן שבניהול החברה הסתכמו בשנת הדוח לכ-264 מיליוני ש"ח. קיטון של כ-27% לעומת אשתקד. בין השנים 2020 ו-2019 גידול של כ-9% (בשנת 2020 כ-359 מיליוני ש"ח ובשנת 2019 כ-330 מיליוני ש"ח).

דמי הניהול שנגבו מהעמיתים בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ-17.5 מיליוני ש"ח, גידול של כ-7.3% לעומת אשתקד. בין השנים 2020 ו-2019 קיטון של כ-3.4% (בשנת 2020 כ-16.3 ובשנת 2019 כ-16.8 מיליוני ש"ח).

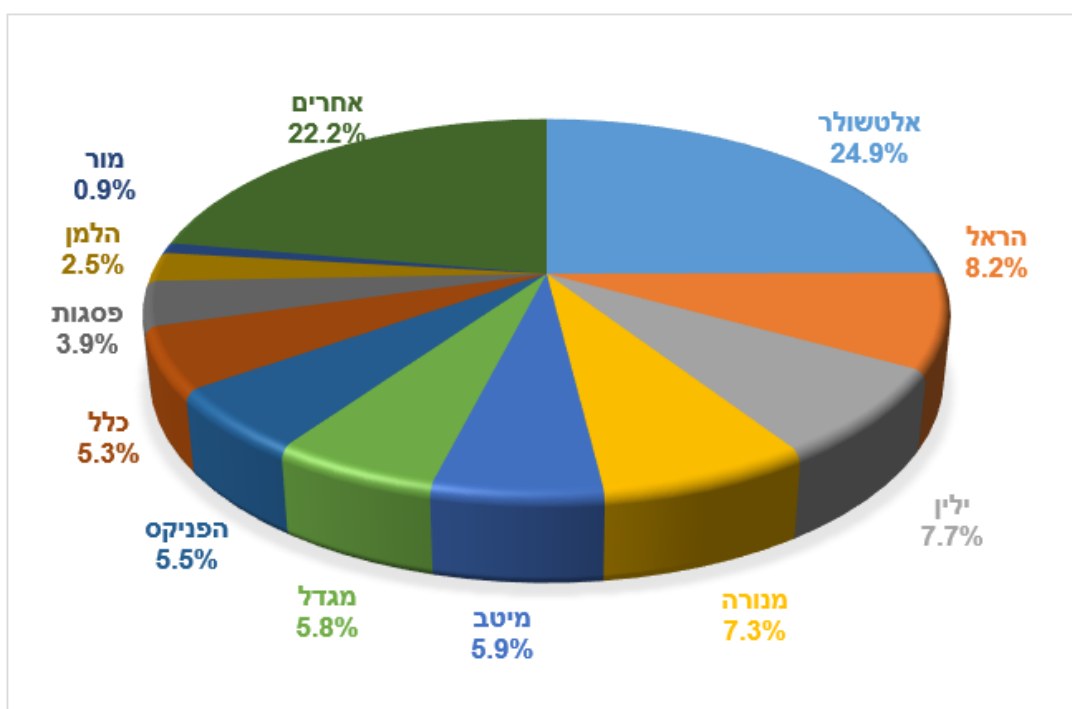
שיעור דמי הניהול שהקרן גבתה מהעמיתים הפעילים עמד על 0.26%. בשנים 2020 ו-2019, 0.27% ו-0.26%, בהתאמה. שיעור דמי הניהול שהקרן גבתה מהעמיתים הלא פעילים קטן מ-0.33% בשנת 2020 לשיעור של 0.32% בשנת 2021. בשנת 2019 עמד שיעור דמי הניהול מהעמיתים הלא פעילים על 0.34%.

2.10 תחרות

קרנות ההשתלמות המנוהלות בקבוצה מתחרות בקרנות המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח ובתי ההשקעות. התחרות העיקרית הינה, בין היתר, על רמת השירות לעמיתים, על מסלולי ההשקעה השונים, על התשואות המושגות על נכסי העמיתים בקרנות ועל דמי הניהול הנגבים מהעמיתים. המתחרים העיקריים בשוק קופות הגמל הינם: אלטשולר שחם, ילין לפידות, מיטב דש, פסגות, אקסלנס ומגדל. להלן תרשים התפלגות נכסי קרנות ההשתלמות המנוהלות על ידי החברות המנהלות העיקריות הפועלות בתחום (נכון ליום 31 בדצמבר 2021, בהתאם לנתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

להלן תרשים התפלגות נתחי שוק (באחוזים) של הפקדות שהועברו לקרנות ההשתלמות במהלך שנת 2021:

גורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה

הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה בתחום ניהול קרנות ההשתלמות הינם, בעיקר: המוניטין של הקבוצה, הניסיון בתחום הפעילות, החוסן הפיננסי, תשואות הקופות ורמת השירות ללקוחות.

דרכי התמודדות החברה עם התחרותיות

ההתמודדות עם התחרות בתחום ניהול קרנות השתלמות נעשית במספר רבדים:

- פעילות לשימור לקוחות בתיק הקיים - החברה עושה מאמצים לשימור לקוחות קיימים באמצעות מערך שימור לקוחות ייעודי המטפל בלקוחות החברה בהתאם לפרמטרים שנקבעו על ידי החברה.
- התייעלות תפעולית - באמצעות שיפור תהליכי ושיטות עבודה, מערכות מחשוב ומיכון, איחוד יחידות מטה ומערכות מטה במסגרת חטיבת החיסכון ארוך הטווח תוך מיקוד בשיפור השירות, השקיפות וזמן התגובה ביחד עם חסכון בעלויות.
- שיפור השירות והקשר עם הלקוח לרבות באמצעות ממשקים דיגיטליים ואתר האינטרנט, מוקד שירות לקוחות יעיל ומהימן וכן סניפי קבלת קהל העומדים לשירות הלקוח.

2.11 לקוחות

רוב העמיתים בקרבן הינם משרתים בצבא הקבע בישראל, ומהווים כ- 96% מנכסי הקרבן. לעניין ההסכם בין החברה לבין חבר משרתי הקבע בצה"ל, ראה סעיף 3.12 להלן. להלן מספר מדדים הנוגעים לעניין:

שנת 2020	שנת 2021	
13.9%	13.4%	שיעור פדיונות (כולל ניווד החוצה)
34	34	גיל ממוצע של העמיתים (בשנים)
6.4	7.0	ווקט ממוצע של העמיתים הפעילים (בשנים)

3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים המשפיעים באופן מהותי על כלל פעילות הקבוצה.

פעילות הקבוצה והגופים המוסדיים בקבוצה כפופה למספר חוקים שהעיקריים שבהם הם:

- חוק ניירות ערך - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והנחיות רשות ניירות ערך;
- חוק החברות - לרבות התקנות שהותקנו על פיו;
- חוק הפיקוח - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והחוזרים שמפרסם הממונה מכוח סמכותו על פי חוק הפיקוח;
- חוק קופות גמל - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והנחיות שמפרסם הממונה מכוח סמכותו על פי חוק קופות גמל;
- חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981;
- בנוסף, פעילות החברות בקבוצה כפופה לחוקים נוספים שהעיקריים שבהם הם:
- חוק איסור הלבנת הון, התשי"ס-2000 - לרבות הצווים שפורסמו מכוחו;
- חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006;
- חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 - המעניק, במקרים המוגדרים בחוק, הגנה לעובד במקרה שהמעביד אינו מעביר את ההפרשות לקופת גמל כמשמעה בפקודת מס הכנסה;
- חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981;
- חוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982;
- חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני;
- חוק ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)

בשנת 2014 נחתם הסכם בין ישראל לבין ארצות הברית לשיפור ציות מס בינלאומי ויישום ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) (להלן: "הסכם ה-FATCA"). בשנת 2015 פרסם הממונה הוראות להיערכות ליישום הסכם זה.

ביולי 2016 נכנס לתוקף חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227) התשע"ו-2016 (להלן: "תיקון 227"), אשר עיגן את ההסדרים העיקריים ליישום של הסכם ה-FATCA במסגרת הדין הישראלי ואשר קבע את ההסדרים העיקריים ליישום הסכמי חילופי מידע נוספים שייחתמו בעתיד, המבוססים על תקן שפרסם ארגון ה-OECD לצורך חילופי מידע אוטומטיים בין מדינות שלהן חשבונות פיננסיים של תושבי חוץ.

באוגוסט 2016 נכנסו לתוקף תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016 (להלן בפסקה זו: "התקנות"). התקנות חלות על חשבונות מסוגים מסוימים ובהתאם להן, בין היתר, גוף פיננסי מחויב לערוך זיהוי של בעלי החשבונות שבתחולה ולהעביר מידע על חשבונות ברי דיווח לרשות המיסים לצורך העברת המידע לארצות הברית. אי-ציות לתקנות עלול להוביל להכרזה על הגוף הפיננסי כגוף שאינו מצייט וכן לגרור הטלת סנקציות משמעותיות. ביולי 2014 פרסם ה-OECD, תקן אחיד לאיסוף ולחילופי מידע אוטומטיים על ידי מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות פיננסיים של לקוחות שהם תושבים זרים במדינת פעילותם.

בפברואר 2019, פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח לבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), המסדירות את יישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטיים (Common Reporting Standard), על פיהן, בין היתר, גוף מוסדי מחויב לערוך זיהוי של בעלי חשבונות שבתחולת התקנות ולהעביר מידע על חשבונות ברי דיווח לרשות המיסים לצורך העברת המידע למדינה הרלוונטית.

ביולי 2019 פורסמה טיוטת תקנות מס הכנסה (סגירת חשבונות מעבר לפי הסכם פטקא), התשע"ט-2019, במסגרתה מוצעות הוראות להליך סגירת חשבון מעבר, כהגדרתו בתקנות, במקרים בהם לא התקבל המידע הנדרש לצורך זיהוי בעל החשבון.

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים בעלי השלכה על הדוחות הכספיים של החברה שפורסמו בשנת הדוח או אחריה - עד למועד פרסום דוח זה. להוראות אלו עשויה להיות השלכה על פעילות החברה מבחינה עסקית, מיכונית ותפעולית. לעניין הוראות דין מהותיות וההשפעה האפשרית שלהם על פעילות החברה, ראה סעיף 2.6 לעיל.

3.1.1 הוראות דין

3.1.1.1 ביום 3 באוקטובר 2021 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותן שירותים פיננסיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשפ"ב-2021, מטרת הטיוטה הינה קידום רפורמה מהותית ואחידה במשטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, על ידי הפצת צו אחיד שיחול על כלל הגופים הפיננסיים ויקבע הוראות עקרוניות לכלל הגופים המדווחים. טיוטת הצו מאפשרת תהליכי הכר את הלקוח שונים בהתאם לסוג הלקוח ולרמות הסיכון העולות ממנו כמו כן, הטיוטה מתייחסת לביצוע העברות אלקטרוניות וכן ביצוע פעולות בנכסים וירטואליים ולסיכונים העולים מביצוע פעולות אלו.

3.1.1.2 ביום 1 ביוני 2021 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) (תיקון) התשפ"א 2021, המציעות להסיר את חסמי השקעה והגברת הגמישות של גופים מוסדיים בהרכבת תיק השקעות.

3.1.1.3 ביום 29 באוקטובר 2021 פורסם דוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושא בחינת ההוצאות הישירות, המלצותיה של הוועדה הן להתמקד בשינוי מבנה דמי ניהול ומעבר למחיר ידוע מראש, עידוד מסלולי השקעה פסיביים, מתן אפשרות לגופים מוסדיים להציע מסלולי השקעה עם דמי ניהול מבוססי ביצועים, שיפור שקיפות המידע המוצג לרשויות ולעמיתים בפלטפורמות השונות, שיפור הליכי ההחלטה של וועדות ההשקעה בגופים מוסדיים באשר להשקעות בקרנות לא סחירות וכן שיפור הפיקוח על השקעות מסוג זה.

3.1.1.4 ביום 9 בספטמבר 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2019, שהאריכו עד ליום 28 בפברואר 2021 את הוראת השעה שנקבעה בסעיף 3א לתקנות המגדירה סוגים נוספים של הוצאות כהוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופת גמל, מוציאה מהתחולה סוגים אחרים של הוצאות, וקובעת להוצאות ישירות מסוימות תקרה של 0.25% מסך השווי המשוער של נכסי המשקיע המוסדי. במסגרת התקנות נוספה חובת גילוי באשר לעמלת הוצאות הישירות כלפי עמיתים או מבוטחים. מעת לעת פורסמו הבהרות והוראות שעה המאריכות את תוקף ההוראות עד ליום 6 באפריל 2022.

3.1.2 חוזרים

3.1.2.1 ביום 8 בפברואר 2022 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - עדכון, המשנה את מועדי התחילה של חלק מהוראות החוזר המקורי. בהתאם לחוזר המעודכן, הוראות הנוגעות לחובה לסליקה כספית במסלוקה פנסיונית יכנסו לתוקף בחודש פברואר 2024. הוראות בנושא העברת מידע הנוגע להשוואת התשואה בין קופות גמל במקרה של איחור בהעברת כספים, נדחו לחודש מאי 2022. כמו כן, הוראות הנוגעות לעניין הגבלה של הפקדות מעסיקים באמצעות חשבון נאמנות והוראות לעניין כללים להעברת מידע מבעל רישיון לגוף מוסדי ולמעסיק, נדחו שנים 2023 ו-2024 בהתאם לגודל המעסיק.

3.1.2.2 ביום 2 בינואר 2022 פרסם הממונה חוזרים שעניינם תיקון הוראות החוזרים שעניינם בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור; שירות ללקוחות גופים מוסדיים; והסדרת אופן התנהלותם של הגופים המפוקחים במסגרת בירור תלונות ציבור, במסגרתם מסדירים את אופן השירות שניתן לאזרחים ותיקים (בני 67 ומעלה) וקובעים הוראות נוספות לעניין צירוף לביטוח, לכלל המועמדים, לרבות דרישה להקלטת שמע של כל פעולה שבוצעה מול המועמד באמצעות שיחה טלפונית.

ביום 9 בדצמבר 2021 פורסם תיקון חוזר ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור בגופים מוסדיים - תיקון, עיקרי החוזר הינו הרחבת ההגדרות והתאמת החוזר למציאות המשתנה בדגש על העברות בינלאומיות המתבצעות על ידי סניפים ושלוחות של הגוף המוסדי. החוזר מדגיש את הסיכון הקיים בהתקשרות עם

אישי ציבור מקומיים וזרים ובהתאם מרחיב ומפרט את הגדרתם על ידי רשימה פתוחה ובה ריבוי תפקידים הנכללים בהגדרה זו, כמו כן החוזר מורה לסרב לביצוע פעולות ללא סיום הליך הכרת הלקוח במקרים מסוימים.

3.1.2.3 ביום 13 ביוני 2021 פורסם חוזר אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל, החוזר מתקן חוזר קודם באותו נושא תוך הגברת השקיפות לעמיתים וצמצום לוחות זמנים במתן היזון חוזר על קליטת הכספים זאת באמצעות מתן הודעות שוטפות על כספים מועברים. התיקון משנה את התנאים להשבת תשלום שהופקד ביתר למעסיק תוך הצבת מגבלות והגדרת דרישה לקבלת אישור העובד להשבת הכספים.

במקביל לכך, באותו יום, פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - עדכון, התיקון לחוזר (שפורסם לראשונה בשנת 2010), מבקש לייעל את תהליכי העבודה באשר להעברת המידע בין הגופים השונים, החוזר מבקש להוסיף נדבכים נוספים במהלך השנים 2021-2023, לרבות העברת כספים בין קופות גמל, עדכון מסלולים, מינוי מוטבים ובכך ליצור מענה מקיף לכלל תהליכי העברת המידע והכספים בתהליך הממוכן לכל אורך תקופת החיסכון. באמצעות שינויים אלו תעמוד לחוסך תמונה עדכנית של תיק החיסכון הפנסיוני שלו.

ביום 24 במאי 2021 פורסם תיקון חוזר שעניינו הצטרפות לקרן פנסיה או קופת גמל, המתקן את החוזר הקודם באותו עניין, ומעדכן חובת יידוע בטפסי ההצטרפות ובאישור ההצטרפות של גוף מוסדי לאדם המעוניין להצטרף כעמית לקופת גמל, בנושא ההוצאות הישירות.

3.1.3 טיוטת חוזרים

3.1.3.1 הוראות שעה של הממונה על רקע אירוע הקורונה

במהלך השנים 2020-2021 פרסם הממונה מספר חוזרים וטיטות חוזרים שמטרתם לאפשר הקלות רגולציה לתקופה זו, של התפשטות נגיף הקורונה, ובכלל זה, התאמת יישום הוראות רגולציה באופן שיקל על החברות והמבוטחים ליישמן בהתאם לנדרש בהתמודדות עם מגבלות התנועה והפעילות בתקופה זו, להלן עיקרי ההוראות:

3.1.3.2 ביום 2 בספטמבר 2020 פרסם הממונה חוזר שעניינו "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני - תיקון - הוראת שעה על רקע אירוע הקורונה" (להלן: "הוראת השעה"), בהתאם להוראת השעה גוף מוסדי יהיה רשאי להעלות את שיעור דמי הניהול לפני תום תקופת ההנחה, בעקבות הפסקת תשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל עבור העמית, שלא אירעה בשל המעביד, לאחר שחלפו 12 חודשים ממועד הפסקת התשלומים לחיסכון (ולא 6 חודשים כקבוע היום).

הוראת השעה נכנסה לתוקף ביום פרסומה, וזאת לגבי עמיתים שהופסקו תשלומים לחיסכון המועברים לקופת גמל בגינם, שלא בשל מעביד, החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 31 באוקטובר 2020.

ביום 3 במרס 2021 פורסם מכתב למנהלי הגופים מוסדיים שעניינו שמירה על הסולידריות בדמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני בתקופת משבר הקורונה, הקורא לגופים המוסדיים להמשיך ולנהוג בסולידריות כלפי עמיתים שהופסקו בגינם הפקדות לחיסכון הפנסיוני בתקופה שמחודש נובמבר 2020 ועד חודש יוני 2021 (לרבות חודש יוני 2021), בחלוף 6 חודשים ממועד הפסקת ההפקדות בגינם ועד לתום 12 חודשים, כך שדמי הניהול שיגבו מהעמיתים המשלמים דמי ניהול מהיתרה הצבורה העולים על דמי הניהול הממוצעים לא יעלו, ודמי הניהול שיגבו מהעמיתים המשלמים דמי הניהול מהיתרה הצבורה נמוכים מהממוצע לא יעלו על הממוצע.

כמו כן, הגופים המוסדיים התבקשו להחיל הסדר זה גם לגבי עמיתים שהופסקו בגינם הפקדות לחיסכון הפנסיוני בתקופה שמחודש מרס 2020 ועד חודש אוקטובר 2020, ושהוראת השעה חלה לגביהם, וזאת בחלוף 12 חודשים ממועד הפסקת ההפקדות בגינם ועד לתום 18 חודשים.

3.2 חסמי כניסה ויציאה

3.2.1 חסמי כניסה

- קבלת רישיון חברה מנהלת (בהתאם לחוק קופות הגמל ולתקנות ניהול קופות גמל) - על החברה המבקשת לעמוד בדרישות של הון עצמי, מהימנות וניסיון.
- היקף נכסים מנוהלים מינימאלי - דרוש על מנת לכסות את עלויות התפעול של החברה המנהלת.
- הון עצמי מינימאלי שנקבע בדין.
- הון אנושי בעל הכשרה, ידע, ניסיון ורישיונות מתאימים לפעילויות השונות.

3.2.2 חסמי יציאה

- קבלת אישור הממונה להעברת ניהול קופות הגמל לניהול חברות מנהלות אחרות. קבלת האישור כפוף לביצוע העברת הניהול בהתאם לנהלי הממונה ולהוראות הדין.
- קבלת אישור הממונה למיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון של חברה מנהלת.

3.3 גורמי הצלחה קריטיים

קיימים מספר גורמי הצלחה קריטיים, ביניהם:

- יכולות שיווק ומכירות - לפרטים ראה סעיף 3.6 להלן.
- איכות ניהול ההשקעות - יכולת להשיג תשואות עודפות לאורך זמן ביחס למדדי השוואה וגופים מתחרים. לפרטים אודות מדיניות ההשקעות, ראה סעיף 0 להלן.
- איכות ניהול סיכונים פיננסיים. לפרטים נוספים אודות גורמי סיכון ראה סעיף 3.11 להלן.
- מצב המשק, שוק ההון, תשואות ורמת התעסוקה. לפרטים ראה סעיף 3 בדוח הדירקטוריון.
- תמהיל ומגוון מוצרים - התאמת סל המוצרים של החברה לטעמי הציבור. לפרטים ראה סעיף 2 לעיל.
- צמיחה הנובעת מגידול בלקוחות חדשים.
- איכות השירות ללקוח (מענה למגוון צרכים).
- יכולת שימור לקוחות - הצלחה בשימור תיק לקוח.
- שיעור דמי ניהול. לפרטים ראה סעיף 2.9.2 לעיל.
- מיתוג ופרסום.
- הוראות הרגולציה בקשר עם מאפייני וסוגי המוצרים בתחום. לפרטים ראה סעיף 3 לעיל.

3.4 השקעות

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעה הכללית של החברה, וקובע מדרג סמכויות בקבלת החלטות בין חטיבת ההשקעות, ועדת השקעות וועדת אשראי, והדירקטוריון.

חטיבת ההשקעות של הקבוצה מבצעת את פעילות ההשקעות עבור גופי החיסכון ארוך הטווח - ביטוח, פנסיה וגמל ועבור תיקי הנוסטרו של חברות הביטוח והחברות המנהלות בקבוצה, וזאת בהתאם להנחיות מוועדות ההשקעות השונות.

פעילות ניהול ההשקעות מבוצעת בחטיבת ההשקעות של הראל ביטוח, המרכזת את פעילות ההשקעה עבור הראל ביטוח, EMI, קרנות הפנסיה, וקופות הגמל וקרנות ההשתלמות המנוהלות בקבוצה. חטיבת ההשקעות כוללת כ-90 עובדים ומחולקת ליחידות משנה מתמחות, הכוללות את יחידת מניות ישראל, יחידת אג"ח סחיר ישראל, יחידת השקעות חו"ל, יחידת מחקר, יחידת נדל"ן, יחידת ניהול נכסי נדל"ן, יחידת השקעות פרטיות, יחידת אשראי עסקי, יחידת ניהול תיקים, יחידת בקרה, יחידת Middle Office, יחידה משפטית, יחידת ניהול סיכונים (אשר כפופה לחטיבת אקטואריה בחברה), ויחידת נוסטרו (אשר מנהלת את ההשקעות הסחירות בישראל של תיקי הנוסטרו).

פעילות ניהול ההשקעות בגופים השונים של הקבוצה, הכפופים לחוק הפיקוח ו/או לחוק קופות גמל, מבוצעת בהתאם לתקנות, קודקס הרגולציה והחוזרים של רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, אשר מגדירים כללים, מגבלות ופרמטרים כלליים להשקעה כגון: חשיפות לתאגיד בודד ולקבוצת תאגידים, השקעה באמצעי שליטה של תאגיד, השקעה בזכויות במקרקעין, השקעה בנכסים סחירים, השקעה מחוץ לישראל ועוד. עקרונות היסוד לפיהם פועלת חטיבת ההשקעות כוללים: נטילת סיכון באופן מחושב מתוך מגמה לשפר את פרופיל התשואה של התיק, גיוון הפעילות על פני מגוון תחומי השקעה על מנת לשפר את פרופיל הסיכון בתיק, פעילות על סמך ניתוח כלכלי שעשוי, במקרים מסוימים, להכתיב פעילות כנגד מגמה, הימנעות מתזמון שוק (Market Timing), הימנעות משינויים מהירים בתיק על פני זמן קצר וניצול יתרון לגודל בהשקעות לא סחירות, תוך התאמת הפרמיה על היעדר הנזילות.

במהלך תקופת הדוח העמיקו הגופים המוסדיים בקבוצת הראל (ביניהם החברה), את פעילות ההשקעה (בקשר עם כספי עמיתים) בשיטת "סלי השקעה" לפי סוגי ההשקעות. במסגרת זו נפתחו שלשה סלי השקעה חדשים: (1) סל מניות ביתא ישראל (2) סל מניות ביתא חו"ל (3) סל אג"ח מדינה שקלי ארוך.

בנוסף לסלים החדשים, הסלים הפעילים הינם: סל אג"ח מדינה צמוד, סל אג"ח מדינה צמוד ארוך, סל אג"ח מדינה שקלי, סל אג"ח חברות צמוד, סל אג"ח חברות בדירוג נמוך, סל אג"ח חברות שקלי, סל מניות ישראליות, סל מניות חו"ל, סל אג"ח ומט"ח חו"ל, סל אשראי לא סחיר צמוד מדד, סל אשראי לא סחיר שקלי, סל אשראי לא סחיר מט"ח וסל נזילות. הפעילות באמצעות סלי השקעה מבטיחה פיצול אופטימלי ושוויוני של ההשקעות בין הקופות והמסלולים ומאפשרת ביצוע השקעות אופטימלי גם עבור קופות ו/או מסלולים בעלי היקף נכסים קטן יחסית.

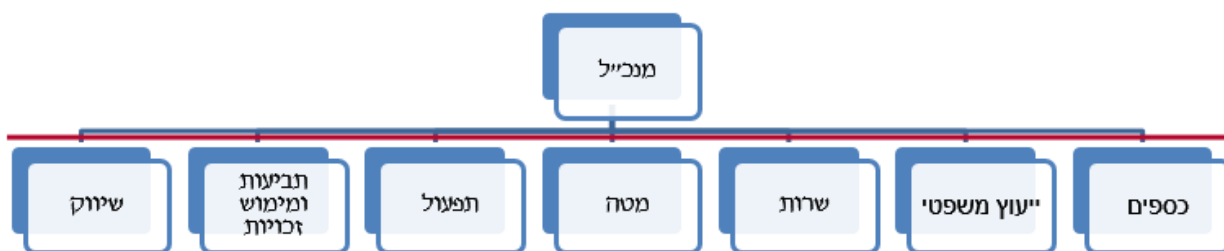
חטיבת ההשקעות פועלת לפיזור ההשקעות באפיקים השונים לחו"ל, הן מטעמי פיזור והקטנת הסיכון והן משיקולי תשואה. הפעילות מתבצעת בין השאר במניות בחו"ל (לרבות פעילות בנגזרים על מדדים גיאוגרפיים וסקטוריאליים בחו"ל), באג"ח בחו"ל, בנדל"ן בחו"ל, בהשקעות בתשתיות וקרנות השקעה בחו"ל, ובאשראי בחו"ל. למרות הגידול המתמיד בחשיפה לנכסים בחו"ל, מדיניות החברה היא לבצע גידורי מט"ח על מנת להתאים את חשיפת המט"ח נטו לרמה עליה מחליטה מעת לעת ועדת ההשקעות. גידורי המט"ח מבוצעים בעיקר בעסקאות פרוורד מול בנקים בישראל. בנוסף - מתבצעים גידורי מח"מ, גידורי אינפלציה ואחרים, בהתאם להחלטות המתקבלות בוועדות ההשקעות.

בשנת 2021 המשיכה חטיבת ההשקעות בהגדלת ההשקעות בתחומי הפעילות הלא סחירים - קרנות השקעה ונדל"ן ושמרה על גודל ההשקעות בתחום האשראי הלא סחיר. השקעות אלה מגדילות את הפיזור בתיקי ההשקעות, מקטינות את החשיפה לתנודתיות של שווקי ההון, ומשפרות את תוחלת התשואה לעמיתים בהינתן שיעורי הריביות הנמוכים הקיימים בשווקי האג"ח השונים בארץ ובחו"ל.

3.5 הון אנושי

בהתאם לפירוט בסעיף 3.12 החברה מקבלת את רוב שירותיה מהראל פנסיה וגמל ולפיכך הפירוט להלן מתייחס לחברת הראל פנסיה וגמל. העובדים מועסקים במישרין על ידי הראל ביטוח או חברות אחרות בקבוצה. לכן, הכוונה במונח עובדים הינה למעשה לעובדים שמועסקים כאמור לעיל ואשר מספקים את מירב שירותיהם לחברה ולחברות המנהלות האחרות של הפנסיה והגמל בקבוצה.

תיאור המבנה הארגוני נכון ליום 31.12.2021 :

הנהלות החברה והקבוצה מאמינות, כי עובדיהן הינם הנכס האסטרטגי העיקרי שלהן. למרות גודלה של הקבוצה, הנהלות החברה והקבוצה עושות כל שביכולתן על מנת להקנות בקרב עובדיהן אוירה של חברה משפחתית. החברה והקבוצה משקיעות רבות בהון האנושי שלהן ודואגות ליצירת בית חם לעובדיהן.

בסוף שנת 2021 הועסקו 321 עובדים לעומת כ-270 עובדים בסוף שנת 2020. לחברה אין תלות בעובד מסוים. העובדים אינם מחולקים לפי תחומי פעילות ולא חלו שינויים מהותיים במצבת העובדים במהלך תקופת הדוח. כמו כן, נכון למועד הדוח, לא צפויים קיצוצים במצבת העובדים. כל העובדים מועסקים על בסיס הסכם עבודה אישי לתקופה בלתי קצובה ולא בהסכמי עבודה קיבוציים. משכורתו של כל עובד נקבעת בהסכם ההעסקה האישי שלו.

תנאי ההתקשרות עם העובדים

התגמול על-פי הסכמי ההעסקה הינו, בעיקרו, על בסיס משכורת קבועה ובתפקידי השיווק והשימור קיים, לעיתים, רכיב של תגמול על בסיס הצלחה. בתחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים שכן חלק מהעובדים נקבע כשכר בסיס בתוספת תגמול הנגזר מפעילות תחום עיסוקם. בהתאם להסכמי ההעסקה, העובדים זכאים לביטוח פנסיוני, במסלול שנבחר על ידם (ביטוח, קרן פנסיה, שילוב של ביטוח ופנסיה וכיוצ"ב). בנוסף, מרבית העובדים זכאים לכך שהחברה תפריש עבורם לקרן השתלמות. תקופת ההודעה המוקדמת בפטורים או התפטרות אינה עולה בדרך כלל על 30 ימים, אולם ביחס להנהלה הבכירה נקבעה תקופת הודעה מוקדמת ארוכה יותר.

הסכם העבודה האישי קובע, בין היתר, את מספר ימי החופשה להם זכאי כל עובד (בכל מקרה, מספר הימים אינו פחות מהמינימום הקבוע בחוק). העובדים זכאים לתנאים סוציאליים נוספים, בהתאם לחוק הישראלי: דמי הבראה וחופשת מחלה.

בנוסף לתנאים המפורטים לעיל, עובדי הקבוצה נהנים ממספר הטבות נוספות: (1) ביטוח בריאות קולקטיבי לעובדי הקבוצה, ללא תשלום פרמיה (העובד משלם רק את המס בגין שווי ההטבה); (2) אפשרות לצרף לביטוח הבריאות הקולקטיבי את בני משפחתו של העובד; (3) ביטוח שיניים קולקטיבי לעובדי הקבוצה (לעובד ובני משפחתו) במימון העובד.

עובדים בכירים זכאים לשכר בסיס בתוספת תנאים נלווים כגון רכב צמוד, החזר הוצאות, אש"ל וכד', ובנוסף זכאים לבונוס שנתי, בהתאם למדיניות שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בנוגע לתגמול נושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות כמפורט בסעיף 4.3 להלן.

הדרכות לעובדים

הראל ביטוח מפעילה עבור החברות בקבוצה מערך הדרכה המקיים תכניות הדרכה חוצות ארגון לצד פתרונות למידה מותאמים לצרכי היחידות העסקיות. מדי שנה נקבעת על-ידי הראל ביטוח תכנית הדרכה שנתית, הנגזרת מתכניות העבודה ומן היעדים העסקיים שהתוותה הנהלת החברה. תכנית זו כוללת פעילויות למידה לפיתוח העובדים בתחומים, כגון: היכרות עם מוצרים חדשים, הוראות רגולטוריות בתחומים השונים, התמצאות בתהליכי עבודה חדשים/משתנים, הדרכות לשימוש במערכות ליבה, סדנאות לשיפור מיומנויות הנדרשות לביצוע התפקיד, סדנאות לפיתוח מנהלים וכד'. בנוסף מבוצע פיתוח כלים להכשרה ולחניכת עובדים חדשים, הכוללים לומדות וקורסים להגברת אוריינטציה עם הארגון.

במקביל לפעילויות ההדרכה הנגזרות מצרכים עסקיים כאמור, מקיימת החברה פעילויות רוחב המוצעות לעובדים לטובת העשרה ולפיתוח אישי. כמו כן, הראל ביטוח מקיימת שיתופי פעולה עם מכללות ועם מוסדות אקדמיים לצורך הכשרת עובדים במסגרת קורסים והשתלמויות בתחום הביטוח וכן לימודי BA בביטוח.

בעקבות משבר הקורונה העולמי, שחל בתקופת הדוח, הותאם מערך הלמידה הארגוני לשם מתן מענה מהיר לאתגרים החדשים. בתוך כך נערכו המרות של הכשרות פרונטליות למרחב הווירטואלי, התקיימו סדנאות להכשרת עובדים ומנהלים ללמידה ולהדרכה און ליין והוגברו פתרונות למידה דיגיטליים המאפשרים למידה מרחוק. כמו כן, נערכה התאמה בתכנים ובשיטות ההדרכה של תכניות ארגוניות לפיתוח אישי.

קוד אתי לעובדי הקבוצה

הנהלת הקבוצה דוגלת בתרבות עסקית נאותה של עובדיה ומנהליה (כולל דירקטורים) במסגרת מילוי תפקידם בחברה. בהתאם לכך אימצה החברה קוד אתי. כל עובד המתקבל לחברה מאשר בחתימתו, כי קרא את הקוד האתי וכי הוא מתחייב לפעול לפיו.

3.6 שיווק והפצה

חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, מסדיר את נושא השיווק וההפצה של מוצרים פנסיוניים. בהתאם לחוק, הגופים שיעסקו בהפצה ושיווק של מוצרים פנסיוניים יהיו: (א) סוכני ביטוח פנסיוני - סוכני ביטוח בענף ביטוח פנסיוני; (ב) סוכני שיווק פנסיוני - עובדים של גופים מוסדיים לגבי מוצרים פנסיוניים של הגוף המוסדי; (ג) יועצים פנסיוניים - בעיקר התאגידים הבנקאיים.

היועץ והמשווק יהיו רשאים לבצע עסקה במוצר פנסיוני. ההבחנה בין יועץ למשווק הינה קיומה או היעדר קיומה של "זיקה" למוצר פנסיוני. לאור הבחנה זו נקבע, כי סוכנות ביטוח המוחזקת על-ידי גוף מוסדי אינה רשאית לעסוק בייעוץ פנסיוני אלא בשיווק פנסיוני. בהתאם לכך, על כלל סוכנויות הביטוח בקבוצה ועובדי הקבוצה, אשר יעסקו בשיווק מוצרים פנסיוניים, יחולו החובות המוטלות מכוח חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני על משווק פנסיוני.

הקופה הינה קופה יעודת למשרתי צבא הקבע ויכולים להצטרף אליה רק משרתי צבא הקבע וגמלאי צבא הקבע. בעקבות תיקון תקנון הקופה החל מחודש אוקטובר 2013 יכולים להצטרף לקופה גם בני זוג של עמיתי חבר. לאור כך ערוץ ההפצה העיקרי של החברה הינו באמצעות הפצה ישירה.

כמו כן, בהתאם להוראות הסכם רכישת מניות החברה, הראל ביטוח התחייבה שלא לחתום על הסכמי הפצה עם סוכנים פנסיוניים או עם יועצים פנסיוניים, אלא בכפוף לקבלת אישור חבר. נכון למועד הדוח, לחברה אין הסכמי הפצה עם סוכנים פנסיוניים או עם יועצים פנסיוניים כאמור.

3.7 ספקים ונותני שירותים

החברות המנהלות בקבוצה קשורות ביניהן בהסכמים למתן שירותי תפעול שונים, תוך ניצול יתרון לגודל של חלק מן החברות המנהלות. בנוסף, הראל ביטוח מעניקה שירותים לחברות המנהלות, בעיקר בתחום ההשקעות, מערכות מידע, לוגיסטיקה, משאבי אנוש ועוד.

בנוסף, לצורך פעילותה השוטפת החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים. ספקי השירותים הינם, בעיקר, בתחומים הבאים: עו"ד, יועצי מס, בתי דפוס ודיוור לצורך משלוח דברי דואר הנדרשים על-פי דין, שירותי מחשוב, באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, ובאמצעות חברות נוספות עמן התקשרה הראל המשמר מחשבים בע"מ.

בנוסף, קיים לחברה הסכם בנוגע לשירותי ברוקרז' - החברה משתמשת בשירותי המסחר של מספר רב של חברי בורסה. הבחירה אצל איזה חבר בורסה לבצע את הפעילות נעשית על בסיס מספר פרמטרים ובהם: איכות הביצוע, עלות הפעולה,

איכות המחקר, רעיונות ההשקעה שמציע הברוקר ואיכות ההצעה לפעולה הסטנדרטית). בכדי ליהנות מהיתרונות לגודל שיש לפעילות כלל הגופים בקבוצת הראל, הוחל בשנת 2007 בביצוע של הליך תחרותי משותף לשירותי ברוקרז' לכל גופי החיסכון ארוך הטווח בקבוצת הראל. במסגרת זאת נעשתה פניה למרבית הבנקים והברוקרים הפעילים בישראל, התקבלו מהם הצעות מחיר ונחתמו הסכמי ברוקרז' בהתאם להצעות שהתקבלו.

לחברות אין תלות במי מספקי השירותים. לגבי מרבית השירותים להם זקוקה החברה בתחום הפעילות, החברה קשורה בהסכמים עם מספר ספקים, באופן שמאפשר לה גמישות תפעולית. קיומם של ספקים תחליפיים זמינים עבור מרבית השירותים המנויים לעיל מונעת תלות של החברה בספק זה או אחר.

3.8 רכוש קבוע

משרדים ונכסי מקרקעין

משרדיה הראשיים של הקבוצה ממוקמים ב"בית הראל" וב"בית המ.א.ה", הנמצאים במתחם הבורסה על גבול רמת-גן תל-אביב. כמו כן לקבוצה משרדים (בנכסי מקרקעין אשר בבעלותה ובבעלות חברות בנות בבעלות מלאה שלה) ב"בית הראל" בירושלים, בתל-אביב, בחיפה, בפתח-תקווה (שם גם ממוקם מרכז לוגיסטי של חברות הביטוח בקבוצה), ובמקומות נוספים ברחבי הארץ.

מערכות המיכון וניהול המידע

הראל המשמר מחשבים בע"מ, חברת בת של חברת השקעות, אחראית על מתן שרותי המיכון השונים לרוב חברות הקבוצה, והיא אשר מפעילה במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה לצורך שרותי המחשוב אותם היא מספקת לחברות הקבוצה.

הקבוצה והחברה רואה חשיבות רבה ביכולת הטכנולוגית שלה, כך שתוכל לתמוך ביעדי הקבוצה, והיא שמה לעצמה מטרה להוביל את השימוש במערכות מתקדמות בתחומי פעילותה השונים.

3.9 עונתיות

ענף ניהול קופות הגמל מתאפיין בעונתיות מסוימת, שכן חלק גדול מהפקדות העמיתים לקרנות השתלמות ולקופות גמל (עצמאים בעיקר) מתבצע לקראת סוף השנה.

להלן הצגה רבעונית של דמי הגמולים והפדיונות בקרבן בשנת הדוח ובשנה שקדמה לה:

ינואר - מרס		אפריל - יוני		יולי - ספטמבר		אוקטובר - דצמבר		נתונים באלפי ש"ח
2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	
136,329	138,182	135,115	133,604	134,091	135,944	140,970	137,040	דמי גמולים
149,044	74,146	62,191	67,691	55,845	80,765	67,054	65,843	פדיונות

3.10 נכסים בלתי מוחשיים

החברה משתמשת לצורך פעילותה בלוגו, שלא נרשם כסימן מסחרי. בנוסף משתמשת החברה במוניטין שנצבר במהלך השנים.

החברה הינה בעלת רישיון שימוש (באופן ישיר או באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ), שאמונה על פעילות המחשוב של החברות בקבוצת הראל) בתוכנות שונות, המשמשות לפעילותה ע"פ הפירוט הבא:

- מערכת "מניפה" - מערכת לניהול זכויות עמיתים.
- מערכת "בנפיט" - מערכת CRM לטיפול בלקוחות החברה (שירות, שימור, שיווק).
- מערכת "סאפ" - מערכת ERP כוללת, המשמשת בעיקר לניהול הנהלת חשבונות.
- מערכת דנאל - מערכת ניהול נכסים.
- מערכת דימות - ארכיון ממוחשב וניהול תורי עבודה.
- מערכת ניוד - ניהול תהליך העברות (פנימה והחוצה).
- מערכת קופה - תהליך קליטה ופיזור כספים.
- מערכת נפטרים - מערכת שמטפלת בנושא איתור מוטבים ונפטרים.

בשל ההיקף הגדול של פעילות החברה וכמות הלקוחות הגדולה, שמהם נגזרת כמות גדולה של פניות, ולנוכח החובות הרבות המוטלות על החברה מכוח הוראות רגולטוריות, ישנה חשיבות רבה לקיומן של מערכות ותוכנות מחשוב מתקדמות לטובת מענה ללקוחות. החברה עושה שימוש במספר מאגרי מידע בהם נשמר מידע אודות עמיתי הקרבן. כמו כן, חלקן מן המאגרים מוחזקים בנוסף על ידי צדדים שלישיים אשר נותנים לחברה שירותי תפעול וניהול זכויות עמיתים ביחס לקרבן. מאגרים אלו מאפשרים לחברה, בין היתר, תמחור נכון יותר של המוצרים ומאפשרים טיפול טוב יותר בלקוחותיה.

3.11 גורמי סיכון

להלן גורמי סיכון המשפיעים על רווחיות החברה ויציבותה וכן גורמי סיכון במוצרים שבניהולה של החברה בעלי השלכה מהותית על תוצאות החברה:

דרכי התמודדות	מידת ההשפעה של גורם הסיכון על החברה המנהלת			גורם הסיכון	סוג הסיכון
	השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה		
ראה ביאור 17 בדבר ניהול סיכונים - תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים, בדוח הכספי של החברה.		✓		סיכוני שוק	סיכוני מאקרו
			✓	האטה כלכלית בישראל	
	✓			סיכוני אשראי	
			✓	שינויים רגולטוריים	סיכונים ענפיים
			✓	ניוד החיסכון הפנסיוני/ סיכון ביטולים	
			✓	סיכונים אסטרטגיים	
	✓			סיכון נזילות	
		✓		תקדימים משפטיים	
			✓	קסטרופה (עימות בטחוני, אסון טבע, מגיפה)	
		✓		סיכונים תפעוליים	סיכונים מיוחדים לחברה המנהלת
			✓	סיכוני סייבר ואבטחת מידע	
			✓	סיכוני טכנולוגיות מידע	
			✓	תובענות ייצוגיות והליכים משפטיים מהותיים	
		✓		סיכון ציות	
		✓		סיכון מוניטין	
			✓	סיכוני השקעות	סיכונים של הקופות בעלי השפעה מהותית על החברה

3.12 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה**הסכם בין הראל השקעות לבין החברה**

על פי הסכם בין החברה להראל השקעות, משלמת החברה סך של 3% מדמי הניהול שגובה החברה מקופות הגמל שבניהולה, וזאת בתמורה לשירותי ניהול וייעוץ בתחומי שיווק פיננסיים, תכנון עסקי, השתתפות בדירקטוריונים ותחומי ניהול נוספים. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית, על ידי כל אחד מהצדדים, בהודעה שתימסר 60 יום לפני תום השנה הקלנדרית.

הסכם בין הראל פנסיה וגמל לבין החברה

לחברה הסכם עם הראל פנסיה וגמל (לשעבר הראל גמל והשתלמות בע"מ) בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול. עם מיזוג "הראל גמל והשתלמות בע"מ" לתוך "הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ" (היום הראל פנסיה וגמל), קיבלה על עצמה הראל פנסיה וגמל את הזכויות וההתחייבויות של "הראל גמל והשתלמות בע"מ" על פי הסכם זה.

שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים ואקטואריה, ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל פנסיה וגמל לחברה, תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל פנסיה וגמל ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, החברה משלמת להראל פנסיה וגמל דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת החברה מהקופה שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת הראל פנסיה וגמל עבור הקופה שמנוהלת על ידה והחברה לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. בחודש נובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידוש.

הסכם משנת 2008 בין הראל ביטוח לארגון חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ

ביום 28 ביולי 2008 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח, מאת חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ (להלן: "חבר") תמורת סך של 10 מיליון ש"ח, את מלוא הון המניות המונפק של החברה. בהתאם להוראות ההסכם, הראל ביטוח התחייבה, כי דמי הניהול השנתיים, במשך חמש שנים מיום הרכישה, יהיו בשיעור של 0.26% מהצבירות בקרב. בהסכם נקבע, כי חבר תהיה רשאית, בתום 5 שנים ממועד חתימת ההסכם, להורות להראל ביטוח להעביר את הממכר לצד ג', ללא תמורה, למעט החזר השקעת ההון העצמי המזערי הנדרש.

ביום 25 באפריל 2013, נחתמה תוספת להסכם מיום 28 ביולי 2008, לפיה הוארכה, ללא תמורה, תקופת הזמן שלאחריה תהא חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ רשאית להורות להראל ביטוח להעביר לצד ג' את מלוא הון המניות המונפק של החברה מחמש שנים לעשר שנים. בנוסף סוכם בין הצדדים כי תקנון הקרב יתוקן, בכפוף לאישור הממונה, באופן שבני זוג של עמיתי חבר יהיו רשאים להיות עמיתים בקרב ויהיו זכאים להנחה בדמי ניהול השנתיים שהם משלמים כך שהם יעמדו על שיעור של 0.55%.

3.13 תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה

כחלק מתפיסתה בדבר חשיבות השירות ללקוחות החברה ולנוכח השינויים הרגולטוריים, כפי שפורטו לעיל, תמשיך החברה להשקיע במערכות המיכון ובמתן מענה דיגיטאלי כדי לשפר את השירות הניתן לגורמים אלה ועל מנת לעמוד בדרישות הרגולטוריות החלות עליה.

בכלל זה תוסיף החברה להשקיע בהרחבת מעגל המשתמשים בכלים הדיגיטליים שהיא מספקת בקרב העמיתים והמעסיקים ולפעול להעניק להם שירות טוב יותר ורחב יותר באמצעות אתר החברה.

לעניין המשך ההתעצמות של התהליכים הדיגיטאליים כחלק מתפיסת השירות והשיווק של החברה ראה סעיף 2.6.

במהלך השנה הקרובה צפויה החברה להשלים את השלב האחרון ביישום תקנות התשלומים לקופות גמל.

החברה ממשיכה ליישם את תכנית האכיפה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בהתאם להוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011.

4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי

4.1 הדירקטורים של החברה המנהלת

שם:	נטלי משען- זכאי
מספר ת.ז.:	031781180
תאריך לידה:	8.9.1974
מען להמצאת כתבי בי- דין:	רח' כרם הזיתים 4, סביון
נתינות:	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון:	הועדה לניהול סיכונים.
דירקטור בלתי תלוי:	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית:	כן וכן. יו"ר דירקטוריון החברה, יו"ר דירקטוריון קחצ"ק, משנה למנכ"ל הראל ביטוח וזכ"ר היועצת המשפטית של קבוצת הראל.
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין:	
מועד תחילת כהונה:	1.9.2021. (מכהנת בקבוצת הראל משנת 2014).
השכלה:	תואר ראשון במשפטים (L.L.B) מאוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במשפטים (התמחות במשפט מסחרי- תכנית ת"א- ברקלי) (L.L.M), מאוניברסיטת תל אביב .
עיסוקים בחמש שנים אחרונות:	כהונה בחברות בקבוצת הראל כמפורט לעיל.
האם בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:	לא.
דירקטוריון החברה קבע, כי נטלי משען-זכאי הינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתה וניסיונה המקצועיים.	

שם:	ליאורה קבורס הזר
מספר ת.ז.:	55600159
תאריך לידה:	18.12.1958
מען להמצאת כתבי בי- דין:	האשל 8 א', הרצליה
נתינות:	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון:	לא
דירקטורית בלתי תלויה:	לא
בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית:	כן
האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין:	לא

מועד תחילת כהונה :	19.11.2007
השכלה :	בוגרת הפקולטה למשפטים (LLB) באוניברסיטה העברית בירושלים.
עיסוקים בחמש שנים אחרונות :	דירקטורית בחברה, דירקטורית בהראל ביטוח, דירקטורית בקחצ"ק, דירקטורית בענטל חברה לניהול וסחר בע"מ.
האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :	לא
שם :	מרים מילה
מספר ת.ז. :	3419488
תאריך לידה :	17.2.1942
מען להמצאת כתבי בי- דין :	רחוב כרמל 31, ראש העין
נתינות :	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון :	חברת ועדת ביקורת והעדה לניהול סיכונים.
דירקטורית בלתי תלויה :	לא
בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית :	לא
האם עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או בעל עניין :	לא
מועד תחילת כהונה :	19.11.2007
השכלה :	ניהול בביטוח, אוניברסיטת תל-אביב.
עיסוקים בחמש שנים אחרונות :	דירקטורית בחברה, דירקטורית בהראל ביטוח (עד 3/2021), דירקטורית בקחצ"ק, דירקטורית בלעתי, דירקטורית בחברת אי.אם.איי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ, דירקטורית בקרון מ.א.ה מיסודם של מרגוט וארנסט המבורגר (חל"צ).
האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :	לא
שם :	אופיר רוטשילד
מספר ת.ז. :	031837990
תאריך לידה :	12.12.1974
מען להמצאת כתבי בי- דין :	רחל 1א, גבעתיים
נתינות :	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון :	כן. ועדת איתור.
דירקטור בלתי תלוי :	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית :	כן
האם עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או בעל עניין :	כן. מנהל אגף ביטוח חיים בהראל ביטוח דירקטור בחברה, דירקטור בקחצ"ק.

מועד תחילת כהונה : 2.8.2021 (מכהן בקבוצת הראל משנת 2007)

השכלה : תואר ראשון במשפטים (L.L.B) וכלכלה, האוניברסיטה העברית ובעל תואר שני (M.A) בהיסטוריה ופילוסופיה של מדעים והרעיונות מאוניברסיטת תל אביב .

עיסוקים בחמש שנים אחרונות : יועמ"ש של החברה, תחת חטיבת חיסכון ארוך טווח בהראל ביטוח וכן מנהל מטה חטיבת חיסכון ארוך טווח (עד שנת 2020) וכהונה בחברות קבוצת הראל כמפורט לעיל.

האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : לא

דירקטוריון החברה קבע, כי אופיר רוטשילד הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתו וניסיונו המקצועיים.

שם : **נורית אחיטוב**

מספר ת.ז. : 008198656

תאריך לידה : 9.9.1944

מען להמצאת כתבי בי- דין : דרוזר 33 תל-אביב

נתינות : ישראלית

חברות בוועדת דירקטוריון : כן. ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים וועדת איתור.

דירקטורית בלתי תלויה : כן

האם עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה לא קשורה או של בעל עניין : לא

בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית : לא

מועד תחילת כהונה : 1.4.2019

השכלה : תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

עיסוקים בחמש שנים אחרונות : דירקטורית בלתי תלויה בחברה, דירקטורית בלתי תלויה בקחצ"ק, דירקטורית בלתי תלויה בלעתיד, חברת ועד מנהל בעמותת "יהדרת" - המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן, יו"ר ועדת השגה ויו"ר ועדת ערר במשרד הביטחון, יו"ר ועדות למ"ד לנכי צה"ל ולמשפחות שכולות במשרד הביטחון, אגף השיקום, יו"ר הוועדה להעברת זכויות בהתאחדות הכדורגל, חברת ועד מנהל בעמותת "שקיפות בינלאומית".

האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : לא

שם : **יאיר קפלן**

מספר ת.ז. : 28656007

תאריך לידה : 1971

מען להמצאת כתבי בי- דין : אפרים 44 דירה 1, מודיעין

נתינות : ישראלית

חברות בוועדת דירקטוריון : כן. ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים.

דירקטור בלתי תלוי : כן

האם עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה לא או של בעל עניין:

כן

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית:

18.5.2020

מועד תחילת כהונה:

השכלה: תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים. תואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

עיסוקים בחמש שנים אחרונות: דירקטור בלתי תלוי בחברה, דירקטור בלתי תלוי בקחצ"ק, מכהן כחבר בוועדת המשנה לאשראי של קבוצת הראל, יו"ר ועדת השקעות באשכול השקעות ומימון בע"מ, מנהל השקעות ראשי של הכשרה ביטוח (עד 2020), דירקטור בחברת STARWOOD WEST LTD (עד מאי 2021), מנכ"ל פז כלכלה והנדסה בע"מ (עד 2018).

האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:

לא

דירקטוריון החברה קבע, כי יאיר קפלן הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתו וניסיונו המקצועיים.

שם: אפרים דרור

מספר ת.ז.: 071443444

תאריך לידה: 24.6.1946

מען להמצאת כתבי בי-דין: קדושי השואה 18 תל-אביב

נתינות: ישראלית

חברות בוועדת דירקטוריון: כן. יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר הוועדה לניהול סיכונים ויו"ר ועדת איתור.

דירקטור חיצוני: כן

האם עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

מועד תחילת כהונה: 1.4.2013

השכלה: לימודי תעודה בראיית חשבון מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

עיסוקים בחמש שנים אחרונות: דירקטור בלתי תלוי בחברה, דירקטור בלתי תלוי בקחצ"ק, דירקטור בלתי תלוי בהראל ביטוח, חבר ועדת השקעות נוסטרו של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא

דירקטוריון החברה קבע, כי אפרים דרור הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתו וניסיונו המקצועיים.

דירקטורים אשר סיימו את כהונתם במהלך תקופת הדוח :

מישל סיבוני	שם :
027065697	מספר ת.ז. :
9.4.1959	תאריך לידה :
יו"ר דירקטוריון החברה ויו"ר דירקטוריון קחצ"ק.	התפקיד שהוא מילא בתאגיד, חברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו :
2009	מועד תחילת כהונה :
30.8.2021	מועד סיום כהונה :
דורון גינת	שם :
22757231	מספר ת.ז. :
8.5.1967	תאריך לידה :
דירקטור בחברה, דירקטור בקחצ"ק, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת חיסכון ארוך טווח בהראל ביטוח, דירקטור בהראל קרנות נאמנות בע"מ ודירקטור בחברות נוספות בקבוצת הראל.	התפקיד שהוא מילא בתאגיד, חברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו :
15.7.2009	מועד תחילת כהונה :
2.8.2021	מועד סיום כהונה :

4.2 נושאי משרה

דודי לייזנר	שם :
029423381	מספר תעודת זהות :
19.8.1972	תאריך לידה :
17.1.2010	תאריך תחילת כהונה :
מנכ"ל בחברה, מנכ"ל הראל פנסיה וגמל ומנכ"ל לעתיד.	התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בן משפחה של נושא משרה בכירה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :
תואר ראשון ושני בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.	השכלה :
מנכ"ל בהראל גמל והשתלמות (עד ליום 5.10.2016).	עיסוקים בחמש השנים האחרונות :

<p>רם גבל</p> <p>024960593</p> <p>12.3.1970</p> <p>23.6.2008</p> <p>סמנכ"ל כספים בחברה בהראל פנסיה וגמל ולעתיד, חבר ועדת השקעות נוסטרו של גופים המוסדיים בקבוצת הראל.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון במנהל עסקים מהמכללה למנהל ובעל רישיון רואה חשבון.</p> <p>סמנכ"ל כספים בהראל פנסיה וגמל ולעתיד.</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
---	---

<p>אילנה בטאש רישרד</p> <p>313969347</p> <p>6.4.1989</p> <p>16.2.2020</p> <p>יועצת משפטית, סמנכ"ל, יועצת משפטית של חברות נוספות בחטיבת חסכון ארוך טווח בקבוצת הראל.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון במשפטים באוניברסיטה העברית.</p> <p>עורכת דין במחלקה המשפטית של החטיבה לחיסכון ארוך טווח.</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
---	---

<p>יונית שוויד</p> <p>025386392</p> <p>29.8.1973</p> <p>1.9.2012</p> <p>סמנכ"ל ומנהלת מטה בחברה, בהראל פנסיה וגמל ובלעתיד.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון בניהול וביטוח במסלול האקדמי של המכללה לביטוח, MBA במנהל עסקים, התמחות בשיווק.</p> <p>סמנכ"ל ומנהלת מטה בהראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, במנוף חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ.</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
--	---

מיטל בישיץ	שם :
28017226	מספר תעודת זהות :
26.10.1970	תאריך לידה :
1.1.2010	תאריך תחילת כהונה :
מנהלת אגף פרט בחטיבה לחיסכון ארוך טווח	התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :
	השכלה :
תואר ראשון בכלכלה וניהול, תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, בעלת רישיון לשיווק פנסיוני.	
מנהלת שימור וערוצי שיווק בחברה (עד פברואר 2017).	עיסוקים בחמש השנים האחרונות :
מירב יצחקוב	שם :
301138251	מספר תעודת זהות :
8.9.1987	תאריך לידה :
1.11.2021	תאריך תחילת כהונה :
סמנכ"ל תפעול בחברה, ובחברות קחצ"ק ולעתיד.	התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :
תואר ראשון ושני במנהל עסקים.	השכלה :
סגנית מנהלת התפעול ומנהלת צוות בתחום מימוש זכויות פנסיה וגמל	עיסוקים בחמש השנים האחרונות :
חנית בורה	שם :
039344437	מספר תעודת זהות :
23.3.1984	תאריך לידה :
5.2019	תאריך תחילת כהונה :
סמנכ"ל, מנהלת אגף תביעות ומימוש זכויות בחברה ובחברות הראל פנסיה וגמל בע"מ ולעתיד.	התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :
תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן ותואר שני בלימודי משפט מאוניברסיטת בר אילן.	השכלה :
מנהלת מח' מידע והתקשרות עסקית בחברה, בהראל פנסיה וגמל ובלעתיד.	עיסוקים בחמש השנים האחרונות :

<p>סמי בבקוב</p> <p>58378985</p> <p>10.9.1963</p> <p>2007</p> <p>מנהל תחום השקעות בקבוצת הראל, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל ביטוח (החל מיום 1.12.2016).</p> <p>לא</p> <p>מוסמך מנהל עסקים אוניברסיטת בר אילן. בוגר כלכלה אוניברסיטת תל אביב.</p> <p>מנהל תחום השקעות בקבוצת הראל, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת ההשקעות - הראל חברה לביטוח בע"מ</p>	<p>שם:</p> <p>מספר תעודת זהות:</p> <p>תאריך לידה:</p> <p>תאריך תחילת כהונה:</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו:</p> <p>האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: השכלה:</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות:</p>
--	--

<p>אפרת אולברג - גרטל</p> <p>28727600</p> <p>30.6.1971</p> <p>1.12.2006</p> <p>ממונה על פניות הציבור בחברה ובחברות בקבוצת הראל.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב.</p> <p>ממונה על פניות הציבור, ממונה על מניעת הטרדה מינית, ממונת אכיפת הקוד האתי בחברה ובחברות בקבוצת הראל.</p>	<p>שם:</p> <p>מספר תעודת זהות:</p> <p>תאריך לידה:</p> <p>תאריך תחילת כהונה:</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו:</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: השכלה:</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות:</p>
--	--

<p>אדוה ענבר</p> <p>22167530</p> <p>23.2.1966</p> <p>1.1.2008</p> <p>מנהלת הסיכונים בחברה ובחברות אחרות בקבוצת הראל.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון ושני בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. מנהלת הסיכונים בחברות בקבוצת הראל.</p>	<p>שם:</p> <p>מספר תעודת זהות:</p> <p>תאריך לידה:</p> <p>תאריך תחילת כהונה:</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו:</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו: השכלה:</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות:</p>
---	--

שם :	שי גלילה
מספר תעודת זהות :	031689516
תאריך לידה :	10.11.1978
תאריך תחילת כהונה :	1.10.2021
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	מנכ"ל הראל משמר המחשבים.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון בהנדסת תוכנה ובמנהל עסקים המרכז האקדמי רופין מידע ושיווק בקריה האקדמית ותואר שני במימון במכללה למנהל. סמנכ"ל בכיר בחטיבה הטכנולוגית- קבוצת הראל .
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	

נושאי משרה אשר סיימו את כהונתם נכון למועד פרסום הדוח:

שם :	אפרת שפסר
מספר תעודת זהות :	053052742
תאריך לידה :	12.2.1982
תאריך תחילת כהונה :	5.2019
התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	סמנכ"ל תפעול בחברה, ובחברות קחצ"ק ולעתיד.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
מועד סיום הכהונה :	1.10.2021
שם :	אייל אפרת
מספר תעודת זהות :	038459269
תאריך לידה :	7.3.1976
תאריך תחילת כהונה :	16.1.2018
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	מנכ"ל הראל משמר המחשבים.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון במנהל עסקים, התמחות במערכות מידע ושיווק בקריה האקדמית ותואר שני במימון במכללה למנהל.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	עד לחודש ינואר 2018, מנהל אגף מיכון ומידע עסקי בהנהלת החטיבה לחיסכון ארוך טווח.
מועד סיום הכהונה :	1.10.2021

4.3 מדיניות תגמול בחברה מנהלת

לאור ניסיון צבור עם יישום מדיניות התגמול של הראל השקעות והשינויים הרגולטוריים שחלו בנושא התגמול, ביום 12 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות, לאחר שאישרו זאת ועדת התגמול ודירקטוריון הראל השקעות, את מדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות (להלן: "מדיניות תגמול"). מדיניות התגמול עומדת במגבלות שנקבעו בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן: "חוק הגבלת השכר").

במדיניות התגמול של הראל השקעות נקבע שהיא תשמש גם כמדיניות מנחה עבור החברות הבנות של הראל השקעות, בשינויים הנדרשים.

מדיניות התגמול נועדה לשמש לצורך הנעת המנהלים הבכירים והכוונתם בהתאם ליעדי החברה ותכניתה האסטרטגית, מתוך דגש על הגברת התחרותיות בגיוס ובשימור כוח אדם איכותי בתפקידי ניהול בכירים בקבוצה. כל זאת, במטרה ליצור ערך כלכלי ארוך טווח לחברה ולבעלי מניותיה. מדיניות התגמול נערכה בהתחשב, בין היתר, בגודל החברה ואופי פעילותה, בקידום מטרות החברה, האסטרטגיה, תכנית העבודה לטווח הארוך ומדיניות ניהול הסיכונים, וכן בתנאי ההעסקה והמענקים שהיו נהוגים בחברה לנושאי המשרה בשנים קודמות, רמות שכר ותנאי תגמול מקובלות בתאגידי ביטוח ופיננסיים בישראל ובחברות גדולות אחרות במשק הישראלי, וכן על בסיס שיקולים נוספים.

מדיניות התגמול מתייחסת לסוגים שונים של נושאי משרה, ביניהם גם לאופן התגמול של הדירקטורים המכהנים בחברה.

מדיניות התגמול עוסקת במכלול תנאי ההעסקה של נושאי המשרה שאינם דירקטורים ובכלל זה ברכיבים הבאים: (א) התגמול הקבוע שייקבע לגבי כל נושא משרה בהתאם לוותק, הידע, הניסיון, הכישורים שלו והתרומה שלו לתוצאות של הקבוצה, ובהתבסס על קבוצת ההשוואה שנקבעה; (ב) נקבע כי יישמר פער בין השכר של מנכ"ל החברה לשכר של יתר נושאי המשרה שכפופים למנכ"ל; (ג) נקבעו יחסים מינימאליים בין הרכיבים הקבועים בתנאי ההעסקה לבין סך תנאי ההעסקה; (ד) נקבע כי ניתן לשלם רכיב שכר קבוע שאינו מזכה בתנאים סוציאליים; (ה) נקבעו הוראות לעניין המענקים השנתיים מותני הביצועים, לרבות היקף מקסימאלי של מענקים לגבי המנכ"ל ולגבי נושאי המשרה הכפופים למנכ"ל; (ו) נקבעו הוראות לעניין אפשרות לתשלום של מענקים מיוחדים, שאינם קשורים למענקים השנתיים, וזאת עבור ביצועים יוצאים מן הכלל בפרויקטים ייחודיים. מענקים מיוחדים כאמור מיועדים לנושאי משרה שאינם מנכ"ל, דירקטוריון או בעל שליטה והם מוגבלים בתקציב בסכום שאינו מהותי; (ז) נקבעו הוראות לעניין מענק הוני, שנועד לעודד המשך עבודת נושאי המשרה וליצור זהות אינטרסים עם החברה; (ח) נקבעו הוראות לעניין ביטוח ושיפוי לנושאי משרה ודירקטורים; (ט) מדיניות התגמול כוללת מגבלת עלות העסקה מקסימאלית של נושאי משרה בחברה; (י) נקבעו הוראות לעניין סיום תנאי העסקה, הכוללות התייחסות לרכיבים הבאים: (i) פיצויים, שיהיו בשיעור מקסימאלי של עד 200% (100% מעבר למתחייב על פי דין), בכפוף להשלמת ותק ותנאים נוספים. (ii) תקופת הודעה מוקדמת שלא תעלה על 6 חודשים. (iii) מענק הסתגלות של עד 6 משכורות. (iv) תגמול עבור התחייבות לאי תחרות. נקבע, כי התקשרות בהסכם אי תחרות תיעשה במקרים חריגים בלבד ובכפוף לתנאים שנקבעו במדיניות התגמול.

פרטים לגבי המענקים השנתיים: תכנית המענקים השנתיים מותני הביצועים תתחשב במצב הפיננסי של החברה. בהתאם, תשלום המענק השנתי יותנה בהתקיימותם של תנאי הסף המפורטים במדיניות התגמול. כמו כן, על מנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח, הוגבל היקף המענקים מותני התוצאות, לפי מכפלה של משכורות. בנוסף נקבע, כי המענק השנתי מותנה הביצועים יתבסס, בין היתר, על מדידת ארוכת טווח. לשם כך נקבע במדיניות התגמול, כי המדידה בחלק מהפרמטרים, כפי שייקבע מראש, תיערך הן בגין שנת המענק השוטפת (50%) והן בגין השנתיים שקדמו לה (30% שנה קודמת ו-20% השנה שלפניה).

במסגרת המענק השנתי תלוי הביצועים, קיים רכיב של שיקול דעת, המאפשר תוספת של עד 20% מהסכום הנורמטיבי של המענק. סכומו של רכיב זה לא יעלה על 3 משכורות חודשיות וניתן יהיה לשלמו גם במקרה שבו לא יתקיימו תנאי הסף לתשלום המענק מותנה הביצועים.

במסגרת מדיניות התגמול נקבעה הוראה, לפיה ככלל החברה תכבד הסכמים קיימים, אפילו במקום שבו הם סוטים ממדיניות התגמול, אלא אם כן נקבעה הוראה מפורשת שונה במדיניות התגמול.

ביום 6 באוקטובר 2021 אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות תיקון למדיניות התגמול של הראל השקעות לפיו, במקרה של הקצאת אופציות, מחיר המימוש לא יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן. לא חל כל שינוי ביתר הוראות מדיניות התגמול של הראל השקעות כפי שאושרה באוקטובר 2020.

מדיניות התגמול המעודכנת של הראל השקעות מפורסמת באתר האינטרנט של הראל:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx>

מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל

בנובמבר 2013 אימצו החברות הבנות של הראל השקעות, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "הגופים המוסדיים"), מדיניות תגמול המבוססת על מדיניות התגמול של הראל השקעות. מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה עודכנה מספר פעמים לאורך השנים בהתאם להוראות רגולטוריות מעודכנות אשר פורסמו ביום 11 ביולי 2019 לרבות פרסומו של חוזר הממונה שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" (להלן: "החוזר"), המעדכן ומבטל את חוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" וחוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים-תיקון" (להלן: "חוזר מדיניות תגמול"), ומשלבם בחוזר המאוחד, בהתאם לאסדרה רלוונטית שהתגבשה בתחום ובכלל זה בהתאם להוראות חוק הגבלת השכר ובתקנות לפיו, והוראות המפקח על הבנקים שעודכנו על רקע זה.

בהמשך מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים חלה על נושאי המשרה בחברה, לרבות על הדירקטורים. בנוסף, נכון למועד זה, יו"ר דירקטוריון החברה מכהן כמנכ"ל הראל השקעות ולכן חלה עליו גם מדיניות התגמול של הראל השקעות, כמפורט לעיל.

לאור ניסיון צבור עם יישום מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים והשינויים המוצעים במדיניות התגמול של הראל השקעות, במהלך חודש אוגוסט 2020 אישרו ועדת התגמול של הגופים המוסדיים ובהמשך גם אישרו הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל, עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים.

להלן עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים:

מדיניות התגמול עוסקת במכלול תנאי העסקה של נושאי המשרה ובעלי תפקיד מרכזי ובכלל זה ברכיבים הבאים:

(א) התגמול הקבוע שייקבע לגבי כל נושא משרה ובעל תפקיד מרכזי יהיה בהתאם לוותק, הידע, הניסיון, הכישורים שלו והתרומה שלו לתוצאות של החברה, ובהתבסס על קבוצת ההשוואה שנקבעה; (ב) התגמול יכול שיהיה מורכב ממספר רכיבים עיקריים: שכר קבוע, מענק שנתי מותנה ביצועים, מענק מובטח, מענק הוני, מענקים מיוחדים וכן עלויות שיפוי וביטוח; (ג) נקבעו יחסים מינימאליים בין הרכיבים הקבועים בתנאי העסקה לבין סך תנאי העסקה; (ד) נקבעו הוראות לעניין הרכב המענק השנתי אשר מורכב מרכיב מבוסס מדידה וכן מרכיב של שיקול דעת המאפשר תוספת של עד 20% מהסכום הנורמטיבי של המענק; (ה) נקבעו הוראות לעניין אפשרות לתשלום של מענקים מיוחדים, שאינם קשורים למענקים השנתיים, וזאת עבור ביצועים יוצאים מן הכלל בפרויקטים ייחודיים. מענקים מיוחדים כאמור מיועדים לנושאי משרה שאינם מנכ"ל, דירקטור או בעל שליטה והם מוגבלים בתקציב בסכום שאינו מהותי; (ו) נקבעו הוראות לעניין מענק הוני, שנועד לעודד המשך עבודת נושאי המשרה וליצור זהות אינטרסים עם החברה; (ז) נקבעו הוראות לעניין ביטוח ושיפוי לנושאי משרה ודירקטורים; (ח) המדיניות כוללת הוראות לעניין אופן הפריסה והדחיה של המענק השנתי וכן הוראות לעניין השבה לחברה של סכומים ששולמו כמענקים שנתיים; (ט) מדיניות התגמול כוללת מגבלת עלות העסקה מקסימלית של נושאי משרה ובעלי תפקיד מרכזי בחברה; (י) נקבעו הוראות לעניין סיום תנאי העסקה, הכוללות התייחסות לרכיבים הבאים: (1) פיצויים - שיהיו בשיעור מקסימאלי של עד 200% (100% מעבר למתחייב על פי דין), בכפוף להשלמת ותק ותנאים נוספים (2) תקופת הודעה מוקדמת שלא תעלה על 6 חודשים (3) מענק הסתגלות של עד 6 משכורות ו- (4) תגמול עבור התחייבות לאי תחרות.

פרטים לגבי המענקים השנתיים: תכנית המענקים השנתיים מותני הביצועים תתחשב במצב הפיננסי של החברה. בהתאם, תשלום המענק השנתי יותנה בהתקיימותם של תנאי הסף המפורטים במדיניות התגמול. כמו כן, על מנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח, הוגבל היקף המענקים מותני התוצאות, לפי מכפלה של משכורות. בנוסף נקבע, כי המענק השנתי מותנה הביצועים יתבסס, בין היתר, על מדידת ארוכת טווח. לשם כך נקבע במדיניות התגמול, כי המדידה בחלק מהפרמטרים, כפי שייקבע מראש, תיערך הן בגין שנת המענק השוטפת (50%) והן בגין השנתיים שקדמו לה (30% שנה קודמת ו-20% השנה שלפניה).

בנוסף, המדיניות כוללת הוראות גם לעניין תגמול הדירקטורים בחברה וכן תגמול עובדים בחברה שאינם נושאי משרה או בעלי תפקיד מרכזי.

במסגרת מדיניות התגמול נקבעה הוראה, לפיה ככלל החברה תכבד הסכמים ותנאי העסקה קיימים, אפילו במקום שבו הם סוטים ממדיניות התגמול, אלא אם כן נקבעה הוראה מפורשת שונה במדיניות התגמול.

מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים מפורסמת באתר האינטרנט של הראל:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx#מדיניות-תגמול---גופים-מוסדיים-בקבוצת-הראל>

להלן פירוט חמשת מקבלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה בחברה:

החלק המיוחס לחברה מתוך קבוצת שליטה (באחוזים)	תגמולים בעבור שירותים (1) (2)					פרטי מקבל התגמולים		
	סה"כ	אחר (4)	תגמול מבוסס מניות (3)	מענק	שכר	היקף משרה	תפקיד	שם
49.0%	1,542	384	51	289	819	100%	מנהל תחום ההשקעות בקבוצה	סמי בבקוב
87.5%	2,254	662	75	242	1,275	100%	מנכ"ל החברה ומנהל חטיבת חסכון ארוך טווח בקבוצה	דודי לייזר
100%	1,203	68	14	115	1,007	100%	סמנכ"ל	מוטי לוי
100%	1,091	51	14	175	852	100%	סמנכ"ל	אריה זהבי
100%	1,029	46	14	120	850	100%	סמנכ"ל כספים	רם גבל

1. מענקים מובטחים ורכיבי תגמול קבועים אחרים נכללים במסגרת השכר.
2. הנתונים דלעיל אינם כוללים מס שכר שמשולם על-ידי המוסדות הכספיים.
3. ביום 17 באוקטובר 2021 הקצתה הראל השקעות אופציות לעובדי הקבוצה, האופציות תבשלנה בשלוש מנות שוות, בכפוף להמשך העסקתו של הניצע בקבוצה. התוכנית אושרה במסלול מיסוי הוני, לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה (מתואם דיבידנדים), הינו 32.9 ש"ח. במועד המימוש תקצה החברה את מניות המימוש לפי מספר אופציות המימוש מוכפל בהפרש שבין מחיר המניה בבורסה במועד המימוש למחיר המימוש מחולק במחיר המניה בבורסה. האופציות כוללות מגבלות הטבה, על פיה ההטבה המקסימלית שתנבע לניצעים ממימוש כל אופציה לא יעלה על 180% ממחיר מניית הראל השקעות במועד כפי שהיה ביום המסחר שקדם למועד הענקה (מחיר מניה מקסימלי של 60.12 ש"ח). השווי ההוגן למועד ההענקה חושב על פי הערכת שווי שהתקבלה ממעריך שווי חיצוני אשר השתמש במודל הבינומי. השווי הממוצע לאופציה אחת הוערך בכ-9.255 ש"ח.
4. הסכום כולל הפרשות בגין דמי הסתגלות, פיצויי פיטורים וכולל את עלות הגדלת פקטור פיצויים שאושר למשנים למנכ"ל בהראל ביטוח בהתאם למדיניות התגמול של הקבוצה.

4.4 מבקר פנים

החל מיום 31 במרס 2006, מכהן בתפקיד מבקר הפנים מר שי לוטרבך, רו"ח.

מבקר הפנים אינו מחזיק בניירות ערך של החברה או של גוף קשור אליה וכן אינו בעל קשרים עסקיים מהותיים אחרים מלבד היותו מבקר הפנים של חברות אחרות בקבוצה.

מבקר הפנים אינו עובד החברה ומעניק שירותי ביקורת פנים חיצוניים באמצעות עובדי משרדו. מבקר הפנים של החברה משמש גם כמבקר הפנים של החברות "הראל פנסיה וגמל" ו-" לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ", חברות בתחום הפנסיה והגמל בקבוצה.

היקף הביקורת הפנימית נקבע בתחילת השנה במסגרת אישור תכנית הביקורת. בשנת 2021 בוצעו במסגרת פעילות הפנסיה והגמל בקבוצה 3,190 שעות ביקורת (בשנת 2020 בוצעו 5,400 שעות ביקורת). במסגרת שעות הביקורת שצוינו נכללות שעות ביקורת בגין נושאים רוחביים הרלוונטיים לפעילות הפנסיה והגמל והמבוצעות באופן שוטף על ידי עובדי מערך הביקורת הפנימית בהראל חברה לביטוח בע"מ. היקף שעות ביקורת אלו הסתכמו בשנת 2021 ל- 4,790 שעות.

היקף שעות הביקורת נקבע על בסיס תכנית ארבע שנתית שבמסגרתה אמורים להיות מבוקרים כל הנושאים הנוגעים לפעילותה של החברה. בהתאם לתכנית הרב שנתית נקבעת תכנית הביקורת השנתית ובהתאם נקבע היקף השעות הנדרשות לצורך ביצועה.

הצעת תכנית העבודה הרב שנתית של המבקר הפנימי נערכת על ידו תוך התייעצות עם הנהלת החברה, וזאת על מנת שהביקורת תקיף את כל המערך התפעולי שבאחריותם. הצעת התוכנית מוצגת גם למנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון של החברה. התכנית כוללת את הנושאים הנבדקים ותדירות בדיקתם ובנוסף בדיקת מעקב אחר תיקון ליקויים שעלו בדוחות ביקורת בתדירות שנתית. מהתכנית הרב שנתית נגזרת הצעה לתכנית העבודה השנתית שמובאת אף היא בפני הגורמים שצוינו לעיל.

הצעת תכנית הביקורת הרב שנתית מוגשת לוועדת הביקורת של החברה, אשר הינה הגורם הדן בתכנית הביקורת ומאשר אותה, כמתחייב מסעיף 149 לחוק החברות (או מהוראות המפקח, לפי העניין).

תכנית העבודה נקבעת באופן המאפשר למבקר הפנימי לסטות ממנה, בדרך של הרחבת או הוספת ביקורות, וזאת הן באמצעות קביעת נושאי ביקורת כלליים בתכנית הביקורת, הן בבדיקות אד הוק שנערכות על ידי המבקר הפנימי, והן בהפעלת שיקול דעת תוך עדכון הגורמים הרלוונטיים, כאשר אגב עריכת ביקורת המבקר הפנימי סבור כי יש לבקר נושאים שהתגלו במהלך ביצוע הביקורת.

תגמול והתייחסות הדירקטוריון

תגמול המבקר הפנימי נעשה בדרך של תעריף המורכב מעלות לשעת עבודה, מוכפל במספר השעות שהושקעו בפועל.

לדעת הדירקטוריון, שיטת התגמול של מבקר הפנים, המבוססת על היקף שעות עבודה בפועל, מונעת חשש לפגיעה בשיקול הדעת המקצועי של מבקר הפנים או לפגיעה באי התלות. מסגרת שעות העבודה שמוקדשות לביצוע הביקורת מבוססת על תכנית הביקורת השנתית שמאושרת מראש על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון וכך מובטח, כי עבודת הביקורת תיעשה במלואה ובהיקף שנקבע על ידי הדירקטוריון.

4.5 רואה חשבון מבקר

4.5.1 פרטי רואה חשבון מבקר

שם המשרד : משרד סומך חייקין KPMG.

מועד תחילת כהונה : 31 בינואר 2008.

שם שותף המטפל בחברה : גבי טלי ביסקר אבישר, רו"ח.

4.5.2 גילוי בדבר שכר רואה חשבון מבקר

להלן פירוט השכר לו זכאי רואה החשבון המבקר, באלפי ש"ח (כולל מע"מ), עבור שירותים שניתנו על ידו בשנים 2020-2021 (מייצג חלק המיוחס לחברה משכר טרחה כולל בגין פעילות הגמל בקבוצה) :

שנת 2021					
שירותי ביקורת	שירותים לביקורת	שירותים לקשורים	שירותי מס מיוחדים	אחר	סה"כ
83	-	-	-	-	83
שנת 2020					
שירותי ביקורת	שירותים לביקורת	שירותים לקשורים	שירותי מס מיוחדים	אחר	סה"כ
81	-	-	-	-	81

חוות דעתו של רואה החשבון המבקר הינה ללא כל הסתייגות ו/או מניעה. עם זאת היא כוללת הפנית תשומת לב לביאור בנושא התחייבויות תלויות (ביאור 18א בדוחותיה הכספיים של החברה).

4.6 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

4.6.1 בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

4.6.2 בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2021 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

4.7 החלטות החברה

4.7.1 ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בהראל השקעות וביתר חברות בקבוצת הראל המכהנים כיום וכן שיכחנו בחברה ו/או בחברות בקבוצת הראל מעת לעת (לרבות נושאי משרה בהראל השקעות הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם).

ועדת התגמול והדירקטוריון אישרו, בהתאם להוראות מדיניות התגמול, את חידוש פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים, החל מיום 1 בנובמבר 2021 למשך שנה, כך שסכום הביטוח יעמוד על 176 מיליוני דולר ארה"ב. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי כאמור וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. העלות כאמור אינה מהותית לחברה.

הנימוקים העיקריים של ועדת התגמול והדירקטוריון היו: (א) הפרמיה נקבעה לפי עלות ביטוח המשנה של הראל ביטוח, אליה מועבר הסיכון הביטוחי, ולכן בהגדרה היא משקפת תנאי שוק; (ב) רכישת הפוליסה כאמור הינה לטובת החברה, שכן היא מצמצמת את החשיפה של החברה בשל כתבי השיפוי שניתנו לדירקטורים ולנושאי המשרה והיא מאפשרת לנושאי המשרה למלא את תפקידם כראוי ולטובת החברה, בהתחשב בסיכונים הכרוכים בכך ובאחריות המוטלת עליהם על פי דין; (ג) הפוליסה, מעניקה כיסוי סביר בנסיבות העניין, בהתחשב בגודלה של החברה, היקפי ותחומי פעילותה ותכניותיה העסקיות; (ד) כיסוי ביטוחי כאמור נעשה במהלך העסקים הרגיל של החברה והינו מקובל בחברות ציבוריות בישראל בכלל ובחברות שעיסוקן בתחומי הביטוח והפיננסים בפרט; (ה) רכישת הפוליסה כאמור תואמת את מדיניות התגמול של החברה; (ו) הכיסוי יינתן לכל הדירקטורים ונושאי המשרה המכהנים בחברות הקבוצה בתנאים זהים, לרבות ביחס לבעלי השליטה וקרוביהם; (ז) ההתקשרות הינה בתנאי שוק ובהתאם לשינויים שחלו בשוק הביטוח ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה.

תאריך: 27 במרס, 2022

קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול

קופות גמל בע"מ

על ידי:

נטלי משען זכאי, יו"ר הדירקטוריון
דודי ליידנר, מנכ"ל

**קרון החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול
קופות גמל בע"מ**

פרק 2

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

2.....	מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי	.1
2.....	היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת	.2
3.....	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה	.3
7.....	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה	.4
7.....	אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה	.5
7.....	תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים	.6

דוח דירקטוריון

קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", " החברה/הקבוצה צפויה" וכדו', אך ייתכן שמידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי

דוח על המצב הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם בכ- 19,848 אלפי ש"ח. לעומת כ- 15,966 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, גידול של כ- 24.3% הנובע בעיקרו מגידול בהשקעה בניירות ערך סחירים. ההון ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכם ב- 14,164 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 13,284 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, גידול של כ- 6.6%. הגידול בהון בסך של 880 אלפי ש"ח, נובע מרווח לשנה בסך 784 אלפי ש"ח, ומגידול בקרן הון, שמקורה מנכסים פיננסיים זמינים למכירה, בסך של 96 אלפי ש"ח.

בשנת 2021 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול בסך של 17,453 אלפי ש"ח, בהשוואה ל-16,262 אלפי ש"ח בשנת 2020, גידול של כ- 7.3%. הגידול בדמי הניהול נובע מגידול בנכסים הממוצעים של הקרן.

בשנת הדוח לא חלו שינויים מבניים בחברה, ראה בנוסף סעיף 1.1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

2. היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת

2.1. להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2021:

שם הקופה	היקף נכסים (אלפי ש"ח)
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי	5,400,085
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול ללא מניות	231,878
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול מנייתי	700,619
סה"כ	6,332,582

היקף הנכסים המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2021 גדל בסך של 567 מיליוני ש"ח, ביחס ליום 31 בדצמבר 2020, גידול של כ- 9.8%. הגידול בהיקף הנכסים נבע מתשואה חיובית בקרן.

2.2. ניתוח התשואה שהשיגה קרן ההשתלמות בשנת הדוח

שם הקופה	תשואה נומינלית ברוטו לשנת 2021 באחוזים
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי	14.50
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול ללא מניות	3.78
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול מנייתי	24.23

התשואה בקופה נבעה בעיקר מתשואה חיובית בשוק המניות ובנכסים לא סחירים כגון חוזים, נדל"ן והשקעות פרטיות.

3. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

3.1 כללי

הכלכלה הגלובלית המשיכה להתאושש גם ברבעון הרביעי של 2021, אם כי בסוף הרבעון חלה עלייה באי הוודאות על רקע התפשטות האומיקרון. תחזיות הצמיחה למרבית הגושים העיקרים נותרה כמעט ללא שינוי.

היקף הסחר העולמי ממשיך להיות מצוי ברמות גבוהות. מחירי הנפט והסחורות האחרות נותרו ללא שינוי משמעותי, אך זאת לאחר עלייה ברבעונים הקודמים. באירופה נרשמה תנועתיות גבוהה במחיר הגז על רקע בעיות אספקה.

סביבת האינפלציה בעולם מוסיפה לעלות ובמרבית המדינות מדדי האינפלציה עלו לרמה הגבוהה מיעדי הבנקים המרכזיים. הקשיים בשרשרת הייצור העולמית, מחירי האנרגיה הגבוהים ועלויות השכר מגדילים את סיכוני האינפלציה הקיימים. לפיכך, עוד בנקים מרכזיים צמצמו את תוכניות הרכישות, העלו את הריבית או אותתו על כוונה להעלות את הריבית.

בבריטניה ונורווגיה עלתה ריבית הבנק המרכזי, בארה"ב, ה-FED הותיר את הריבית ללא שינוי אך הכפיל את קצב צמצום תכניות הרכישות. בגוש האירו, ה-ECB הותיר את הריבית ללא שינוי, אך הודיע על כוונתו להאריך רק אחת מתוכניות הרכישות. בניגוד למגמה העולמית, בסין הבנק המרכזי העצים את המדיניות המרחיבה, לאור האטה בפעילות הכלכלית.

3.2 התפתחויות במשק הישראלי

על פי האומדן הראשוני, ברבעון האחרון של 2021 התוצר צמח ב-16.6% בשיעור שנתי. בסיכום 2021 התוצר צמח ב-8.1%, הקצב השנתי המהיר ביותר מאז שנת 2000.

3.3 שוק המניות

בסיכום הרבעון הרביעי של 2021 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-8%. המדד המקביל לשווקים המתעוררים ירד ב-1%. בישראל מדד ת"א-125 עלה ב-11% במהלך התקופה.

שנת 2021 הוכתרה כאחת מהשנים הטובות ביותר במרבית שווקי המניות בעולם (מלבד בשווקים המתעוררים בדגש על סין). מבצעי החיסונים, מדיניות מוניטרית מרחיבה בדגש על ארה"ב ואירופה לצד הרחבה פיסקאלית יוצאת דופן בהובלת ארה"ב תרמו לכך. בסיכום 2021 מדד MSCI העולמי עלה ב-22% אך המדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-2%. בישראל מדד ת"א-125 עלה ב-31% במהלך אותה התקופה.

3.4 שוק איגרות החוב

בסיכום הרבעון הרביעי של 2021 מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.3%, כאשר מדד אג"ח הממשלתיות השקליות עלה ב-0.9% ומדד אג"ח הממשלתיות הצמודות עלה ב-3.1%. מדד אג"ח הקונצרניות עלה ב-1.2% במהלך התקופה.

בסיכום 2021 מדד האג"ח הכללי עלה ב-3.9%. לאור העלייה החדה באינפלציה (ובציפיות לאינפלציה) מדד אג"ח הממשלתיות השקליות ירד ב-0.8% ומדד אג"ח הממשלתיות הצמודות עלה ב-7.4%. מדד אג"ח הקונצרניות עלה ב-7.2% במהלך התקופה.

3.5 קרנות נאמנות

בסיכום הרבעון הרביעי של 2021 נרשמו גיוסים נטו של 6.4 מיליארד ₪ בקרנות הנאמנות. בלטו גיוסים של 6 מיליארד ₪ בקרנות המתמחות באג"ח לעומת פידיונות נטו של 1.0 מיליארד ₪ בקרנות הנאמנות הכספיות.

בסיכום 2021 נרשמו גיוסים נטו של כ-31 מיליארד ₪ בקרנות הנאמנות, אך זאת לאחר פידיונות של כ-21 מיליארד ₪ ב-2020.

3.6 קרנות סל

בסיכום הרביעי של 2021 נרשמו גיוסים נטו של כ-0.6 מיליארד ₪ בקרנות הסל. בסיכום 2021 נרשמו פדיונות נטו של 3.2 מיליארד ₪ בקרנות הסל.

3.7 שוק המט"ח

בסיכום הרבעון הרביעי של 2021 השקל התחזק ב-5.6% מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם ייסוף של 3.7% מול הדולר ו-5.8% מול האירו.

בסיכום 2021 השקל התחזק ב-7.9% מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם ייסוף של 3.3% מול הדולר ו-10.8% מול האירו. העליות החדות בשווקי ההון, הצמיחה המהירה ביצוא השירותים, רכישות והנפקות של חברות היי-טק תרמו להתחזקות השקל ב-2021. זאת למרות רכישות המט"ח של בנק ישראל שהסתכמו בכ-35 מיליארד דולר.

3.8 אינפלציה

על פי המדד האחרון הידוע בסוף 2021 (נובמבר), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.2% במהלך הרבעון הרביעי של 2021 (ספטמבר-נובמבר).

האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (מדד אחרון שפורסם ב-2021) הסתכמה ב-2.4%. במהלך התקופה, סעיפי הדיור, התחבורה והמוזון היו התורמים העיקריים לאינפלציה, שקוּזו חלקית בירידה בסעיף ההלבשה-הנעלה.

3.9 ריבית בנק ישראל

במהלך הרבעון האחרון של 2021 בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי על 0.1 אחוז, רכש כ-6.5 מיליארד דולר וכ-8.1 מיליארד ₪ באג"ח ממשלתיות. הבנק הודיע שתוכניות הרכישות וההלוואות יסתיימו בסוף 2021.

במהלך 2021 בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי עד 0.1%, רכש כ-35 מיליארד דולר, 39 מיליארד ₪ באג"ח ממשלתיות, נתן כ-21 מיליארד ₪ הלוואות למערכת הבנקאית על מנת להגדיל את האשראי לעסקים, אך לא רכש אג"ח קונצרני.

3.10 אירועים לאחר הדוח

תשואות אג"ח הממשלתיות בעולם עלו במהירות בתחילת השנה לאור המשך העלייה באינפלציה והצפי להעלאת ריבית מהירה מהצפוי של הבנק המרכזי בארה"ב. חודשים של מתיחות גוברת הסתיימו כאשר רוסיה פלשה לאוקראינה. בתגובה לכך ארה"ב, אירופה ועוד מספר מדינות הטילו סנקציות כלכליות מחמירות על רוסיה. חשיבותה של רוסיה באספקת הנפט, הגז ועוד חומרי גלם הביאו לזינוק חריג במחיר הסחורות. המלחמה תגרום לעלייה מהירה יותר באינפלציה בעולם ותפגע בצמיחה הגלובלית, בדגש על רוסיה ואירופה.

3.11 התפשטות נגיף הקורונה**השפעות משבר נגיף הקורונה על פעילות הראל השקעות וחברות בשליטתה (להלן: "הקבוצה")**

בשל התפרצותו של נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020 (להלן: "משבר הקורונה"), והתפשטותו בעולם, לרבות בישראל, הטילו ממשלות שונות ברחבי העולם מגבלות שונות שמטרתן בלימת התפשטות הנגיף ועצירת מספר החולים. הצעדים השונים כללו, בין היתר, צמצום משמעותי של הפעילות העסקית ותרבות הפנאי, בידוד חשודים בהידבקות בנגיף, צמצום תחבורה ציבורית, ביטולי טיסות וסגירת גבולות, מגבלות התקהלות ומגבלות נוספות.

החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020, אושרו לשימוש במדינות ברחבי העולם, לרבות בישראל, חיסונים שונים נגד הנגיף והחלו מבצעים לחיסון האוכלוסייה.

בתקופת הדוח, כתוצאה מקצב ההתחסנות המהיר של האוכלוסייה בישראל חלה ירידה משמעותית בתחלואה ובהתאם המגבלות שהוטלו, הוסרו כמעט במלואן. עם זאת, במהלך שנת 2021 התפרצו גלים נוספים של נגיף הקורונה וחלה עלייה בתחלואה לפרקים, אשר לוותה בהטלת מגבלות התקהלות וניידות במדינות שונות. לקראת סוף שנת 2021, החל גל תחלואה נוסף, עקב התפשטות וריאנט "אומיקרון". על אף התחלואה הנרחבת אשר גררה בידודים רבים, נכון למועד הדוח לא הוטלו מגבלות משמעותיות על הפעילות הכלכלית במשק.

להערכת החברה, משבר הקורונה הינו אירוע מתגלגל ואין ודאות ביחס למועד סיומו ולמידת השפעתו על נכסי הקבוצה ותוצאות הקבוצה.

סיכוני סייבר

כפי שצוין לעיל, משבר הקורונה הביא להרחבה משמעותית של עבודת עובדים מבתיים ושינוי תרבותי שהביא עמו אתגרי אבטחת מידע. העבודה מהבית נעשתה באמצעות מערכת מאובטחת שחייבה הפעלת מנגנוני בקרה בהיקף רחב. תוך כדי התארגנות החברה לשינויים כאמור, חלה עליה בהיקף מתקפות הסייבר שחייבה התמודדות בזמן אמת במציאות מורכבת מבחינת זמינות כ"א. כחלק מההיערכות הכוללת של החברה, ננקטו צעדים משמעותיים למיגון החברה הן בהיבטי תשתית והן בהיבט איומי הסייבר הרבים שאפיינו את התקופה הזו. לאורך כל התקופה, החברה קיבלה עדכונים שוטפים ממקורות מודיעיניים וכן מרשות הסייבר בדגש על מתקפות phishing, ביצוע בדיקות מקיפות של חוסן הסייבר הארגוני, כל זאת בהתחשב באיומים המשתנים, תוך ביצוע פעולות אקטיביות בתשתיות ההגנה של החברה. החברה תגברה את צוותי מערך הסייבר לטובת מתן מענה מהיר לפניית של עובדים, ספקים ולקוחות. בנוסף, תוגבר מערך הבקרה והתחקור לטובת איתור ניסיונות חשודים לביצוע חיבור מרחוק לרשת החברה וניסיונות לדלף מידע. במקביל המשיכה החברה בהגברת מודעות העובדים והסוכנים של החברה לאיומי הסייבר הרלוונטיים לתקופת משבר הקורונה.

לאור ההתפתחויות הכלליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	על פי המדד האחרון הידוע בסוף 2021 (נובמבר), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.2% במהלך הרבעון הרביעי של 2021 (ספטמבר-נובמבר). האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (מדד אחרון שפורסם ב-2021) הסתכמה ב-2.4%. חטיבת ההשקעות הגדילה את שיעור החשיפה לאפיקים צמודים בתחילת השנה לאור ההערכה כי ציפיות האינפלציה נמוכות מדי והפעילות הכלכלית תתאושש מהר יותר מהצפי אשר היה גלום בשוק. בשלהי השנה החטיבה הורידה מעט את החשיפה לאור ציפיות אינפלציה מאד גבוהות בישראל גם בהשוואה בינלאומית וציפייה כי אלה תרדנה בחודשים הקרובים.
שער החליפין של השקל	בסיכום הרבעון הרביעי של 2021 השקל התחזק ב-5.6% מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם ייסוף של 3.7% מול הדולר ו-5.8% מול האירו. בסיכום 2021 השקל התחזק ב-7.9% מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם ייסוף של 3.3% מול הדולר ו-10.8% מול האירו. החטיבה היתה פעילה בהורדת שיעור החשיפה למט"ח כתלות בשיעור החשיפה לחו"ל אשר גדל באופן משמעותי והן באופן אבסולוטי. לאור הערכה כי התנאים להמשך התחזקותו של השקל מול סל המטבעות ממשיכים להתקיים.
התפתחות שעורי ריבית	במהלך 2021 בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי עד 0.1%.
שוק המניות	בסיכום הרבעון הרביעי של 2021 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-0.8%. המדד המקביל לשווקים המתעוררים ירד ב-0.1%. בישראל מדד ת"א-125 עלה ב-11% במהלך התקופה. בסיכום 2021 מדד MSCI העולמי עלה ב-22% אך המדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-0.2%. בישראל מדד ת"א-125 עלה ב-31% במהלך אותה התקופה. חטיבת ההשקעות הגדילה באופן משמעותי את החשיפה למוצרים הוניים עם דגש על מניות סחירות לאור הערכה כי פוטנציאל התשואה בשווקי האג"ח הוא נמוך מאד לאור הצפי להעלאת ריבית ותשואות ריאליות שליליות חזק במקביל לשיפור משמעותי ברווחי הפירמות והתיאבון לסיכון של המשקיעים.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	חטיבת ההשקעות המשיכה להקטין את שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני סחיר בתיקי העמיתים לאור מרווחי אשראי נמוכים ותשואות אבסולוטיות נמוכות.
מוצרי מדדים	חטיבת ההשקעות ממשיכה להשקיע במוצרי מדדים לצורך גיוון תיק ההשקעות ויעילות רבה ביכולת לשינוי הרכב ההשקעות באמצעות נכסים אלו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	חטיבת ההשקעות הגדילה את שיעור ההגנה על מט"ח באמצעות נגזרים אופציות וחוזים עתידיים במקביל לגידול בשימוש בחוזים עתידיים בכדי להימנע מחשיפת מטבע.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	חטיבת ההשקעות ממשיכה להגדיל את החשיפה לאפיק זה הן באופן אבסולוטי והן כאחוז חשיפה מתיקי העמיתים במטרה לגוון את הרכב הנכסים של התיק להשיג תשואה גבוהה יותר למול נכסים סחירים באותה רמת סיכון תוך שימת דגש על ייזום נדלן למגורים בישראל וקרנות out buy בחו"ל.

4. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה המנהלת ובסביבתה עסקית

שינויים בנושאי משרה

4.1 בחודש אוקטובר 2021 סיימה גב' אפרת שפסר את תפקידה כמנהלת התפעול בחברה. החל מאותו מועד, משמשת גב' מירב יצחקוב כמנהלת התפעול בחברה.

4.2 ביום 20 במרס 2022 הודיעה הגב' נטלי משען זכאי, המכהנת כיו"ר הדירקטוריון של החברה על החלטתה לסיים את תפקידה בקבוצת הראל, פרישתה תיכנס לתוקפה במועד שיסוכם בין הצדדים.

5. אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה

בתקופת הדוח לא היו אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה.

6. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

לעניין זה, ראה סעיף 3.13 לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה.

דירקטוריון החברה מודה לעובדי החברה והנהלתה על המסירות והתרומה לפעילותה של החברה.

נטלי משען זכאי
יו"ר הדירקטוריון

דודי לייזנר
מנכ"ל

תאריך: 27 במרס, 2022

הצהרה (Certification)

אני, דודי ליידנר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 במרס, 2022

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

נהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2021, הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : נטלי משען זכאי

מנכ"ל: דודי ליידנר

סמנכ"ל כספים: רם גבל

תאריך אישור הדוח: 27 במרס, 2022

**קרן החיסכון לצבא הקבע -
חברה לניהול קופות גמל בע"מ**

**דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2021**

תוכן העניינים

3.....	דוח רואי החשבון המבקרים
5.....	דוחות על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר
6.....	דוחות רווח והפסד
7.....	דוחות על הרווח הכולל
8.....	דוחות על השינויים בהון
10.....	דוחות על תזרימי המזומנים
11.....	ביאור 1 - כללי
12.....	ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים
14.....	ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית
17.....	ביאור 4 - קביעת שווי הוגן
17.....	ביאור 5 - מגזרי פעילות
17.....	ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה
18.....	ביאור 7 - פירוט השקעות פיננסיות
18.....	ביאור 8 - מזומנים ושווי מזומנים
19.....	ביאור 9 - הון עצמי ודרישות הון
20.....	ביאור 10 - מסים על הכנסה
21.....	ביאור 11 - זכאים ויתרות זכות
22.....	ביאור 12 - הכנסות דמי ניהול מקופת גמל
22.....	ביאור 13 - נתונים אודות קופת הגמל שבניהול החברה
23.....	ביאור 14 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
23.....	ביאור 15 - הנהלה וכלליות
24.....	ביאור 16 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
25.....	ביאור 17 - ניהול סיכונים
35.....	ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 27 במרס 2022 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 18 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2022

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה") ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח בינלאומי (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה בלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 והדוח שלנו, מיום 27 במרס 2022, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 18 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2022

2020	2021	ביאור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
3	-	10	נכסים
-	70		נכסי מיסים נדחים
90	90	6	נכסי מסים שוטפים
93	160		חייבים ויתרות חובה
11,923	18,669	7	השקעות פיננסיות
			נכסי חוב סחירים
3,950	1,019	8	מזומנים ושווי מזומנים
15,966	19,848		סך כל הנכסים
		9	הון
*-	*-		הון מניות
8,100	8,100		פרמיה על מניות
223	319		קרנות הון
4,961	5,745		עודפים
13,284	14,164		סך כל ההון
-	56	10	התחייבויות
8	-		התחייבויות בגין מסים נדחים
2,674	5,628	11	התחייבויות בגין מסים שוטפים
			זכאים ויתרות זכות
2,682	5,684		סך כל ההתחייבויות
15,966	19,848		סך כל ההון וההתחייבויות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח.

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לידנר
מנכ"ל

נטלי משען זכאי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 במרס 2022.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2019	2020	2021	ביאור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
16,836	16,262	17,453	12	הכנסות
216	257	311	14	דמי ניהול מקופת גמל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
<u>17,052</u>	<u>16,519</u>	<u>17,764</u>		סך כל ההכנסות
16,065	15,516	16,659	15	הוצאות
987	1,003	1,105		הנהלה וכלליות
(301)	(376)	(321)	10	רווח לפני מסים על הכנסה מסים על הכנסה
<u>686</u>	<u>627</u>	<u>784</u>		רווח לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2019	2020	2021	ביאור
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
686	627	784	רווח לשנה
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
377	(65)	263	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(17)	(158)	(118)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(123)	76	(49)	10 מסים על הכנסה בגין פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
237	(147)	96	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לשנה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
923	480	880	סך כל הרווח הכולל לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים		הון מניות אלפי ש"ח	
		למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח		
13,284	4,961	223	8,100	* -	יתרה ליום 1 בינואר 2021
784	784	-	-	-	רווח לשנה
263	-	263	-	-	רכיבים של רווח כולל אחר לשנה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(118)	-	(118)	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(49)	-	(49)	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
96	-	96	-	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
14,164	5,745	319	8,100	* -	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

* פחות מ-1 אלפי ש"ח.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

		קרן הון בגין נכסים זמינים			
סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח	
11,881	3,648	133	8,100	*-	יתרה ליום 1 בינואר 2019
686	686	-	-	-	רווח לשנה
377	-	377	-	-	רכיבים של רווח כולל אחר לשנה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(17)	-	(17)	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(123)	-	(123)	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
237	-	237	-	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
12,804	4,334	370	8,100	*-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
627	627	-	-	-	רווח לשנה
(65)	-	(65)	-	-	רכיבים של הפסד כולל אחר לשנה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(158)	-	(158)	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
76	-	76	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של הפסד כולל אחר
(147)	-	(147)	-	-	סה"כ הפסד כולל אחר לשנה, נטו ממס
13,284	4,961	223	8,100	*-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

* פחות מ-1 אלפי ש"ח.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2019	2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
686	627	784	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת רווח לשנה
			פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
(202)	(252)	(309)	רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
301	376	321	נכסי חוב סחירים
99	124	12	הוצאות מיסים על הכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
1,346	22	1	שינוי בחייבים ויתרות חובה
22	(2,161)	2,954	שינוי בזכאים ויתרות זכות
1,368	(2,139)	2,955	
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:
(348)	(352)	(389)	מסים ששולמו
14	62	-	מסים שהתקבלו
(334)	(290)	(389)	
1,819	(1,678)	3,362	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
346	255	303	ריבית שהתקבלה
1,904	(1,837)	(6,596)	תמורה ממכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
2,250	(1,582)	(6,293)	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
4,069	(3,260)	(2,931)	עלייה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
3,141	7,210	3,950	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
7,210	3,950	1,019	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

(1) קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה ביום 11 ביולי 1984, כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג - 1983, בשם קרן החיסכון לצבא הקבע בע"מ ואשר פעלה כ"קופת גמל תאגידית". ביום 31 במרס 2008, במסגרת רה ארגון שנדרש בהתאם להוראות הדין, הפכה החברה לחברה מנהלת של קרן ההשתלמות - קרן החיסכון לצבא קבע (להלן: "הקרן" או "הקופה"), ושינתה את שמה לשמה הנוכחי. כתובתה הרשמית היא אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

ביום 28 ביולי 2008 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח"), מחבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ את מלוא הון המניות בחברה.

החל ממועד זה, החברה הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות" או "החברה האם הסופית"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל ביטוח, שהינה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 25 באפריל 2013, נחתמה תוספת להסכם מיום 28 ביולי 2008, לפיה הוארכה, ללא תמורה, תקופת הזמן שלאחריה תהא חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ רשאית להורות להראל ביטוח להעביר לצד ג' ללא תמורה את מלוא הון המניות המונפק של החברה מחמש שנים לעשר שנים. בנוסף סוכם בין הצדדים במסגרת התוספת להסכם כי תקנון הקרן יתוקן, בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה"), באופן שבני זוג של עמיתי חבר יהיו רשאים להיות עמיתים בקרן ויהיו זכאים לדמי ניהול שנתיים בשיעור של 0.55% מיתרתם הצבורה בקרן. בהתאם לתוספת להסכם האמורה לעיל התקבל ביום 15 באוקטובר 2013 אישור הממונה לתיקון התקנון והתאמתו להוראות התוספת להסכם.

בחודש ינואר 2021, אישר הדירקטוריון לעדכן את דמי הניהול השנתיים לעמיתי חבר ובני זוגם, העומדים על 0.26% לעמיתי חבר ועל 0.55% לבני זוגם, לשיעור של 0.18% מיתרתם הצבורה בקרן, בכפוף לאישור חבר.

(2) החברה פועלת במגזר פעילות אחד בלבד ומנהלת את קרן ההשתלמות לצבא הקבע, במסגרתה שלושת המסלולים הבאים:

- קרן החיסכון לצבא הקבע כללי (להלן - "מסלול כללי").
- קרן החיסכון לצבא הקבע מסלול אג"ח ללא מניות (להלן - "מסלול אג"ח ללא מניות").
- קרן החיסכון לצבא הקבע מניות (להלן - "מסלול מניות").

ביום 13 בפברואר 2022, תוקן תקנון הקרן ואושר פתיחת מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500".

(3) לנכסי קופת הגמל (להלן - "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בדוחות הכספיים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קופת הגמל.

(4) התפשטות נגיף הקורונה

בשל התפרצותו של נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020 (להלן: "משבר הקורונה"), והתפשטותו בעולם, לרבות בישראל, הטילו ממשלות שונות ברחבי העולם מגבלות שונות שמטרתן בלימת התפשטות הנגיף ועצירת מספר החולים. הצעדים השונים כוללים, בין היתר, צמצום משמעותי של הפעילות העסקית ותרבות הפנאי, בידוד חשודים בהידבקות בנגיף, צמצום תחבורה ציבורית, ביטולי טיסות וסגירת גבולות, מגבלות התקהלות ומגבלות נוספות. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020, אושרו לשימוש במדינות ברחבי העולם, לרבות בישראל, חיסונים שונים נגד הנגיף והחלו מבצעים לחיסון האוכלוסייה.

בתקופת הדוח, כתוצאה מקצב ההתחסנות המהיר של האוכלוסייה בישראל חלה ירידה משמעותית בתחלואה ובהתאם המגבלות שהוטלו, הוסרו כמעט במלואן. עם זאת, במהלך שנת 2021 התפרצו גלים נוספים של נגיף הקורונה וחלה עלייה בתחלואה לפרקים, אשר לוותה בהטלת מגבלות התקהלות וניידות במדינות שונות. לקראת סוף שנת 2021, החל גל תחלואה נוסף, עקב התפשטות וריאנט "אומיקרון". על אף התחלואה הנרחבת אשר גררה בידודים רבים, למועד הדוח לא הוטלו מגבלות משמעותיות על הפעילות הכלכלית במשק. להערכת החברה, משבר הקורונה הינו אירוע מתגלגל ואין ודאות ביחס למועד סיומו ולמידת השפעתו על נכסי החברה ותוצאות החברה.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) החברה או החברה המנהלת - קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
- (2) החברה האם - הראל חברה לביטוח בע"מ.
- (3) החברה האם הסופית - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- (4) קבוצת הראל או הקבוצה - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ והחברות המוחזקות על ידה.
- (5) צד קשור - כמשמעותו בתקן חשבונאות בינלאומי (2009) 24 בדבר צדדים קשורים.
- (6) בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.
- (7) תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
- (8) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (9) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (10) מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים נערכו על ידי החברה בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 27 במרס 2022.

ב. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע המייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה.

ג. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות הבאים:

- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה ביאור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל- IFRS ובהתאם להנחיות הממונה נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

התחייבויות תלויות - כנגד החברה תלויות ועומדות תביעות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התובענות שהוגשו כנגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים וזאת מאחר שתוצאות התביעות שתקבענה בבתי המשפט עלולות להיות שונות מההערכות (ראה ביאור 18).

ה. ניהול הון - מטרות, נהלים ותהליכים

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, עמידה בכל התחייבויותיה לגורמים אחרים, כגון: נותני אשראי ועובדי החברה, וכן על מנת לתמוך בהתפתחות עסקית עתידית. הדירקטוריון מפקח על קיום הון עצמי מזערי הנדרש על פי הנחיות הממונה (ראה ביאור 9 בדבר דרישות ההון של החברה), הנדרש לפעילותה השוטפת של החברה, לרבות רווחיות החברה. לצורך כך, קבע הדירקטוריון כללים לאופן השקעת הנכסים הנזילים של ההון העצמי של החברה ומפקח על פעילותה השוטפת של ההנהלה.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית המופרטים להלן יושמו בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות אלה.

א. מכשירים פיננסיים

(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים

החברה מכירה לראשונה בחיבים במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה (regular way purchase), מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע, המועד בו התחייבה החברה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במכשירי חוב, חיבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים.

גריעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של החברה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר החברה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. כל זכות בנכסים פיננסיים שהועברו אשר נוצרה או נשמרה על ידי החברה מוכרת בנפרד כנכס או התחייבות. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה (regular way sale), מוכרות במועד בו התחייבה החברה למכור את הנכס.

לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות ראה סעיף 3 להלן.

החברה מסווגת נכסים פיננסיים בקבוצות כלהלן:

הלוואות וחיבים

הלוואות וחיבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים לירידת ערך.

הלוואות וחיבים כוללים מזומנים ושווי מזומנים וחיבים אחרים. מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי, ואשר אינן מוגבלות בשעבוד.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקטגוריות האחרות. השקעות החברה במכשירי חוב, מסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים בשער החליפין ולצבירת הריבית האפקטיבית של מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או הפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד. בדבר אופן ההכרה בהפסדים מירידת ערך ברווח והפסד בגין קטגוריית נכסים זו, ראה סעיף ג' להלן.

(2) התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים כוללות זכאים אחרים. התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה (Trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות החברה, כמפורט בהסכם, פוקעת, או כאשר היא סולקה או בוטלה.

(3) קיזוז מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לחברה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון. עלויות תוספתיות המתייחסות ישירות להנפקת מניות רגילות מוצגות כהפחתה מההון.

ג. ירידת ערך

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס אשר השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסיים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לחברה בתנאים אשר החברה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל, שינויים שליליים בסטאטוס התשלומים של לווים, היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך או שינויים בסביבה הכלכלית שמעידים על חדלות פירעון של מנפיקי חוב ומידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרים מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסיים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסד ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, נבחן גם הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית, תוך התייחסות לסטיית התקן של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

בהתאם למדיניות החברה, ירידת ערך של למעלה מ-20% מתחת לעלות המקורית של המכשיר, או ירידת ערך מתחת לעלות המקורית הנמשכת למעלה מתשעה חודשים, נחשבת ירידה משמעותית או מתמשכת בהתאמה.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית. הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת הנכסים. הכנסת ריבית בגין נכסים שערכם נפגם מוכרת באמצעות שימוש בשיעור הריבית ששימש להיוון תזרימי המזומנים העתידיים לצורך מדידת ההפסד מירידת ערך.

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנוקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר נגרע מהרווח הכולל האחר והוכר ברווח והפסד הינו ההפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד. שינויים בהפרשה לירידת ערך כתוצאה מיישום שיטת הריבית האפקטיבית מוצגים כמרכיב של רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן ליחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. בנוסף, בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, במידה ולא קיימת עוד ראייה אובייקטיבית לירידת ערך, ההפסד מירידת ערך מבוטל במלואו ונזקף לרווח והפסד וההפרש המצטבר הנוכחי (ההפרש שבין השווי ההוגן והעלות) מוכר בהון ברווח כולל אחר.

ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף ישירות לרווח הכולל אחר.

ד. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לחברה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי יידרש תזרים שלילי של הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות וללא שקלול סיכון האשראי של החברה. הערך בספרים של ההפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרות כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. הכרה בהכנסות

הכנסות מוכרות בדוח רווח והפסד כאשר הן ניתנות למדידה באופן מהימן, צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לחברה וכן העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל מחושבות בשיעור מערך נכסיהן של הקופות לתום כל חודש, ומוכרות כהכנסה על בסיס צבירה.

ו. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), רווחים (הפסדים) ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה ורווחים (הפסדים) מהפרשי הצמדה המוכרים ברווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

בדוחות על תזרימי מזומנים, ריבית שהתקבלה מוצגת במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות השקעה.

ז. הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הפרשי הצמדה וריבית מס הכנסה.

ח. הוצאת מסים על הכנסה

הוצאת מסים על ההכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לדוח רווח והפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים ישירות להון. במקרים אלה השפעת המס אף היא נזקפת לסעיף המתייחס בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים שוטפים במידה וקיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, וכן קיימת כוונה לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו החברה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על חוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

נכסי מסים נדחים שלא הוכרו מוערכים מחדש בכל מועד דיווח ומוכרים במידה והשתנה הצפי כך שצפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

תקן דיווח כספי בינלאומי (IFRS 9 (2014), מכשירים פיננסיים (להלן - התקן)

התקן מחליף את ההוראות הקיימות היום ב-IAS 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. התקן כולל הוראות מעודכנות לסיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39. התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים ימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החזויים הנובעים מהם (להלן: "מבחן הקרן והחבות בלבד").
- על פי התנאים החזויים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסוימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים ימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים יזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן כולל, מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי צפויים ('expected credit loss model') עבור מרבית נכסי החוב הפיננסיים, וכן הוראות ודרישות חדשות בנושא חשבונאות גידור.

התקן חל לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018.

יחד עם זאת, החברה בחרה לדחות את יישום התקן וזאת בהתאם להוראות החוזר המאוחד לענייני מדידה שפורסם על ידי רשות שוק ההון המאפשרות לחברות מנהלות לדחות את יישום התקן עד למועד תחילתו של יישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 לעניין חוזי ביטוח (להלן: IFRS 17).

בהתאם ל-IFRS 17, מועד היישום לראשונה שלו הינו 1 בינואר 2023. אולם ביום 5 בינואר 2022, פרסמה רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון טיוטת "עדכון מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" במסגרתה מצוין כי מועד היישום לראשונה של IFRS 17 בישראל יידחה ויחול החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024.

החברה החלה, אך טרם סיימה, את בחינת ההשלכות של אימוץ התקן על דוחותיה הכספיים.

ביאור 4 - קביעת שווי הוגן

לצורך הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת החברה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים מסוימים. מידע נוסף אודות ההנחות ששימשו בקביעת שווי הוגן נכלל בביאור 7, בדבר פרוט השקעות פיננסיות.

ביאור 5 - מגזרי פעילות

החברה מורכבת ממגזר אחד שהינו מגזר פעילות הגמל. בהתאם לכך המידע על מגזר פעילות האמור זהה למידע המוצג בדוחותיה הכספיים של החברה.

המדיניות החשבונאית של מגזר הפעילות האמור זהה לזו המוצגת בביאור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	1	ריבית ודיבידנד לקבל
89	88	קופות גמל
1	1	חייבים - כספים במעבר
90	90	סה"כ חייבים ויתרות חובה

ראה פירוט חייבים ויתרות חובה בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 17, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 7 - פירוט השקעות פיננסיות

א. נכסי חוב סחירים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
8,452	14,083
3,471	4,586
11,923	18,669

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

זמינים למכירה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ב. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ריבית אפקטיבית	
ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
אחוזים	אחוזים
(0.19)	(1.84)
0.25	0.20

נכסי חוב סחירים

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

ג. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הרמות השונות לשווי הוגן הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - נתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, נכסי מיסים שוטפים וחייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

מדידות השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן בדוחות הכספיים של החברה הינן ברמה 1.

ביאור 8 - מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,950	1,019

מזומנים למשיכה מיידי

המזומנים בתאגידים הבנקאיים ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2020 נושאים ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור שנתי של 0.06%.

באשר לתנאי ההצמדה של המזומנים, ראה ביאור 17, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 9 - הון עצמי ודרישות הון

א. הרכב הון מניות

31 בדצמבר 2021 ו-2020	
מונפק ונפרע	רשום
ש"ח	ש"ח
44.283	600

0.001 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

במהלך השנים 2021 ו-2020, לא חל שינוי בהון המניות של החברה.

ג. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. קרנות הון

קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

קרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה כוללת את השינוי הנצבר נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה, עד למועד גריעת ההשקעה או ירידת ערך קבועה של ההשקעה.

ה. ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה.

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 (להלן - "תקנות ההון") והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
10,000	10,498
13,284	14,164
3,284	3,666

הסכום הנדרש למועד הדיווח על פי תקנות ההון (*)

הון עצמי קיים

עודף

(*) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:

-	6,333
-	4,165
-	10,498

היקף נכסים מנוהלים

הוצאות שנתיות

סך כל הסכום הנדרש

בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות ההון הקובעות כללים לחישוב ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה בשל סיכונים תפעוליים.

בתקנות נקבע, כי ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת יהיה 10 מיליוני ש"ח וההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח (שנתי ורבעוני) לא יפחת מהגובה מבין הסכומים שלהלן: (א) ההון ההתחלתי הנדרש כאמור - 10 מיליוני ש"ח; (ב) הסכום המצטבר של: 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארדי ש"ח, 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה ו- 25% מההוצאות השנתיות המנוהלות.

בנוסף לכך, נקבעו במסגרת התקנות כללי השקעה של ההון העצמי המזערי הנדרש. הוראות אלו הורחבו במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 שפורסמו בחודש אפריל 2012.

ליום 31 בדצמבר 2021, החברה עומדת בהוראות התקנות כאמור, לרבות עמידה בכללי השקעת ההון.

ביאור 10 - מסים על הכנסה

א. שיעורי המס החלים על הכנסות החברה

החברה הינה "מוסד כספיי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממש חברות, כהגדרתו בפקודת מס הכנסה וממס רווח כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס כאמור.

ב. שומות מס

שומות מס עצמאיות אשר הוגשו על ידי החברה עד לשנת 2016 נחשבות כסופיות.

ג. מסים על הכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
271	360	311
-	1	-
271	361	311
30	15	10
301	376	321

הוצאות מסים שוטפים

בגין השנה השוטפת
התאמות בגין שנים קודמות, נטו

הוצאות (הכנסות) מסים נדחים

יצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ד' להלן

ד. מסים נדחים

הרכב:

מכשירים פיננסיים
(58)
(15)
76
3
(10)
(49)
(56)

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 1 בינואר 2020

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

יתרת נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2020

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 10 - מסים על הכנסה (המשך)

ה. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנוקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
987	1,003	1,105	רווח לפני מסים על ההכנסה
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף א' לעיל)
337	343	378	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
(14)	1	-	מסים בגין שנים קודמות
(22)	32	(57)	הפרשים זמניים בגינם לא נוצרו מסים נדחים
301	376	321	מסים על ההכנסה
30.50%	37.49%	29.05%	שיעור מס אפקטיבי ממוצע

ביאור 11 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
200	107	הוצאות לשלם
5	-	קופות גמל
2,469	5,521	צדדים קשורים (*)
2,674	5,628	סך הכל זכאים ויתרות זכות

(*) למידע נוסף בדבר זכאים ויתרות זכות המהווים צדדים קשורים ובעלי עניין, ראה ביאור 16, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ראה פירוט זכאים ויתרות זכות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 17, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 12 - הכנסות דמי ניהול מקופת גמל

א. שיעור דמי הניהול

בהתאם לתקנון הקופה החברה המנהלת רשאית לגבות דמי ניהול בשיעור של עד 2% מהנכסים.

ב. הכנסות דמי ניהול מקופת גמל:

שיעור ממוצע של דמי ניהול			דמי ניהול			דמי ניהול מצבירה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
0.30	0.30	0.29	15,829	14,522	15,215	קרון החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי
0.27	0.26	0.27	313	925	722	מסלול אג"ח ללא מניות
0.29	0.28	0.28	694	815	1,516	מסלול מניות
			<u>16,836</u>	<u>16,262</u>	<u>17,453</u>	

ביאור 13 - נתונים אודות קופת הגמל שבניהול החברה

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2021		קרון החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי מסלול אג"ח ללא מניות מסלול מניות סך הכל
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים	אלפי ש"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
224,672	463,505	5,400,085		
22,676	18,851	231,878		
16,177	60,561	700,619		
<u>263,525</u>	<u>542,917</u>	<u>6,332,582</u>		
				קרון החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי מסלול אג"ח ללא מניות מסלול מניות סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2020		
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים	אלפי ש"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
302,596	483,405	5,017,978		
46,718	27,798	359,125		
9,740	37,155	389,012		
<u>359,054</u>	<u>548,358</u>	<u>5,766,115</u>		
				קרון החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי מסלול אג"ח ללא מניות מסלול מניות סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2019		
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים	אלפי ש"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
315,527	489,754	5,416,437		
5,825	5,585	113,152		
8,165	28,965	282,336		
<u>329,517</u>	<u>524,304</u>	<u>5,811,925</u>		

ביאור 13 - נתונים אודות קופת הגמל שבניהול החברה (המשך)

ב. העברות כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
49,683	27,265	21,046
249,390	446,715	546,220
(199,707)	(419,450)	(525,174)

העברות לחברה מגופים אחרים
העברות מקופות גמל

העברות מהחברה לגופים אחרים
העברות לקופות גמל

העברות, נטו

ביאור 14 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18	158	118
192	99	193
6	-	-
216	257	311

רווחים מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה,
הפרשי שער ודיבידנד בגין:
נכסים זמינים למכירה (*)

הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי
הוגן דרך רווח והפסד

הכנסות ריבית והצמדה אחרות

סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

(*) רווחים מהשקעות, נטו בגין נכסים זמינים למכירה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
18	158	118

רווחים נטו מניירות ערך שמומשו

ביאור 15 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
174	78	174
6	-	-
591	571	613
14,811	14,324	15,441
276	223	225
192	232	183
15	88	23
16,065	15,516	16,659

אחזקת משרדים ותקשורת

שיווק ופרסום

דמי ניהול לחברה האם הסופית - ראה ביאור 16

דמי ניהול לחברה בשליטה משותפת - ראה ביאור 16

ייעוץ משפטי ומקצועי

שכר דירקטורים

אחרות

סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות

ביאור 16 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

הרכב:

חברה בשליטה משותפת אלפי ש"ח	חברות בעלות שליטה אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה ביאור	
			ליום 31 בדצמבר, 2021
5,197	324	ב18	זכאים ויתרות זכות
			ליום 31 בדצמבר, 2020
2,277	192	ב18	זכאים ויתרות זכות

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים אלפי ש"ח	חברה בשליטה משותפת אלפי ש"ח	בעל שליטה (החברה האם הסופית) אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה ביאור	
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021
-	15,441	613	ב18	הוצאות דמי ניהול לצדדים קשורים
183	-	-		הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020
-	14,324	571	ב18	הוצאות דמי ניהול לצדדים קשורים
232	-	-		הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019
-	14,811	591	ב18	הוצאות דמי ניהול לצדדים קשורים
192	-	-		הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים

ביאור 17 - ניהול סיכונים

א. כללי

החברה פועלת בתחומים שונים של שוקי ההון בארץ ובעולם. פעילויות אלה חושפות אותה לסיכונים פיננסיים שונים, כגון סיכונים שוק (סיכון מניות, סיכון מטבע חוץ, סיכון מדד מחירים לצרכן, סיכון ריבית, וסיכון מרווח אשראי), סיכון אשראי וסיכון נזילות. לסיכונים אלה נלווים סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים.

שינויים בגורמי סיכון שוק עלולים לגרום להפסדים, באופן ישיר עקב ירידת שווי ההשקעות העצמיות של החברה, ובאופן עקיף לאור מנגנון גביית דמי הניהול. ירידות בשוק ההון גורמות לתשואות נמוכות עבור עמיתים הקרנות ועשויות להביא לעליה במספר הפדיונות והעזיבות.

ביאור זה כולל בין היתר תיאור תמציתי של מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה לזיהוי הסיכונים, למדידתם ולניהולם והבקורות הקיימות בקשר לסיכונים אליהם חשופה החברה.

המתואר בביאור זה מתייחס למכלול פעולותיה של החברה ובעיקר לניהול כספי העמיתים בקרן המנוהלת על ידה. ההשפעות והחשיפות הפיננסיות המתוארות להלן הינן אלו הישירות הנגזרות מתמהיל הנכסים וההתחייבויות של החברה בלבד.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים מבטיחה קיומם של תהליכים לזיהוי, הערכה, מדידה, ניהול וניטור של הסיכונים באופן יזום ומתוכנן מבעוד מועד על מנת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של החברה, על המוניטין שלה ועל איתנותה הפיננסית.

מדיניות ניהול הסיכונים בחברה מושתתת על:

- ממשל תאגידי הבנוי על שלושה קווי הגנה המנהלים תקשורת טובה: הנהלות התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנימית.
- הגדרה ברורה של חלוקת אחריות והאצלת סמכויות בנוגע לפעולות הכרוכות בנטילת סיכונים על הגורמים העסקיים בחברה.
- קביעת מגבלות ותקרות חשיפה לסיכונים.
- יישום מסגרת ניהול סיכונים הכוללת פעולות לזיהוי, מדידה, הערכה וניטור סיכונים ומוקדי סיכון חדשים.
- קיום סביבת בקרה פנימית נאותה שתעוגן בנהלים ברורים והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה על הסיכונים, המאפשרים פיזור, קיזוז ו/או העברת הסיכונים לגורם אחר והגבלתם לרמה שנקבעה מראש.
- פעולות גילוי ודיווח בנוגע לפרופיל הסיכונים לגורמים הרלוונטיים.

ניהול הסיכונים נעשה הן בראייה קבוצתית והן ברמת החברה הבודדת ומנוהל על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה. מנהלת הסיכונים פועלת באופן עצמאי מהיחידות העסקיות, תוך ראייה אובייקטיבית של הסיכונים, ועובדת בשיתוף עם יחידות תומכות אחרות.

אגף ניהול סיכונים כפוף למנהלת הסיכונים הראשית ומסייע בידה ביישום תפקידיה, הכוללים בין היתר, תהליכי עבודה לזיהוי, הערכה, מדידה ודיווח של סיכונים ומתן סיוע מקצועי בפיתוח מתודולוגיות, כלים ושיטות עבודה לניהול הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

דירקטוריון החברה מפקח על פעולות עסקיות המערבות נטילת סיכונים וכן על תהליכי ניהול הסיכונים באמצעות הגדרת מדיניות ואסטרטגיות בתחום ניהול הסיכונים, כולל, בין היתר, נהלים בעניין ניהול סיכונים ומגבלות חשיפה לסיכונים, וכן אופן הציות לנהלים ולגבולות החשיפה שנקבעו.

בקבוצה פועלת ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המהווה כלי של הדירקטוריון, המאפשר לייעל את עבודתו באמצעות דיונים מקדימים ומעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים במסגרת מצומצמת יותר של דירקטורים בעלי מומחיות לנושא. במסגרת תפקידיה דנה הוועדה בנושאים הקשורים לניהול סיכונים וגיבשה המלצות לדירקטוריון.

מנכ"ל החברה אחראי על פעולות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים, ומדווח עליהם ישירות לדירקטוריון. פעילות המנכ"ל נתמכת על ידי מנהל הסיכונים וחברי הנהלה בכירים נוספים. גורמים ומנהלים נוספים בחברה אחראים על ניהול סיכונים ספציפיים, כגון: מנהל הכספים האחראי על ניהול סיכונים הקשורים לדיווח הכספי, כולל יישום הוראות SOX, אשר הוחלו על גופים מוסדיים (ראה לעיל), היועצת המשפטית הממונה על האכיפה והציות, מנהל אבטחת מידע, מנהל אגף לוגיסטיקה האחראי על ניהול סיכונים המשכיות עסקית ומבקר הפנים האחראי על ביצוע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים ושל יעילות מערך ניהול הסיכונים בחברה.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

בחברה בוצעו סקרים לזיהוי והערכת הסיכונים המהותיים והערכת הבקורות והכלים לניהולם. בחברה קיים תהליך דיווח רבעוני מבעלי תפקידים בתחומי הפעילות השונים בדבר שינויים מהותיים בפרופיל הסיכונים של החברה אל מנהלת הסיכונים וממנה להנהלה ולדירקטוריונים.

השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים נבחנים ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות במדיניות ניהול הסיכונים בחברה, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם ובהנחיות ודרישות הממונה והרגולציה.

החברה משקיעה באמצעים לשיפור כלי הבקרה בתחומי הסיכון השונים ותהליכי עבודה רבים בחברה הוסדרו באמצעות נהלים מפורטים. כמו כן, החברה משקיעה משאבים נכבדים בהקצאת והכשרת כוח אדם, במחשוב ובתהליכי עבודה בתחום ניהול הסיכונים, תוך ציות לרגולציה שפורסמה והינה מחייבת ויישום מטרות ומדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים.

להלן יתוארו מדיניות ותהליכי עבודה המתייחסים לזיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפתחה, ניטור ודיווח של הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

סיכוני שוק

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים באמצעות פיזור בין אפיקי השקעה, ענפים, מנפיקים ובין נכסים בארץ לנכסים בחו"ל, בחינה וניתוח של הנכסים טרום קבלת החלטת ההשקעה ובמהלך חייה ההשקעה ועמידה במגבלות חשיפה.

מגבלות שונות לחשיפות לסיכוני שוק, אשר נועדו לצמצם את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים, מתייחסות, בין היתר, לתקרות השקעה במניות, קרנות ונדל"ן, לחשיפה מרבית לאגרות חוב קונצרניות בהתאם לדירוג, לחשיפה מרבית להשקעה בודדת, לחשיפה למגזרי הצמדה ולחשיפה לריבית. מדיניות ניהול סיכוני השוק כפופה גם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן - תקנות ההשקעה).

כימות ובחינת סיכוני שוק נעשים באמצעות מערכת ממוכנת באגף ניהול סיכונים. לאור לקחי המשבר הפיננסי, ניתן משקל כבד יותר לתרחישי קיצון ככלי ניהול סיכונים מרכזי.

בתיקי עמיתים, נבחנים תיקי ההשקעות השונים ביחס לתיקי סמן, באמצעות מדדי סיכון שונים.

הבקרה על ניהול סיכוני שוק מבוצעת באמצעות דיווחים ניהוליים תקופתיים המוצגים בוועדות ההשקעה השונות ובפני ההנהלה והדירקטוריון ומידי שנה נכללים גם בדוח מנהל הסיכונים לדירקטוריון.

יחידת הבקרה בחטיבת ההשקעות אחראית לביצוע בקרה שוטפת של עמידה במגבלות השקעה ובמגבלות הדירקטוריון. ונעזרת, בין היתר, במערכת ממוחשבת ובדוחות המתריעים על חריגות.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני שוק ראה סעיף ד' להלן.

סיכוני אשראי

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי של חטיבת ההשקעות נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה החברה. בהתאם לחוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי מונה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרום רכישת אגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר זה אושרו בוועדות ההשקעה דרישות, תהליכים ונהלי השקעה.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריון.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני אשראי (המשך)

הערכה ספציפית של סיכון האשראי לגבי חוב לא סחיר מבוצעת במערך האשראי בחטיבת ההשקעות באמצעות מודל דירוג שהינו מודל מונחה מומחה המבוסס על פלטפורמה ומתודולוגיה דומה לזאת הנמצאת בשימוש חברות הדירוג. המודל אושר על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי רשות שוק ההון והוא מתוקף תקופתית על ידי אגף ניהול סיכונים.

בנוסף, מחושבת החשיפה ללווים גדולים וקבוצות לוויים, התפלגות נכסי חוב לפי דירוגים והחשיפה לסיכון ריכוזיות ענפית וגיאוגרפית.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא סחיר בתיקים האמורים והערכת והצגת התפתחות ההפסד הצפוי (EL) וההפסד הלא-צפוי (UL) בגין סיכוני האשראי בנכסי ההשקעה. ברמת עסקה פרטנית- מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

קיימת הפרדה בחטיבת ההשקעות בין יחידת ניהול האשראי הלא סחיר אשר נוטלת את הסיכון ובין יחידה עצמאית המנהלת בקרה על הפעילות.

דיווח מפורט על החשיפות לסיכוני אשראי מוצג לוועדות ההשקעה, ההנהלה והדירקטוריון.

מתנהלים תהליכי מעקב אחר יכולת הפירעון של לוויים ואיכות הבטוחות במסגרת נהלי עבודה למתן אשראי שאושרו בדירקטוריון. לגבי אשראי סחיר, מתנהל מעקב אחר יכולת הפירעון ואחר חובות בעייתיים. לגבי אשראי לא סחיר, מערך אשראי לא סחיר עוקב אחר יכולת הפירעון, איכות הבטוחות וחובות בעייתיים.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני אשראי ראה סעיף ו' להלן.

האטה כלכלית בישראל

למצב המשק הישראלי השפעה מהותית על החברה. האטה כלכלית עשויה להקטין את חיסכון העמיתים בקופות שבניהול החברה, הן כתוצאה מהקטנת ההפקדות והן מגידול בפדיונות שינבעו מעליה בשיעור האבטלה וירידה בשכר. כמו כן, כתוצאה מהאטה עלול לגדול הסיכון שבחשיפה להשקעות. בקבוצה אגף כלכלה ומחקר המפרסם סקירות כלכליות שבועיות וחודשיות על מצב המשק המקומי והבינ"ל וכן מבצע מעקב אחר אינדיקטורים כלכליים מרכזיים מתוך מטרה להתריע על התפתחויות כלכליות שליליות בארץ ובעולם.

שינויים רגולטורים

החברה חשופה לשינויים רגולציה הנוגעים לתחומי פעילותה. בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר כלל החוזרים, טיטות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות של הממונה וכן מבוצע ניתוח של השלכות השינויים על פעילות החברה והשוק והסיכונים אליהם חשופה החברה.

ניוד החיסכון הפנסיוני, כניסת הבנקים ליעוץ בתחום החיסכון ארוך הטווח וביטולים

התקנות בעניין ניוד החיסכון הפנסיוני, אשר נועדו לאפשר לצרכן לנייד את החיסכון הפנסיוני בכל עת בין הגופים המנהלים ולהגביר את התחרות בין הגופים הנ"ל מגדילות את חשיפת הקבוצה לגידול בשיעור ביטולים. להתממשות סיכון זה עלולה להיות השלכה על פעילות החברה ותוצאותיה וכן על הערך הגלום שלה.

למודל דירוג קופות הגמל של הבנקים עשויה להיות השפעה מהותית על עסקי החברה. על כן בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר דירוג הקופות בבנקים השונים.

החברה חשופה לרמת תחרות גבוהה הן מצד קופות גמל וקרנות פנסיה מתחרות והן ממוצרי חסכון ארוך טווח אחרים דוגמת פוליסות חסכון ביטוח חיים. העליה בתחרות מושפעת גם מהשינויים רגולציה. בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר רמות המחירים בשוק וכן מתבצעות פעולות לשימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.

סיכוני נזילות

קיים סיכון הנובע מאי וודאות לגבי המועד בו תידרש החברה המנהלת לשלם או לנייד צבירות ביחס להיקף הנכסים הסחירים והמזומנים אשר יהיו זמינים לכך באותה עת. בנוסף, היעדר נזילות בשווקים עלול לגרום לקשיים במימוש נכסים ו/או בהקטנת חשיפות. קיימות מגבלות השקעה על שיעור הנכסים הלא נזילים וכמו כן נבחנת תקופתית ההשפעה של תרחישי משבר על מצב הנזילות.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני נזילות ראה סעיף ה' להלן.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכונים תפעוליים

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר. בנוסף, מבקר הפנים משלב בתוכנית הביקורת נושאים שהוערכו בסקרי סיכונים בנושאים המחייבים בקרה מקיפה.

לאור רצונה של החברה להפחית סיכונים תפעוליים, פועלת החברה ליישום בקרות למזעור החשיפה לסיכונים אלה, תוך התחשבות בשיקולי מהותיות וכדאיות.

אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

מסגרת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת, בין היתר, על סטנדרטים גבוהים של יושרה ואתיקה, מחויבות לממשל ארגוני יעיל, כולל בין היתר הפרדת תפקידים, מניעת ניגודי עניינים, הגדרת סמכויות ואחריות והגדרת נהלי עבודה לתהליכים השונים.

על מנת להעמיק את המודעות לציות ולתהליכי בקרה נוספים, גיבשה ואימצה החברה קוד אתי, המהווה מצפן לעבודה השוטפת, ונועד להנחות ולכוון את התנהגות העובד במצבים של דילמות ושאלות לגבי ההתנהגות הראויה והנכונה מבחינה ערכית ומקצועית.

מעבר לפעילויות בקרה שוטפות בתהליכי העבודה, פועלת בחברה יחידת בקרה ייעודית, אשר בודקת עמידת הגורמים השונים בנהלים, במגבלות שהוגדרו ובהוראות הדין ומסייעות למנהלי הפעילויות למלא אחריותם בהקשר לסיכונים תפעוליים.

קיימות גם בקרות ממוכנות במערכות תפעוליות שמטרתן להגביל חשיפה לסיכון תפעולי.

סיכונים מעילות והונאות

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה ומחוץ לחברה. בנושא ניהול סיכונים מעילות והונאות פועלת החברה בהתאם להוראות שער 5 חלק 3 פרק 1 בחוזר המאוחד בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות פנימית, הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

סיכונים טכנולוגיות מידע

מערך טכנולוגיות המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות קבוצתי בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי ה-IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים.

סיכונים סייבר ואבטחת מידע

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של הראל בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על 3 שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת גולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר.

ב-31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי - תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר,

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני סייבר ואבטחת מידע (המשך)

ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשוב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכוני סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר סיכונים תקופתי על חשיפות החברה לסיכוני סייבר.

בנוסף, מתקיימות פגישות תקופתיות של ועדת היגוי לניהול סיכוני סייבר.

סיכוני המשכיות עסקית

היערכות החברה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים ברמת גן.

מערכות המחשוב נמצאות באתר חיצוני ומערכות חלופיות נמצאות באתר נפרד. במקרה של נפילה של מערכות המחשוב תוכל הקבוצה תוך זמן קצר יחסית לחדש את כל שירותי המחשוב הקריטיים דרך המערכות החלופיות באמצעות קווי תקשורת מאובטחים חלופיים.

בהתייחס להערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים ברמת גן, הגופים המוסדיים בקבוצה נערכים להתארגנות של עובדים באתרים אחרים של הקבוצה, לגיבוי וביצוע עבודה במשמרות. כל תת-יחידה תיערך להתרחשות אירוע כאמור באמצעות תהליכי גיבוי לוגיסטי וכתבת נהלי יחידה להסדרת ההתנהלות עם קרות אירוע כאמור.

חברה קיים ספר נהלים המסדיר את אופן ההתנהלות עם קרות כל אחד מן האירועים הנ"ל. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

במשבר הקרוונה החברה נערכה מבחינה מיכונית ותפעולית לאפשר המשכיות עסקית ועבודה מהבית בהיקף נרחב במצב של מגפה.

תקדימים משפטיים מהותיים ותובענות ייצוגיות

הקבוצה חשופה להחלטות שיפוטיות המהוות תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות החברה.

לתובענות ייצוגיות ולתביעות משפטיות מהותיות אחרות כנגד החברה, עלולה להיות השפעה מהותית על עסקיה. הליכים כאמור יכול שינבעו גם מפעולות של צדדים שלישיים (כגון סוכנים), מבלי שלחברה תהיה יכולת חזרה מעשית לאותם צדדים שלישיים.

היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסתייע במידת הצורך ביועץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכון ציות והלבנת הון

פעילויות מהותיות בחברה כפופות להוראות רגולטוריות שונות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות עלולה לגרום סנקציות ועיצומים כספיים כלפי החברה ועשויה להוות בסיס לתביעות נגדה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק, פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. החברה אימצה תכנית אכיפה ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון שפורסם בפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח את קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויותיה השונות.

סיכון מוניטין

המוניטין של החברה הינו אחד הנכסים היקרים ביותר שלה והגנתו הינה חיונית לפעילות החברה. בשל כך, החברה עושה כל מאמץ לשמר את המוניטין החיובי הקיים. ניהול סיכון המוניטין מסתמך על תרבות אתית חזקה שבה מופעל שיקול דעת בסביבה מובנית ומודעת סיכונים. הערכת סיכון המוניטין מהווה שיקול עיקרי בהערכת כל פעילות עסקית, התקשרות ושיתוף פעולה. כל יחידה עסקית אחראית לביצוע הפעולות הנדרשות על מנת להבטיח מזעור החשיפה לסיכון המוניטין בממשקי עבודה אל מול שותפים עסקיים וצדדים שלישיים.

ג. דרישות חוקיות

המסגרות הרגולטוריות קובעות הסדרים שונים ומציבות דרישות רבות ביחס לסיכונים הייחודיים להם חשופים גופים מוסדיים וגופים שעיסוקם בשוק ההון והפיננסים. ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי הסדרי חקיקה רבים אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות, הכוללים דרישות שונות, שהעיקריות בהן:

- דרישות, מתוקף החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10-ניהול סיכונים, המתייחסות למינוי מנהל סיכונים, תפקידי מנהל הסיכונים ומארג היחסים שלו עם בעלי תפקידים אחרים.
- דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת הסיכונים.
- דרישות, מתוקף החוזר המאוחד, שער 5, חלק 2, פרק 4-ניהול נכסי השקעה, המתייחס לניהול סיכונים אשראי.
- הוראות לעניין טיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, סייבר, ניהול המשכיות עסקית, סיכונים טכנולוגיות מידע, סיכונים ציות ובקרה על דיווח כספי (sox).

החברה מיישמת את דרישות החוקים והחוזרים.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק

(1) סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

(2) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לשנה ועל הרווח הכולל (הון עצמי). ניתוח הרגישות הינו ביחס לנכסים הפיננסיים ולהתחייבויות הפיננסיות בגין משתנה הסיכון הרלוונטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2021				
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(71)	71	-	-	רווח (הפסד)
(71)	71	379	(359)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

ליום 31 בדצמבר, 2020				
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(39)	39	-	-	רווח (הפסד)
(39)	39	262	(248)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

ליום 31 בדצמבר, 2019				
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(38)	38	-	-	רווח (הפסד)
(38)	38	278	(262)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לשנה.

(ג) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(3) פירוט הנכסים והתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	פריטים לא פיננסיים ואחרים	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
70	-	70	-
90	-	-	90
160	-	70	90
18,669	-	9,099	9,570
1,019	-	-	1,019
19,848	-	9,169	10,679
14,164	14,164	-	-
56	56	-	-
5,628	-	-	5,628
5,684	56	-	5,628
19,848	14,220	-	5,628
-	(14,220)	9,169	5,051

נכסים:

נכסי מיסים שוטפים

חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

מזומנים ושווי מזומנים

סך הכל נכסים

סך כל הון

התחייבויות:

התחייבויות מסים נדחים

זכאים ויתרות זכות

סך הכל התחייבויות

סך הכל הון והתחייבויות

סך הכל חשיפה

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(3) פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2020			
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	3	3
90	-	-	90
90	-	3	93
6,820	5,103	-	11,923
3,950	-	-	3,950
10,860	5,103	3	15,966
-	-	13,284	13,284
-	8	-	8
2,674	-	-	2,674
2,674	8	-	2,682
2,674	8	13,284	15,966
8,186	5,095	(13,281)	-

נכסים:

נכסי מיסים נדחים
חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים
מזומנים ושווי מזומנים

סך הכל נכסים

סך כל הון

התחייבויות:

התחייבויות בגין מסים שוטפים
זכאים ויתרות זכות
סך הכל התחייבויות

סך הכל הון והתחייבויות

סך הכל חשיפה

ה. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם. מתוך יתרת הנכסים של החברה, סך של כ- 19,688 אלפי ש"ח הינם מזומנים ושווי מזומנים ונכסים סחירים הניתנים למימוש מיידי. על פי תקנות דרכי ההשקעה על החברה להחזיק בנכסים נזילים בסכום שלא יפחת מ-50% מההון הנדרש.

ו. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לחברה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של חייבים אחרים וכן מהשקעות בניירות ערך.

מזומנים ושווי מזומנים

החברה מחזיקה במזומנים בבנקים המדורגים AA- עד AA+ בהתבסס על הדירוג של חברות מעלות ומדרוג.

חייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול

הכנסות החברה נובעות מזכאות לקבל דמי ניהול מקופות שבניהולה ועל-כן לחברה חשיפה שולית בגין סיכון אשראי הנובעת מחייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכוני אשראי (המשך)

השקעות פיננסיות

החברה מגבילה את החשיפה לסיכון אשראי על ידי השקעה בעיקר באגרות חוב ממשלתיות סחירות ובאגרות חוב קונצרניות סחירות בדרוג גבוה. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, ההנהלה אינה צופה שהצדדים שכנגד לא יעמדו בהתחייבויותיהם.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
11,923	18,669	בארץ

נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן. ראה גם ביאור פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

2. פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים:

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי (*)					
		ליום 31 בדצמבר			
		2020		2021	
סך הכל	BBB עד A	AA ומעלה	סך הכל	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
8,452	-	8,452	14,083	-	14,083
3,471	237	3,234	4,586	215	4,371
11,923	237	11,686	18,669	215	18,454

נכסי חוב בארץ
נכסי חוב סחירים:
אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דירוג מקומי (*)					
ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2021		
סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה	סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	-	70	70	-
90	90	-	90	90	-
3	3	-	-	-	-
3,950	-	3,950	1,019	-	1,019

נכסי מיסים שוטפים
חייבים ויתרות חובה
נכסי מיסים נדחים
מזומנים ושווי מזומנים

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים:

ליום 31 בדצמבר				
2020		2021		
סיכון אשראי מאזני		סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
11.15	1,329	10.28	1,919	ענף משק
2.91	347	1.82	340	בינוי ונדל"ן
2.53	302	1.42	265	חשמל ומים
1.59	190	0.52	97	מסחר
8.40	1,001	8.93	1,667	תקשורת ושרותי מחשב
2.53	302	1.60	298	בנקים
29.11	3,471	24.57	4,586	שירותים פיננסיים
70.89	8,452	75.44	14,083	אג"ח מדינה
100.0	11,923	100.01	18,669	סך הכל

ז. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הונניים (נדל"ן, מניות וכד').

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

(1) קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתי הקרן שבניהולה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו-"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחום החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה, התקשרויות עם העמיתים הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות העמיתים מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחום זה.

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

(2) חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים חובות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי ודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחוייבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניות לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים. על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.

(3) העברות כספים - החברה המנהלת נדרשת לבצע העברות כספים תוך פרקי זמן כפי שנקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008. אי עמידה במועדים כאמור, אשר עלולה לנבוע בתקופות מסוימות מאירועים שלחברה אין שליטה עליהם, חושפת את החברה להתחייבות פיננסית בגין ריבית פיגורים ופערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.

(4) בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

באוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן ההשתלמות שבניהולה, הוצאות ניהול השקעות אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בינואר 2018 התקיים דיון קדם משפט במסגרתו ניתנה החלטה לאחד את הדיון עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. במאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. בחודש אוגוסט 2020 הגיש היועמ"ש עמדה במסגרת הליך משפטי המנוהל בבית העליון (רע"א), שעניינו גביית הוצאות ישירות מפוליסות ביטוח. בעמדתו העקרונית קבע היועמ"ש כי קיים עיגון חוזי לגביית הוצאות ישירות ועל-כן דין בקשות האישור להידחות. כמו כן, היועמ"ש ציין במסגרת עמדתו כי הטיעון הפרשני שהציג בנוגע לפרשנות הוראות הפוליסות, יפה ככלל, גם להוראות דומות הקיימות בתקנונים של קופות הגמל. נוכח האמור, התבקש בית המשפט לאשר הסכם דיוני להגשת סיכומי הצדדים וזאת לאחר החלטת בית המשפט העליון בנוגע לחוות הדעת שהוגשה לו. בחודש יוני 2021 הגיש היועמ"ש הודעה בה ביקש להבהיר כי על אף טיוטה שהועברה לעיון הציבור בנושא בחינת ההוצאות הישירות, ולאור המלצות הוועדה שהוצגו בה עמדתו המשפטית לא השתנתה ואין בדוח שהועבר ממצאים אשר סותרים את עמדתו המשפטית.

להלן סיכום נתוני תביעות משפטיות:

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	-	-
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	-	-
לא צוין סכום התביעה	-	-
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	1	30,100
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	-	-
לא צוין סכום התביעה	-	-
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	-	-

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. התקשרויות

- (1) לחברה הסכם עם חברת הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "הראל פנסיה וגמל") (לשעבר הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "הראל גמל"), חברה אחות) בדבר קבלת שרותי תפעול וניהול לחברה. עם מיזוגה של הראל גמל לתוך חברת הראל פנסיה וגמל ביום 5 באוקטובר 2016, קיבלה על עצמה הראל פנסיה וגמל את הזכויות וההתחייבויות של החברה לפי הסכם זה.
- שרותים אלו כוללים בין היתר, שירותי מחשב, ניהול סיכונים ואקטואריה ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של ההסכם הינה ליצור שיטת חיוב עבור שרותים שונים אותן מקבלת החברה מחברת הראל פנסיה וגמל, תוך שהיא מנצלת את היתרון לגודל של חברת הראל פנסיה וגמל ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול.
- בהתאם להוראת הסכם זה, משלמת החברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת החברה מקרן ההשתלמות שבניהולה.
- התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת הראל פנסיה וגמל עבור הקופה שמנוהלת על ידה והחברה לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. בחודש נובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידוש.
- (2) החברה התקשרה בהסכם ניהול ויעוץ עם הראל השקעות, מטרת ההסכם לעגן את הפעולות שמבצעת הראל השקעות עבור החברה, במסגרת תפקידה של הראל השקעות כחברה השולטת, בעקיפין, בחברה ובגופים מוסדיים נוספים בקבוצת הראל ביטוח ופיננסים וכחברה המכווינה את פעילותם של הגופים המוסדיים שבשליטתה, מקדמת את עסקיהם, מסייעת בהרחבת חוג לקוחותיהם, פועלת להרחבת עסקיהם ומתקשרת בשמם בעסקאות שונות.
- בהתאם להסכם זה הראל השקעות תעניק לחברה שירותי ניהול ויעוץ בכל הקשור לפעילותה השוטפת של החברה.
- בתמורה למתן שירותי הניהול, תהיה הראל השקעות זכאית לדמי ניהול בשיעור של 3% מדמי הניהול השנתיים שיתקבלו אצל החברה מקופת הגמל שבניהולה.
- תקופת ההסכם היא מיום 1 בינואר 2009 והינה לתקופה בלתי מוגבלת בכפוף לאפשרות ביטולו, בתום כל שנה קלנדרית, על ידי כל אחד מהצדדים, בהודעה שתימסר 60 יום לפני תום השנה הקלנדרית.

קרן החיסכון לצבא הקבע-

קרן השתלמות

בניהול

קרן החיסכון לצבא הקבע

חברה לניהול קופות גמל בע"מ

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2021**

תוכן עניינים

3	1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל
3	א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה
3	ב. מועד הקמת קופת הגמל
3	ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם
3	ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות
4	ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן
4	ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו
4	2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל
4	א. יחס נזילות
4	ב. משך חיים ממוצע של החיסכון
4	ג. שינוי במספר העמיתים
5	ד. ניתוח זכויות העמיתים בקרן
5	3. מידע אודות דמי ניהול
5	א. שיעור דמי הניהול
6	ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה
7	4. ניתוח מדיניות השקעה
7	א. מדיניות ההשקעה
7	ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת
9	5. ניהול סיכונים
9	א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת
9	ב. סיכוני נזילות
10	ג. סיכוני שוק
14	ד. סיכוני אשראי
19	ה. סיכונים גיאוגרפיים
22	ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה
23	ז. גורמי סיכון על פי טיבם
24	6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו
24	7. בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: קרן החיסכון לצבא הקבע (להלן "הקופה" או "הקרן").
- סוג קופת הגמל: קרן השתלמות.
- קוד הקופה: 511033060-00000000000438-0000-000
- סוג העמיתים: עצמאיים ושכירים המפקידים כספי השתלמות.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון לטווח בינוני וקצר. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: קרן החיסכון לצבא הקבע-חברה לניהול קופות גמל בע"מ בע"מ (להלן - "החברה המנהלת" או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.
- בשנת הדיווח לא חלו שינויים במבנה האחזקות של החברה המנהלת. לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי החברה של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בשנת 1984.

בחודש מרס 2009 הפכה הקופה לקופה מסלולית עקב הוספת שני מסלולי השקעה, מסלול אג"ח ללא מניות אשר החל לפעול בחודש מרס 2009 ומסלול מניות אשר החל לפעול בחודש אפריל 2009.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן מספרי המסלולים הכלולים באישור:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
מסלול כללי	511033060-00000000000438-0438-000	1984
מסלול אג"ח ללא מניות	511033060-00000000000438-1410-000	2009
מסלול מניות	511033060-00000000000438-1411-000	2009

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

בשנת הדוח לא חל שינוי.

ה. שיעורי הפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

בקרן השתלמות לעובדים - בשיעורים מהמשכורת, כהגדרתה בסעיף 3 לפקודת מס הכנסה (להלן: "הפקודה"): הפרשות מעביד: עד 7.5%. הפרשות עובד: עד 2.5%.
 ובלבד שהשיעורים לא יעלו על השיעורים הנקובים בהסכם הקיבוצי כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים תשי"ז - 1957, והפרשות העובד לא יפחתו משליש מהפרשות המעביד.
 בקרן השתלמות לעצמאים - הפקדות עצמאי עד לתקרה שנתית של 7% מהכנסתו הקובעת, מזה יותר ניכוי בגין הפקדות בשיעור של עד 4.5% מהכנסתו הקובעת.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו**פתיחת מסלול מחקה מדד S&P**

ביום 13 בפברואר 2022, תוקן תקנון הקרן ואושר פתיחת מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500".

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל**א. יחס נזילות**

שיעור הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל רשאים למשוך ממנה מתוך כלל נכסי קופת הגמל, לתאריך הדוח:

2021	
%	
83.89	מסלול כללי
89.61	מסלול אג"ח ללא מניות
78.39	מסלול מניות

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון

משך החיים הממוצע של זכויות העמיתים, עבור אותם עמיתים שחשכוונותיהם טרם הבשילו:

2021	
שנים	
1.99	מסלול כללי
1.65	מסלול אג"ח ללא מניות
2.07	מסלול מניות

ג. שינוי במספר העמיתים

המידע על מספר העמיתים בקרן חסוי.

ד. ניתוח זכויות העמיתים בקרן

2020		2021		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
2,830,116	-	3,158,101	-	חשבונות פעילים
2,935,999	-	3,174,481	-	חשבונות לא פעילים
5,766,115	-	6,332,582	-	סה"כ

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

2020		2021		
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים	עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים	
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
2,520,066	-	2,577,021	-	0.5%-0%
265,604	-	7,823	-	1%-0.5%
25,997	-	87	-	1.5%-1%
2,214	-	1,273	-	2%-1.5%

דמי ניהול מנכסים:

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 9,093 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

2020		2021		
עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים	עמיתים לא פעילים	עמיתים פעילים	
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
119,256	-	108,652	-	0.5%-0%
3,616	-	155	-	1%-0.5%
57	-	-	-	1.5%-1%
11	-	131	-	2%-1.5%

מסלול אג"ח ללא מניות

דמי ניהול מנכסים:

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 158 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

ליום 31 בדצמבר 2021				מסלול מניות	דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים			
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*		
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח			
217,751	-	459,709	-		0.5%-0%
19,808	-	2,063	-		1%-0.5%
865	-	-	-		1.5%-1%
139	-	284	-		2%-1.5%

סך ההוצאות ישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 1,114 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה*

לשנה שהסתיימה	ביום 31 בדצמבר	2021	
0.28			שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)
6,066,055			סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)
95.79			שיעור הנכסים המנוהלים עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך הנכסים נטו (באחוזים)

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	על פי המדד האחרון הידוע בסוף שנת 2021 (נובמבר), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.2% במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2021 (ספטמבר-נובמבר). האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד נובמבר (מדד אחרון שפורסם ב-2021) הסתכמה ב-2.4%. חטיבת ההשקעות הגדילה את שיעור החשיפה לאפיקים צמודים בתחילת השנה לאור הערכה כי ציפיות האינפלציה נמוכות מדי והפעילות הכלכלית תתאושש מהר יותר מהצפי אשר היה גלום בשוק. בשלהי השנה החטיבה הורידה מעט את החשיפה לאור ציפיות אינפלציה מאד גבוהות בישראל גם בהשוואה בינלאומית וציפייה כי אלה תרדנה בחודשים הקרובים.
שער החליפין של השקל	בסיכום הרבעון הרביעי של שנת 2021 השקל התחזק ב-5.6% מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם ייסוף של 3.7% מול הדולר ו-5.8% מול האירו. בסיכום שנת 2021 השקל התחזק ב-7.9% מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם ייסוף של 3.3% מול הדולר ו-10.8% מול האירו. החטיבה הייתה פעילה בהורדת שיעור החשיפה למט"ח כתלות בשיעור החשיפה לחו"ל אשר גדל באופן משמעותי והן באופן אבסולוטי. לאור הערכה כי התנאים להמשך התחזקותו של השקל מול סל המטבעות ממשיכים להתקיים.
התפתחות שעורי ריבית	במהלך שנת 2021 בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי עד 0.1%.
שוק המניות	בסיכום הרבעון הרביעי של שנת 2021 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-8%. המדד המקביל לשווקים המתעוררים ירד ב-1%. בישראל מדד ת"א-125 עלה ב-11% במהלך התקופה. בסיכום שנת 2021 מדד MSCI העולמי עלה ב-22% אך המדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-2%. בישראל מדד ת"א-125 עלה ב-31% במהלך אותה התקופה. חטיבת ההשקעות הגדילה באופן משמעותי את החשיפה למוצרים הוניים עם דגש על מניות סחירות לאור הערכה כי פוטנציאל התשואה בשוקי האג"ח הוא נמוך מאד לאור הצפי להעלאת ריבית ותשואות ריאליות שליליות חזק במקביל לשיפור משמעותי ברווחי הפירמות והתיאבון לסיכון של המשקיעים.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	חטיבת ההשקעות המשיכה להקטין את שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני סחיר בתיקי העמיתים לאור מרווחי אשראי נמוכים ותשואות אבסולוטיות נמוכות.
מוצרי מדדים	חטיבת ההשקעות ממשיכה להשקיע במוצרי מדדים לצורך גיוון תיק ההשקעות ויעילות רבה ביכולת לשינוי הרכב ההשקעות באמצעות נכסים אלו.

תיאור פעולות החברה	נושא
חטיבת ההשקעות הגדילה את שיעור ההגנה על מט"ח באמצעות נגזרים אופציות וחוזים עתידיים במקביל לגידול בשימוש בחוזים עתידיים בכדי להימנע מחשיפת מטבע.	נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים
חטיבת ההשקעות ממשיכה להגדיל את החשיפה לאפיק זה הן באופן אבסולוטי והן כאחוז חשיפה מתיקי העמיתים במטרה לגוון את הרכב הנכסים של התיק להשיג תשואה גבוהה יותר למול נכסים סחירים באותה רמת סיכון תוך שימת דגש על ייזום נדלן למגורים בישראל וקרנות buy out בחו"ל.	השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית לזיהוי, מדידה ודיווח של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנהלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים מוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים שוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 17 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות ניתן לפיצול על פני שני רבדים: סיכון נזילות ברמת קופת גמל, וסיכון נזילות ברמה מקרו כלכלית.

הסיכון ברובד הראשון נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המננידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

הסיכון ברובד השני נובע מהאפשרות של שינוי טעמי העמיתים בכלל קופות הגמל. מצב זה יכול לגרום למימוש סכומי כספים גדולים בפרק זמן קצר. דרישה כזו עלולה לסכן את יציבות שוק ההון והכספים בארץ.

לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2021			נזילות (בשנים)
נכסים נטו (באלפי ש"ח)			
מסלול מניות	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	
638,979	153,794	3,319,490	נכסים נזילים וסחירים
-	6,618	121,768	מח"מ של עד שנה
8,886	49,880	1,187,706	מח"מ מעל שנה
52,754	21,586	771,121	אחרים
700,619	231,878	5,400,085	סה"כ

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה עמד על כ-83.89% במסלול הכללי, כ-89.61% במסלול ללא מניות, כ-78.39% במסלול מניות, הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות היות ונכון לסוף שנת 2021 הושקעו בנכסים נזילים וסחירים, כ-61.47% מנכסי המסלול הכללי, כ-66.32% מנכסי המסלול ללא מניות וכ-91.20% מנכסי מסלול מניות.

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינוי ריבית והשפעתם על תיק השקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכסל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2021			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,200,123	1,127,969	2,071,993	5,400,085
970,875	14,454	(985,329)	-
3,170,998	1,142,423	1,086,664	5,400,085

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2021			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
113,389	76,792	41,697	231,878
29,615	1,158	(30,773)	-
143,004	77,950	10,924	231,878

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2021			
לא צמוד	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או	סך הכל
אלפי ש"ח	המחירים לצרכן	בהצמדה אליו	אלפי ש"ח
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
340,071	81	360,467	700,619
158,942	-	(158,942)	-
499,013	81	201,525	700,619

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)		אחוזים		ליום 31 בדצמבר 2021	
-1%	+1%				
2.31	(2.02)				מסלול כללי
5.50	(4.82)				מסלול אג"ח ללא מניות
0.11	(0.10)				מסלול מניות

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

מס"ב	%	ליום 31 בדצמבר 2021				מסלול כללי	
		סך הכל	בחו"ל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד מניות היתר		
						ענף משק	
	15.08	208,837	32,892	-	-	175,945	בנקים
	2.27	31,480	-	-	-	31,480	ביטוח
	1.95	27,038	11,824	47	6,701	8,466	ביומד
	15.77	218,389	155,622	3,085	5,082	54,600	טכנולוגיה
	20.97	290,288	93,375	3,370	27,861	165,682	מסחר ושרותים
	27.38	379,039	117,549	69,319	32,287	159,884	נדל"ן ובינוי
	9.67	133,860	30,779	127	7,088	95,866	תעשייה
	5.50	76,190	289	-	4,933	70,968	השקעה ואחזקות
	1.41	19,553	5,081	-	7,344	7,128	נפט וגז
	100.00	1,384,674	447,411	75,948	91,296	770,019	סך הכל

מסלול אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2021

מסה"כ %	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר
		אלפי ש"ח	
0.49	13	13	-
99.51	2,644	1,456	1,188
100.00	2,657	1,469	1,188

ענף משק
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי

סך הכל

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2021

מסה"כ %	סך הכל	בחו"ל	לא סחיר אלפי ש"ח	נסחרות במדד	
				מניות היתר	ת"א 125
20.00	63,411	11,328	-	-	52,083
2.42	7,662	-	-	-	7,662
2.13	6,767	3,544	52	646	2,525
18.76	59,492	41,875	1,574	858	15,185
23.02	72,963	25,520	620	3,844	42,979
16.16	51,255	1,456	-	6,086	43,713
11.19	35,497	8,369	599	1,932	24,597
5.49	17,398	73	-	1,471	15,854
0.83	2,642	1,006	-	874	762
100.00	317,087	93,171	2,845	15,711	205,360

ענף משק
בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל

ד. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכוני אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה לווה בודד ולקבוצת לווים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצ"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכוני אשראי מינו הגופים המוסדיים בחברה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת אגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת אגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לווים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית - מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2021								
מסלול כללי			מסלול אג"ח ללא מניות			מסלול מניות		
סחירים	שאינם סחירים	סה"כ	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
845,118	1,184,649	2,029,767	117,308	54,207	171,515	33,935	8,886	42,821
146,422	124,825	271,247	12,179	2,291	14,470	2	-	2
991,540	1,309,474	2,301,014	129,487	56,498	185,985	33,937	8,886	42,823

בארץ

בחו"ל

סך הכל
נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2021		
דירוג מקומי (*)		
מסלול מניית	מסלול אג"ח ללא מניית	מסלול כללי
אלפי ש"ח		
32,364	73,753	577,755
546	32,526	167,124
1,007	10,339	76,135
3	141	4,883
15	549	19,221
<u>33,935</u>	<u>117,308</u>	<u>845,118</u>
-	1,245	51,966
-	155	4,115
-	7	449
8,886	29,789	482,330
-	787	13,568
-	22,224	632,221
<u>8,886</u>	<u>54,207</u>	<u>1,184,649</u>
<u>42,821</u>	<u>171,515</u>	<u>2,029,767</u>
<u>8,886</u>	<u>38,790</u>	<u>696,033</u>

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץנכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
הלוואות לעמיתים
הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץסך הכל נכסי חוב בארץ

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2021		
דירוג בינלאומי (*)		
מסלול מניות	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול כללי
1	960	9,407
-	9,023	112,747
1	2,196	24,056
-	-	212
2	12,179	146,422
-	80	5,248
-	2,211	119,577
-	2,291	124,825
2	14,470	271,247
-	1,563	87,568

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
A ומעלה
BBB
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
לא מדורג
נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"לסך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו- *Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו- 16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2021			נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
מסלול מניית	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	
באחוזים			
0.08	0.19	0.09	AA ומעלה
-	1.73	1.13	A
-	2.94	2.10	BBB
-	3.78	3.81	נמוך מ-BBB
-	3.00	3.03	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *S & P, Mood's* ו- *Fitch*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2021						ענף משק
מסלול כללי		מסלול אג"ח ללא מניות		מסלול מניית		
סכום	%	סכום	%	סכום	%	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	
124,883	5.43	15,748	8.47	25	0.06	בנקים
7,844	0.34	4,036	2.17	296	0.69	ביטוח
5,165	0.22	505	0.27	1	-	ביומד
6,343	0.28	419	0.23	-	-	טכנולוגיה
828,214	35.99	49,253	26.48	9,655	22.54	מסחר ושרותים
606,080	26.34	34,528	18.56	380	0.89	נדל"ן ובינוי
24,451	1.06	1,903	1.02	16	0.04	תעשייה
95,846	4.17	3,886	2.09	78	0.18	השקעה ואחזקות
24,433	1.06	1,954	1.05	8	0.02	נפט וגז
577,755	25.11	73,753	39.66	32,364	75.58	אג"ח ממשלתי
2,301,014	100.00	185,985	100.00	42,823	100.00	סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה ישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרוייקטים.
- ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן על ידי הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד").

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2021										
אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	קרנות ותעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל	
אלפי ש"ח										
-	27,824	15,542	36,878	1,357	25,911	35,793	143,305	7,390	150,695	בריטניה
-	4,462	25,136	21,072	32,384	-	571	83,625	-	83,625	סין
-	731	45,005	12,215	1,590	-	11,534	71,075	555	71,630	גרמניה
-	-	28	27,394	31,933	-	2,121	61,476	15,501	76,977	יפן
-	12,224	3,904	12,466	16,377	-	12,535	57,506	673	58,179	שוויץ
-	40,443	383,262	285,316	87,607	-	320,130	1,116,758	489,999	1,606,757	ארצות הברית
-	-	39,642	9,076	3,254	-	117,585	169,557	11,120	180,677	אירופה
577,755	316,896	780,561	66,464	1,267	71,658	1,490,498	3,305,099	472	3,305,571	ישראל
-	67,245	91,594	88,799	69,967	-	74,079	391,684	16,875	408,559	אחר
577,755	469,825	1,384,674	559,680	245,736	97,569	2,064,846	5,400,085	542,585	5,942,670	סך הכל

מסלול אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2021										
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח										
5,808	-	5,808	3,422	-	-	-	47	2,339	-	בריטניה
3,193	-	3,193	2,653	-	-	-	455	85	-	גרמניה
23,656	-	23,656	11,334	-	7,031	1	967	4,323	-	ארצות הברית
188,084	-	188,084	63,767	1,742	-	3,953	1,188	43,681	73,753	ישראל
11,137	-	11,137	3,560	-	1,104	34	-	6,439	-	אחר
<u>231,878</u>	-	<u>231,878</u>	<u>84,736</u>	<u>1,742</u>	<u>8,135</u>	<u>3,988</u>	<u>2,657</u>	<u>56,867</u>	<u>73,753</u>	סך הכל

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות אלפי ש"ח	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
22,138	2,545	19,593	4,429	467	12,701	1,995	1	-	בריטניה
23,822	-	23,822	-	9,659	6,634	7,529	-	-	סין
9,657	240	9,417	203	1,049	7,321	844	-	-	צרפת
11,846	191	11,655	3,282	548	4,194	3,631	-	-	גרמניה
7,285	-	7,285	-	4,864	2,419	2	-	-	הודו
26,358	5,339	21,019	730	10,997	9,284	8	-	-	יפן
15,674	232	15,442	4,313	5,640	4,293	1,196	-	-	שוויץ
358,751	168,827	189,924	49,758	670	49,169	90,203	124	-	ארצות הברית
26,290	3,829	22,461	7,533	1,121	3,126	10,681	-	-	אירופה
324,205	67	324,138	100,009	378	10,976	178,963	1,448	32,364	ישראל
13,582	-	13,582	1	2,470	2,524	8,587	-	-	ש.מתעוררים-אחר
47,853	5,572	42,281	3,055	7,911	17,867	13,448	-	-	אחר
887,461	186,842	700,619	173,313	45,774	130,508	317,087	1,573	32,364	סך הכל

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהלת סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציית, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייעוץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי- תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בחברה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הנהלת החברה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הנהלת החברה לאירוע משבית (קטסטרופל), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.11 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 15, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון	
		√	סיכונים שוק	סיכונים מקרו
		√	האטה כלכלית בישראל	
		√	סיכונים אשראי	
	√		סיכון מחירי נכסים אחרים	
		√	שינויים רגולטוריים	סיכונים ענפיים
		√	סיכון נזילות	
	√		סיכונים תפעוליים	סיכונים מיוחדים לחברה
		√	סיכונים סייבר ואבטחת מידע	

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2021 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי ליידנר
מנכ"ל

נטלי משען זכאי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 27 במרס 2022

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות (להלן: "קרן השתלמות") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן השתלמות וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן ההשתלמות למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן השתלמות; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן השתלמות, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרן השתלמות והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן השתלמות; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 במרס 2022

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות (להלן: "קרן השתלמות") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן השתלמות וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן ההשתלמות למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי² ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן השתלמות; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן השתלמות, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרן השתלמות והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27 במרס 2022

רם גבל, סמנכ"ל כספים

² כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפקוח הדירקטוריון, של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות (להלן: "קרן ההשתלמות") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן ההשתלמות על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2021, הבקרה הפנימית של קרן ההשתלמות על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____	נטלי משען זכאי	יו"ר הדירקטוריון:
_____	דודי לידנר	מנכ"ל:
_____	רם גבל	סמנכ"ל כספים:

תאריך אישור הדוח: 27 במרס 2022

קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות

דוחות כספיים ליום

31 בדצמבר 2021

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
5	דוח על המצב הכספי.....
8	דוח הכנסות והוצאות.....
12	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
16	ביאור 1 - כללי.....
17	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
19	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
20	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
21	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
22	ביאור 6 - מניות.....
22	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
24	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה.....
25	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות.....
26	ביאור 10 - דמי ניהול.....
26	ביאור 11 - הוצאות ישירות.....
28	ביאור 12 - תשואות מסלולי השקעה.....
28	ביאור 13 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
28	ביאור 14 - מסים.....
29	ביאור 15 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....
29	ביאור 16 - אירועים לאחר תאריך הדיווח.....

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של קרן החיסכון לצבא הקבע-חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מיזגית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 27 במרס 2022 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 במרס 2022

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות (להלן "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- וההנהלה של קרן החיסכון לצבא הקבע- חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 והדוח שלנו, מיום 27 במרס 2022, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון
27 במרס 2022

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2020	2021		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
226,625	443,656		רכוש שוטף
31,418	23,453	3	מזומנים ושווי מזומנים
258,043	467,109		חייבים ויתרות חובה
1,508,329	1,154,964	4	השקעות פיננסיות
1,317,410	1,374,858	5	נכסי חוב סחירים
1,343,843	1,704,418	6	נכסי חוב שאינם סחירים
1,278,870	1,571,393	7	מניות
5,448,452	5,805,633		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
88,480	99,311	8	נדל"ן להשקעה
5,794,975	6,372,053		סך כל הנכסים
28,860	39,471	9	זכאים ויתרות זכות
5,766,115	6,332,582		זכויות העמיתים
5,794,975	6,372,053		סך כל ההתחייבויות

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לידנר
מנכ"ל

נטלי משען זכאי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 27 במרס 2022

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ללא מניות אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
443,656	109,974	11,449	322,233	רכוש שוטף
23,453	5,227	92	18,134	מזומנים ושווי מזומנים
467,109	115,201	11,541	340,367	חייבים ויתרות חובה
1,154,964	33,937	129,487	991,540	השקעות פיננסיות
1,374,858	8,886	56,498	1,309,474	נכסי חוב סחירים
1,704,418	317,087	2,657	1,384,674	נכסי חוב שאינם סחירים
1,571,393	229,711	31,149	1,310,533	מניות
5,805,633	589,621	219,791	4,996,221	השקעות אחרות
99,311	-	1,742	97,569	סך כל השקעות פיננסיות
6,372,053	704,822	233,074	5,434,157	נדל"ן להשקעה
39,471	4,203	1,196	34,072	סך כל הנכסים
6,332,582	700,619	231,878	5,400,085	זכאים ויתרות זכות
6,372,053	704,822	233,074	5,434,157	זכויות העמיתים
				סך כל ההתחייבויות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי	מסלול מניית	מסלול מניית	מסלול מניית	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
170,789	34,997	20,839	226,625	רכוש שוטף
26,965	3,784	669	31,418	מזומנים ושווי מזומנים
197,754	38,781	21,508	258,043	חייבים ויתרות חובה
1,238,533	35,617	234,179	1,508,329	השקעות פיננסיות
1,238,772	10,074	68,564	1,317,410	נכסי חוב סחירים
1,159,957	181,941	1,945	1,343,843	נכסי חוב שאינם סחירים
1,121,012	124,542	33,316	1,278,870	מניות
4,758,274	352,174	338,004	5,448,452	השקעות אחרות
86,742	-	1,738	88,480	סך כל השקעות פיננסיות
5,042,770	390,955	361,250	5,794,975	נדל"ן להשקעה
24,792	1,943	2,125	28,860	סך כל הנכסים
5,017,978	389,012	359,125	5,766,115	זכאים ויתרות זכות
5,042,770	390,955	361,250	5,794,975	זכויות העמיתים
				סך כל ההתחייבויות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2019	2020	2021		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
(4,378)	(13,735)	(9,271)		הכנסות (הפסדים)
				ממזומנים ושווי מזומנים
				מהשקעות:
107,958	22,014	42,644		מנכסי חוב סחירים
74,280	24,135	58,326		מנכסי חוב שאינם סחירים
177,210	35,082	423,761		ממניות
251,184	139,593	317,981		מהשקעות אחרות
14,506	3,492	11,008		מנדליין להשקעה
625,138	224,316	853,720		סך כל ההכנסות מהשקעות
620,760	210,581	844,449		סך כל ההכנסות
				הוצאות
16,836	16,262	17,469	10	דמי ניהול
6,675	7,320	10,365	11	הוצאות ישירות
2,011	2,663	4,366	14	מסים
25,522	26,245	32,200		סך כל ההוצאות
595,238	184,336	812,249		עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול מניית אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח
(7,799)	(1,367)	(105)	(9,271)
34,869	1,023	6,752	42,644
56,703	92	1,531	58,326
350,574	72,950	237	423,761
273,475	43,241	1,265	317,981
10,893	-	115	11,008
726,514	117,306	9,900	853,720
718,715	115,939	9,795	844,449
15,215	1,516	738	17,469
9,093	1,114	158	10,365
3,653	713	-	4,366
27,961	3,343	896	32,200
690,754	112,596	8,899	812,249

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים
מנכסי חוב שאינם סחירים
ממניות
מהשקעות אחרות
מנדליין להשקעה
סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול
הוצאות ישירות
מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
מסלול כללי	מסלול מניית ללא מניית	מסלול מניית	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(11,627)	(1,939)	(169)	(13,735)
2,218	421	19,375	22,014
22,530	129	1,476	24,135
25,414	9,668	-	35,082
114,584	23,013	1,996	139,593
3,536	-	(44)	3,492
168,282	33,231	22,803	224,316
156,655	31,292	22,634	210,581
14,522	815	925	16,262
6,698	423	199	7,320
2,339	324	-	2,663
23,559	1,562	1,124	26,245
133,096	29,730	21,510	184,336

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים
מנכסי חוב שאינם סחירים
ממניות
מהשקעות אחרות
מנדליין להשקעה
סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול
הוצאות ישירות
מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(3,972)	(71)	(335)	(4,378)
103,729	3,856	373	107,958
72,054	2,020	206	74,280
157,683	14	19,513	177,210
225,977	577	24,630	251,184
14,506	-	-	14,506
573,949	6,467	44,722	625,138
569,977	6,396	44,387	620,760
15,829	313	694	16,836
6,350	87	238	6,675
1,816	-	195	2,011
23,995	400	1,127	25,522
545,982	5,996	43,260	595,238

הכנסות (הפסדים)

ממזומנים ושווי מזומנים

מהשקעות:

מנכסי חוב סחירים
 מנכסי חוב שאינם סחירים
 ממניות
 מהשקעות אחרות
 מנדל"ן להשקעה
 סך כל ההכנסות מהשקעות

סך כל ההכנסות

הוצאות

דמי ניהול
 הוצאות ישירות
 מסים

סך כל ההוצאות

עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,221,607	5,811,925	5,766,115	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
524,304	548,358	542,917	תקבולים מדמי גמולים
329,517	359,054	263,525	תשלומים לעמיתים
49,683	27,265	21,046	העברות צבירה לקופה
150,856	1,408,834	959,992	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
18	21	45	העברות צבירה מהקופה
249,372	446,694	546,175	העברות לחברות ביטוח
150,856	1,408,834	959,992	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
(199,707)	(419,450)	(525,174)	העברות צבירה, נטו
595,238	184,336	812,249	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
5,811,925	5,766,115	6,332,582	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	מסלול מניית	מסלול אג"ח ללא מניית	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,766,115	389,012	359,125	5,017,978	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
542,917	60,561	18,851	463,505	תקבולים מזמי גמולים
263,525	16,177	22,676	224,672	תשלומים לעמיתים
21,046	2,744	1,633	16,669	העברות צבירה לקופה
959,992	482,422	175,738	301,832	העברות מקופות גמל
				העברות בין מסלולים
45	-	-	45	העברות צבירה מהקופה
546,175	72,069	19,345	454,761	העברות לחברות ביטוח
959,992	258,470	290,347	411,175	העברות לקופות גמל
				העברות בין מסלולים
(525,174)	154,627	(132,321)	(547,480)	העברות צבירה, נטו
812,249	112,596	8,899	690,754	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
6,332,582	700,619	231,878	5,400,085	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,416,437	113,152	282,336	5,811,925	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
483,405	27,798	37,155	548,358	תקבולים מדמי גמולים
302,596	46,718	9,740	359,054	תשלומים לעמיתים
23,933	2,392	940	27,265	העברות צבירה לקופה
383,671	701,587	323,576	1,408,834	העברות מקופות גמל
				העברות בין מסלולים
21	-	-	21	העברות צבירה מהקופה
389,372	21,388	35,934	446,694	העברות לחברות ביטוח
730,575	439,208	239,051	1,408,834	העברות לקופות גמל
				העברות בין מסלולים
(712,364)	243,383	49,531	(419,450)	העברות צבירה, נטו
133,096	21,510	29,730	184,336	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
5,017,978	359,125	389,012	5,766,115	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,921,122	112,237	188,248	5,221,607	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
489,754	5,585	28,965	524,304	תקבולים מדמי גמולים
315,527	5,825	8,165	329,517	תשלומים לעמיתים
46,213	2,449	1,021	49,683	העברות צבירה לקופה
39,926	28,291	82,639	150,856	העברות מקופות גמל
				העברות בין מסלולים
18	-	-	18	העברות צבירה מהקופה
220,185	5,008	24,179	249,372	העברות לחברות ביטוח
90,830	30,573	29,453	150,856	העברות לקופות גמל
				העברות בין מסלולים
(224,894)	(4,841)	30,028	(199,707)	העברות צבירה, נטו
545,982	5,996	43,260	595,238	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
5,416,437	113,152	282,336	5,811,925	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות (להלן - "הקופה" או "הקרן") הינה קרן השתלמות מסלולית המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, אשר הוקמה בשנת 1984.

הקרן הכוללת שלושה מסלולי השקעה פעילים:

(1) קרן החיסכון לצבא הקבע כללי (להלן - "מסלול כללי").

(2) קרן החיסכון לצבא הקבע מסלול אג"ח ללא מניות (להלן - "מסלול אג"ח ללא מניות").

(3) קרן החיסכון לצבא הקבע מניות (להלן - "מסלול מניות").

ב. ביום 28 ביולי 2008 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח") מחבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ את מלוא הון המניות בחברה המנהלת.

ביום 25 באפריל 2013, נחתמה תוספת להסכם מיום 28 ביולי 2008, לפיה הוארכה, ללא תמורה, תקופת הזמן שלאחריה תהא חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ רשאית להורות להראל ביטוח להעביר לצד ג' ללא תמורה את מלוא הון המניות המונפק של החברה מחמש שנים לעשר שנים. בנוסף סוכם בין הצדדים במסגרת התוספת להסכם כי תקנון הקרן יתוקן, בכפוף לאישור הממונה, באופן שבני זוג של עמיתי חבר יהיו רשאים להיות עמיתים בקרן ויהיו זכאים לדמי ניהול שנתיים בשיעור של 0.55% מיתרתם הצבורה בקרן. בהתאם לתוספת להסכם האמורה לעיל התקבל ביום 15 באוקטובר 2013 אישור הממונה לתיקון התקנון והתאמתו להוראות התוספת להסכם.

בחודש נואר 2021, אישר דירקטוריון הראל ביטוח לעדכן את דמי הניהול השנתיים לעמיתי חבר ובני זוגם, העומדים על 0.26% לעמיתי חבר ועל 0.55% לבני זוגם, לשיעור של 0.18% מיתרתם הצבורה בקרן, בכפוף לאישור חבר.

ג. הקופה מנוהלת על ידי קרן החיסכון לצבא הקבע חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"), חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.

ד. קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ה. מדיניות ההשקעה

השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ו. התפרצות נגיף הקורונה

בשל התפרצותו של נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020 (להלן: "משבר הקורונה"), והתפשטותו בעולם, לרבות בישראל, הטילו ממשלות שונות ברחבי העולם מגבלות שונות שמטרתן בלימת התפשטות הנגיף ועצירת מספר החולים. הצעדים השונים כוללים, בין היתר, צמצום משמעותי של הפעילות העסקית ותרבות הפנאי, בידוד חשודים בהידבקות בנגיף, צמצום תחבורה ציבורית, ביטולי טיסות וסגירת גבולות, מגבלות התקהלות ומגבלות נוספות. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2020, אושרו לשימוש במדינות ברחבי העולם, לרבות בישראל, חיסונים שונים נגד הנגיף והחלו מבצעים לחיסון האוכלוסייה.

בתקופת הדוח, כתוצאה מקצב ההתחשנות המהיר של האוכלוסייה בישראל חלה ירידה משמעותית בתחלואה ובהתאם המגבלות שהוטלו, הוסרו כמעט במלואן. עם זאת, במהלך שנת 2021 התפרצו גלים נוספים של נגיף הקורונה וחלה עלייה בתחלואה לפרקים, אשר לוותה בהטלת מגבלות התקהלות וניידות במדינות שונות. לקראת סוף שנת 2021, החל גל תחלואה נוסף, עקב התפשטות וריאנט "אומיקרון". על אף התחלואה הנרחבת אשר גררה בידודים רבים, למועד הדוח לא הוטלו מגבלות משמעותיות על הפעילות הכלכלית במשק.

להערכת הנהלת הקרן, משבר הקורונה הינו אירוע מתגלגל ואין ודאות ביחס למועד סיומו ולמידת השפעתו על נכסי הקרן ותוצאות הקרן.

ז. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

(1) הקופה או הקרן - קרן החיסכון לצבא הקבע - קרן השתלמות.

(2) החברה המנהלת - קרן החיסכון לצבא הקבע חברה לניהול קופות גמל בע"מ.

(3) רשות שוק ההון- רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

(4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

(5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

(6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.

(7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים של הקופה ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה.

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי הדירקטוריון החברה המנהלת ביום 27 במרס, 2022.

א. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים של הקופה מוצגים בש"ח שהינו מטבע הפעילות של הקופה, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. הש"ח הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הקופה.

ב. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של הקופה נערכו על בסיס העלות ההיסטורית למעט נכסים והתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן (ראה ג' להלן).

ג. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים ונמדדים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - סעיף זה כולל יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לזרימי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת על פי שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) נדל"ן להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדל"ן להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. בסיס הערכת נכסים (המשך)

(15) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)	שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב
2.40	(0.60)
(3.27)	(6.97)
0.30	(7.79)

ד. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ה. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ו. מסים

הקופה פועלת מכוח סעיף 29(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן - הפקודה), ולפיכך, הכנסות הקופה אשר אינן מעסק שקופת הגמל עוסקת בו או אינן מכל הכנסה ששולמה על ידי חבר בני אדם העוסק בעסק שהוא בשליטת קופת הגמל או שלקופת הגמל יש בו החזקה מהותית, פטורה ממס.

הוצאות המסים נובעות ממסים שנוכו במקור על נכסים פיננסיים בחו"ל בתקופת הדוח, וכן מהוצאות מס בהתאם להכנסה חייבת מכוח סעיף 29(2) לפקודה, כאמור לעיל.

ז. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לתקינה הישראלית, נדרשת הנהלת הקופה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקופה, נדרשה הנהלת הקופה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הקופה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

להלן מידע בדבר האומדנים הקריטיים של הנהלת הקרון ואשר קיים סיכון משמעותי ששינוי מהותי בהם עשוי לשנות באופן מהותי את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים במהלך שנת הכספים הבאה:

- אומדני שווי הוגן של נכסי חוב פיננסיים - השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט (ראה ג' לעיל).
- קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה, השווי ההוגן נקבע על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך כאשר מידע זה זמין (ראה בנוסף באור 8).

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	מסלול מניות	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
605	83	50	472	ריבית ודיבידנד לקבל
898	70	-	828	מוסדות
97	-	-	97	סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
19,393	5,043	-	14,350	בטחונות בגין פעילות בנגזרים
45	-	2	43	חייבים בגין משכנתאות
2,353	-	40	2,313	חייבים בגין השקעות
60	31	-	29	חייבים קופות
2	-	-	2	אחרים
23,453	5,227	92	18,134	סך הכל חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	מסלול מניות	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,092	104	87	901	ריבית ודיבידנד לקבל
5	-	5	-	החברה המנהלת
1,036	35	-	1,001	מוסדות
2,942	-	-	2,942	סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
24,208	3,574	543	20,091	בטחונות בגין פעילות בנגזרים
19	-	1	18	חייבים בגין משכנתאות
1,988	17	33	1,938	חייבים בגין השקעות
118	54	-	64	חייבים קופות
10	-	-	10	אחרים
31,418	3,784	669	26,965	סך הכל חייבים ויתרות חובה

(*) ליתרה בגין צדדים קשורים ראה באור 13 בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2021				
מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול מניית אלפי ש"ח	
577,755	73,753	32,364	683,872	אגרות חוב ממשלתיות
412,273	55,734	985	468,992	אגרות חוב קונצרניות: שאינן ניתנות להמרה
1,512	-	588	2,100	שניתנות להמרה
413,785	55,734	1,573	471,092	
991,540	129,487	33,937	1,154,964	סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול מניית אלפי ש"ח	
611,565	146,698	22,026	780,289	אגרות חוב ממשלתיות
624,858	87,481	12,966	725,305	אגרות חוב קונצרניות: שאינן ניתנות להמרה
2,110	-	625	2,735	שניתנות להמרה
626,968	87,481	13,591	728,040	
1,238,533	234,179	35,617	1,508,329	סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2021				
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
56,040	1,133	-	57,173	אגרות חוב קונצרניות :
5,738	354	-	6,092	שאינן ניתנות להמרה
482,330	29,789	8,886	521,005	פקדונות בבנקים
765,366	25,222	-	790,588	הלוואות לעמיתים
1,309,474	56,498	8,886	1,374,858	הלוואות לאחרים
1,309,474	56,498	8,886	1,374,858	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת :

ליום 31 בדצמבר 2021		
מסלול כללי	שווי הוגן	הלוואות
ערך בספרים	אלפי ש"ח	
4,828	4,828	

ליום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
48,090	1,329	-	49,419	אגרות חוב קונצרניות :
6,421	361	-	6,782	שאינן ניתנות להמרה
403,512	38,497	10,074	452,083	פקדונות בבנקים
780,749	28,377	-	809,126	הלוואות לעמיתים
1,238,772	68,564	10,074	1,317,410	הלוואות לאחרים
1,238,772	68,564	10,074	1,317,410	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת :

ליום 31 בדצמבר 2020		
מסלול כללי	שווי הוגן	הלוואות
ערך בספרים	אלפי ש"ח	
5,622	5,622	

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2021			
סה"כ	מסלול מניות	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,510,414	313,442	-	1,196,972
194,004	3,645	2,657	187,702
1,704,418	317,087	2,657	1,384,674

מניות סחירות
מניות לא סחירות (*)
סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2020			
סה"כ	מסלול מניות	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,161,936	181,632	-	980,304
181,907	309	1,945	179,653
1,343,843	181,941	1,945	1,159,957

מניות סחירות
מניות לא סחירות (*)
סך הכל מניות

(*) השקעות החברה בנדל"ן מחוץ לישראל מתבצעות באמצעות חברות ושותפויות מחוץ לישראל ולפיכך השקעות אלה מסווגות בסעיף מניות לא סחירות.

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2021			
סה"כ	מסלול מניות	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
694,176	130,508	3,988	559,680
299,645	45,774	8,135	245,736
15,140	3,878	-	11,262
6,252	2	883	5,367
191	44	-	147
631	92	-	539
1,016,035	180,298	13,006	822,731
507,887	44,668	16,740	446,479
44,980	4,508	1,302	39,170
2,491	237	101	2,153
555,358	49,413	18,143	487,802
1,571,393	229,711	31,149	1,310,533

השקעות אחרות סחירות
קרנות ותעודות סל
קרנות נאמנות
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים
אופציות
אחרות

השקעות אחרות שאינן סחירות
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
מכשירים נגזרים
מוצרים מובנים

סך הכל השקעות אחרות

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

א. ההרכב (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2020			
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
השקעות אחרות סחירות			
448,137	4,335	86,465	538,937
קרנות ותעודות סל			
261,117	15,282	27,858	304,257
קרנות נאמנות			
11,966	-	2,438	14,404
מכשירים נגזרים			
19,545	2,219	11	21,775
מוצרים מובנים			
358	-	65	423
אחרות			
741,123	21,836	116,837	879,796
השקעות אחרות שאינן סחירות			
354,424	9,739	5,555	369,718
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון			
21,566	1,553	2,150	25,269
מכשירים נגזרים			
3,899	188	-	4,087
מוצרים מובנים			
379,889	11,480	7,705	399,074
1,121,012	33,316	124,542	1,278,870
סך הכל השקעות אחרות			

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2021			
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
554,350	-	190,799	745,149
מניות			
14,858	1,190	-	16,048
מדד			
(985,697)	(30,800)	(159,016)	(1,175,513)
מטבע זר			
(1,054)	(899)	(2)	(1,955)
ריבית			
ליום 31 בדצמבר 2020			
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מניות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
441,767	-	90,023	531,790
מניות			
3,210	672	-	3,882
מדד			
(716,262)	(21,213)	(90,271)	(827,746)
מטבע זר			
(3,623)	(516)	(6)	(4,145)
ריבית			

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2021			
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	סה"כ	מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
86,524	-	86,524	88,480	1,738	86,742	יתרה ליום 1 בינואר
2,486	1,738	748	3,519	2	3,517	רכישות ותוספות
107	107	-	-	-	-	עלויות והוצאות שהונו
2,593	1,845	748	3,519	2	3,517	סה"כ תוספות
(637)	(107)	(530)	7,312	2	7,310	התאמת שווי הוגן
88,480	1,738	86,742	99,311	1,742	97,569	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהינם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. הערכות שווי חיצוניות מבוצעות לפחות אחת לשנה, במועדים שונים עבור נכסים שונים בתיק הנדל"ן להשקעה. בשאר תקופות הדיווח מתבצעת בחינה פנימית, במטרה לוודא שלא חל שינוי מהותי בשווי הנכס בהתאם לפרמטרים שעל בסיסם נערכה הערכת השווי.

הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה.

הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי מהימנות האשראי שלהם; חלוקת האחזקות בין הקבוצה והשוכר לגבי אחזקות וביטוח הנכס; ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות, גישת ההשוואה, נכסים דומים והיוון תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהנכס. שווים של מרבית הנכסים נקבע בהתאם לאמידת תזרימי המזומנים ולגביהם מובאים בחשבון הסיכון המובנה שלהם. מרבית נכסי הנדל"ן המסחרי ונדל"ן המשרדים מהווים בשיעור היוון 3.25% לנדל"ן חו"ל ושיעורי היוון שבין 5.5% ל-7.5% לנדל"ן בישראל וזאת בהתאם לרמת הסיכון המתאימה בנכס.

הערכת השווי לנדל"ן להשקעה בהקמה מבוססת על אמידת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה לאחר הקמתו, בניכוי הערך הנוכחי של אומדן עלויות ההקמה הצפויות לנבוע לצורך השלמתו ובניכוי רווח יזמי סביר כאשר רלוונטי, תוך התחשבות בשיעור ההיוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס.

אומדן השווי ההוגן יגדל באם שיעור ההיוון של תזרים המזומנים יקטן, ויקטן באם שיעור התפוסה יקטן. הנדל"ן להשקעה מורכב בעיקר מבנייני משרד ונדל"ן מסחרי.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקופה כנדל"ן להשקעה:

ליום 31 בדצמבר		מועדי סיום	תקופת החכירה בשנים
2020	2021	תקופת החכירה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
34,997	39,184		בבעלות
53,483	60,127	2037 ואילך	בחכירה מהוונת(*)

(*) מקרקעין ברחוב יגאל אלון תל אביב, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2021 וליום 31 דצמבר 2020 הנו בסך של 35,514 אלפי ש"ח ובסך של 31,201 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל ומעיריית תל-אביב עד שנת 2060 ועד שנת 2059 בהתאמה.

מקרקעין ברחוב קרית נורדאו נתניה, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2021 וליום 31 דצמבר 2020 הנו בסך של 24,613 אלפי ש"ח ובסך של 22,282 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2064.

ד. חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2021				
מסלול כללי	מסלול מניית ללא מניית	מסלול מניית	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
71	2	15	88	חברה מנהלת
468	17	21	506	מוסדות
2,076	955	341	3,372	התחייבויות בגין נגזרים
160	-	-	160	שטרות לפרעון
30,022	159	3,826	34,007	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
1,117	60	-	1,177	זכאים בגין משכנתאות
30	3	-	33	זכאים בגין השקעות
128	-	-	128	הכנסות מראש בגין נדל"ן
34,072	1,196	4,203	39,471	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי	מסלול מניית ללא מניית	מסלול מניית	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
77	-	11	88	חברה מנהלת
986	8	32	1,026	מוסדות
6,556	1,013	176	7,745	התחייבויות בגין נגזרים
12	-	-	12	שטרות לפרעון
15,805	1,044	1,724	18,573	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
1,077	53	-	1,130	זכאים בגין משכנתאות
46	5	-	51	זכאים בגין השקעות
233	-	-	233	הכנסות מראש בגין נדל"ן
-	2	-	2	זכאים קופות
24,792	2,125	1,943	28,860	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול לפי מסלולי השקעה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
15,829	14,522	15,215
313	925	738
694	815	1,516
16,836	16,262	17,469

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים:
 מסלול כללי
 מסלול אג"ח ללא מניות
 מסלול מניות

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
%	%	%
2.00	2.00	2.00
0.30	0.30	0.29
0.27	0.26	0.27
0.29	0.28	0.28

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:

מסלול כללי

מסלול אג"ח ללא מניות

מסלול מניות

ביאור 11 - הוצאות ישירות

כל המסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021	2019	2020	2021
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.016	0.017	0.017	883	988	1,024
0.001	0.001	0.001	41	42	77
0.006	0.005	0.004	358	269	270
0.063	0.064	0.081	3,456	3,720	4,873
0.033	0.037	0.066	1,793	2,131	3,966
-	0.001	-	21	29	29
0.002	0.002	0.002	123	141	126
0.121	0.126	0.171	6,675	7,320	10,365

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
 עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
 הוצאות בגין השקעות לא סחירות
 עמלות ניהול חיצוני:

בגין השקעה בקרנות השקעה
 בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
 בגין השקעה בנכסים בישראל
 באמצעות קרנות ותעודות סל
 עמלות אחרות**

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-0.001%

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מסלול כללי
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.015	0.016	0.017	800	851	877	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	0.001	0.001	38	36	64	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.007	0.005	0.005	348	256	260	הוצאות בגין השקעות לא סחירות עמלות ניהול חיצוני :
0.066	0.068	0.085	3,392	3,568	4,418	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.032	0.035	0.064	1,638	1,830	3,331	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
*-	*-	*-	19	25	23	בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות קרנות ותעודות סל
0.002	0.003	0.002	115	132	120	עמלות אחרות**
0.123	0.128	0.175	<u>6,350</u>	<u>6,698</u>	<u>9,093</u>	סך הכל הוצאות ישירות

			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מסלול אג"ח ללא מניות
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.007	0.013	0.007	8	31	21	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
*-	0.001	0.001	1	2	2	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.008	0.006	0.002	9	13	5	הוצאות בגין השקעות לא סחירות עמלות ניהול חיצוני :
0.038	0.033	0.022	43	78	66	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.018	0.029	0.020	21	69	58	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.005	0.002	0.002	5	6	6	עמלות אחרות**
0.077	0.084	0.053	<u>87</u>	<u>199</u>	<u>158</u>	סך הכל הוצאות ישירות

			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מסלול מניות
2019	2020	2021	2019	2020	2021	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.032	0.031	0.023	75	106	126	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	0.001	0.002	2	4	11	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
*-	-	0.001	1	-	5	הוצאות בגין השקעות לא סחירות עמלות ניהול חיצוני :
0.009	0.022	0.071	21	74	389	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.057	0.069	0.106	134	232	577	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.001	0.001	0.001	2	4	6	בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות קרנות ותעודות סל
0.001	0.001	*-	3	3	*-	עמלות אחרות**
0.101	0.126	0.204	<u>238</u>	<u>423</u>	<u>1,114</u>	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 12 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2017	2018	2019	2020	2021	
	באחוזים					
7.23	8.36	(1.30)	11.45	3.87	14.50	מסלול כללי
3.26	3.92	(0.31)	5.69	3.30	3.78	מסלול אג"ח ללא מניות
10.98	13.80	(6.54)	21.08	5.25	24.23	מסלול מניות

ביאור 13 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר		
2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(83)	(88)	החברה המנהלת
		צדדים קשורים אחרים:
2,570	72	סכומים לקבל בגין נדליין מניות
187,012	234,268	אגרות חוב סחירות
5,586	9,955	הלוואות
13,343	11,924	קרנות השקעה
81,528	83,741	
289,956	339,872	

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 24,981 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
16,836	16,262	17,469	דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 14 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
סה"כ	מסלול מניות	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,979	647	2,332	בגין השקעות בניירות ערך זרים
1,387	66	1,321	בגין שנים קודמות ואחרות
4,366	713	3,653	סך כל הוצאות מסים

ביאור 15 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. חובות מעבידים

חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופה. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחוייבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופה האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת הנהלת הקופה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.

על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת הנהלת הקופה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.

ב. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2021		
סה"כ התחייבות	סה"כ יתרת התחייבות	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
296,042	818,424	התחייבות קרנות השקעה

ג. הקרן אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 18. א. בדוח הכספי של החברה המנהלת.

ד. שעבודים

קיימים שעבודים על חלק מנכסיה הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של כ-114.4 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

פתיחת מסלול מחקה מדד S&P

ביום 13 בפברואר 2022, תוקן תקנון הקרן ואושר פתיחת מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500".